

iklim
için

BEN DE
VARIM!

MART 2016 SAYI:61

EKOIQ

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM

CLIMATE
VOLUNTEERS
İKLİM GÖNÜLLÜLERİ
Karbon Nöle Yayın

Biopipe:
*“Bir Gün Her Ev
Kendi Atık Suyunu
Arıtabilecek*

**Salim Kadıbeşgil ile
Dünyanın Sorunları
Üzerine...**

Mültecilerin Geleceği; Hepimizin Geleceği

Dünyanın En Çok Mülteci Barındıran Ülkesi
Türkiye İçin Sürdürülebilir Çözüm Önerileri

www.ekoIQ.com

9 TL (KDV DAHİL)

Benim Mahallem

#benimmahallem

Benim Mahallem'e

TIR DOLUSU EĞİTİM GELİYOR

TOÇEV'in uzman eğitimcileri tarafından hazırlanan eğitim programları, AKÇANSA EĞİTİM TIRI ile Büyükçekmece'ye geliyor.

Hem ebeveynlere hem de çocuklara yönelik eğitim çalışmalarıyla anne ve babalar çocuk yetiştirmeye ilgili incelikleri öğrenecek, çocuklarımız da geleceğe daha bilinçli ve bilgili bakacak.

Gelin güzel yarınların tohumlarını Büyükçekmece'de, AKÇANSA EĞİTİM TIRI'nda atalım.

 Burada olduğunu arkadaşlarınızla paylaş!

 facebook.com/benimmahallemde twitter.com/benimmahallemde instagram.com/benimmahallemde

HEIDELBERGCEMENT

Barış Doğru
baris@ekoIQ.com

Hepimiz Aynı Gemide miyiz? “Omelas’ı Terk Edenler”

Bu dünyanın en büyük sorunlarından biri hangisi diye sorsak, büyük ihtimalle savaş-terör ve iklim değişikliğiyle beraber “**Göç ve mülteciler**” ilk üç yanıt arasına mutlaka girer. Ve bu üç olgu arasında çok da gizli olmayan birçok bağlantı var. Suriye krizi de bu bağlantının neredeyse canlı bir laboratuvarı gibi. Yönetilemeyen ve uzun süren bir kuraklık (iklim değişikliğinin su sorununu ağırlaştırdığı da apaçık bir gerçek artık), kentlere göçen büyük kitleler, kötü yönetim ve demokrasi eksikliği, akabinde isyan ve milyonlarca göçmen; hemen ardından Suriye’nin içinde, hem de dışında yükselen savaş-terör olayları... Şöyle bir baktığımızda bir çırpıda görebileceğimiz trajik ve acı gerçekler... Ve bu durum, geçici, marazi bir durum, bir anomali değil. Göçler her zaman insanlık tarihinin bir parçası olmuş. İlk insanın Afrika’dan çıkıp dünyanın dört bir yanına, Bering Boğazı üzerinden Amerika’ya geçip en güneye kadar ilerleyişi binlerce yıl almış ama nihayetinde dünyada neredeyse Güney Kutbu dışında insan varlığının olmadığı hemen hiçbir yer kalmamış. Bu uzun yol-

culuğun bir gün biteceği ise büyük bir yanılgı sanırım. İnsanlar, doğal afetler, iklim değişiklikleri ve büyük siyasi altüst oluşlar, çatışmalar nedeniyle, dünyadaki yerlerini durmaksızın değiştirmeye devam etmiş, ediyor ve edecek. O nedenle tüm dünya evimiz ve evet, hiçbir yer de sadece bizim değil... “Burası bizim, kimseyi buraya almayız” diyenlerin belki 20-30, belki 100 yıl, belki de 1000 yıl önce başka başka coğrafyalardan geldiklerini bilince, gezegenin ve insanlığın uzun tarihsel yolculuğunda çok dar bir siyasi-sosyal-ekonomik konjonktürden baktıklarını görmemek imkansız... Bugün Türkiye, 3 milyona yakın Suriyeliyle dünyanın en çok göçmen (mülteci, misafir, ne dersiniz deyin fark etmiyor) barındıran ülkesi. Dolayısıyla tartışmayı başka perspektiflerle çok daha yoğun bir şekilde ele almak gibi bir zorunluluğumuz var. Ve daha açık bir gerçeği dile getirmek de kaçınılmaz gibi: Gelenlerin birçoğu dönmeyecek, dönmeyecek.

Bu sayının kapak konusunu se-

çerken, üzerinde düşünürken ve konuyu en iyi temsil edecek, bakış açımızı yansıtacak başlığı seçerken dilimizin ucundan sık sık üç kelime geçti: “**Hepimiz Aynı Gemideyiz.**” Bu ifadeyi daha önce başka bağlamlarda birkaç kez kullanmışlığım var. Aynı gezegende yaşadığımızı ve yaptıklarımızın, ettiklerimizin sonuçlarına, hangi sosyal sınıftan, hangi etnik, dini veya mezhepsel kökenden olursak olalım hep birlikte katlanacağımızı, yüzleşeceğimizi vurgulamak için... Ancak bu konuda “gemi” kelimesinin, Suriyeli göçmenlerin Ege ve Akdeniz’deki trajedilerini hatırlattığını düşünüp geri durduk. Evet şu anda aynı gemide değiliz, onların derin kederlerinin çok uzağında ve ne yazık ki sadece pasif konumdaki seyircileriyiz... Ancak başta anlatmaya çalıştığımız tarihsel ve toplumsal çerçevede, tüm insanlık ve canlı hayatı aslında aynı gemide. Bir televizyon izleyicisi gibi anlık ve yüzeysel değil de, uzun erimli ve derinlikle bakmayı başarabilirsek, kaderlerimizin ve kaderlerimizin bir noktada keşiştiğini görebileceğiz. Ve tam da bu yüzden sürdürülebilirlik deyince, dünya üzerinde halihazırda oradan oraya sürüklenen milyonlarca insanı ve ne yazık ki her geçen gün eklenecek yenilerini de hesaba katmamız gerekiyor. Ursula LeGuin’in “Omelas’ı Terk Edenler” isimli unutulmaz öyküsündeki gibi, bir yerde yaralı, acı çeken biri varsa, geri kalanların mutlu ve huzurlu bir yaşam sürmeleri neredeyse mümkün değil... Omelas’ı terk etmek, yani bu acıyı kendi acısı gibi benimsemek ve durdurmak için uğraşmak, bu acımasız dünyayı reddetmenin ve tabii değiş-tirmenin tek yolu...

EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
adına sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni (Sorumlu)

Barış Doğru baris@ekoik.com

Yayın Koordinatörü

Nevra Yaraç nevra@ekoik.com

Editör

Berkan Özyer berkan@ekoik.com

Art Direktör

Özlem Sarar D. ozlem@ekoik.com

Dış Haberler Editörü

Zeynep Heyzen Ateş zeynep@ekoik.com

Yerel Yönetimler Editörü Sibel Bülay sibel@ekoik.com

Sürdürülebilirlik Projeleri Koordinatörü

Gökçe Vahapoğlu Şahin vahapoglu@fas.harvard.edu

Sosyal Medya Editörü Yağmur Çoban yagmur@ekoik.com

Fotoğraf Editörü Özgür Güvenç

Redaksiyon Şöhret Baltas

Katkıda Bulunanlar

Emrah Kurum, Özgür Öztürk, Serra Titiz, Caner Demir, Hulusi Barlas,
Fatma Gül Altındağ, Ateş Uğurel, Fevziye Salaş

Abonelik dergi@ekoik.com

Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Yayın ve Yönetim Adresi:

EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
Caferağa Mahallesi, Sakız Sokak, Berkel Apt. No: 6/9
Kadıköy, İstanbul
Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Basım Yeri: Tor Ofset San. Tic. Ltd. Şti.

Osmangazi Mahallesi 3112. Sokak No.2 Esenyurt - İSTANBUL
Tel: (90) 212 - 886 34 74 pbx

Ayda bir yayınlanır. Yaygın Süreli Yayın ISSN 1309-441-6

Danışma Kurulu

Aynur Acar, Gönüllü Çevre Danışmanı

Prof. Dr. Melsa Ararat, CDP Türkiye Direktörü

Prof. Dr. Nuri Azbar, Ege Üni., Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü

Dr. Erhan Baş, Bilim İlaç A.Ş. Genel Müdürü

Dr. Barış Gencer Baykan, Yeditepe Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü

Konca Çalkıvık, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği Genel Sekreteri

F. Fatma Çelenk, Soyak Holding Kurumsal İletişim Koordinatörü

Prof. Dr. Nüzhet Dalfes, İTÜ Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Ebru Şenel Erim, Unilever Türkiye Kurumsal İletişim Müdürü

Aykan Gülten, Coca-Cola Kurumsal İlişkiler Müdürü

Ebru İlhan, Eczacıbaşı Kurumsal İletişim ve Sürdürülebilir Kalkınma Uzmanı

Prof. Dr. Selahattin İncecik, İTÜ Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi,

Meteoroloji Mühendisliği Bölümü

Bahar Keskin, 3P Sustainability Consulting

Cihan Koral Malak, İMSAD Sürdürülebilirlik Komitesi

Prof. Dr. M. Pınar Mengüç, Özyeğin Üni., Enerji, Çevre ve Ekonomi Merkezi Direktörü

Dr. Uygur Özemesi, change.org Türkiye Direktörü

Aysun Sayın, Boyner Holding Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Sürdürülebilirlik Müdürü

Rifat Ünal Sayman, REC, Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye Direktörü

Neylan Süer, Bosch Ev Aletleri Pazarlama Müdürü

Ergem Şenyuva, Climate Project Türkiye Temsilcisi, Yeşilist.com kurucusu

Ateş Uğurel, Solarbaba Platformu kurucusu

İÇİNDEKİLER

18 Kuşlar Rüzgar Güllerine Çarpmasın Diye!

Stratejik iletişim yönetimi ve itibar konularında Türkiye'nin en önemli isimlerinden Salim Kadıbeşegil, EKOIQ'nun da en başından beri hem destekçisi hem de takipçisi. Salim Abi'ye, dünyanın hem fiziki hem de sosyal sorunları üzerine zor sorular sorduk ve üzerinde hassasiyetle düşünülmesi gereken yanıtlar aldık.

26 Günden Güne Akıllanan Çözümler

Tunca Üçer, ev için akıllı enerji çözümlerinden yardım dağıtan drone'lara daha sürdürülebilir bir yaşam için dünyanın dört bir yanından haberleri ve yenilikçi çözümleri EKOIQ için derledi.

28 “Bir Gün Her Ev Kendi Atık Suyunu Artabilecek”

Yenilikçi arıtma sistemiyle dünyada bir ilk olan Biopipe, Ocak ayı sonunda su arıtma sektörünün dünyadaki liderlerinden Metito ile işbirliğine gitti. Biopipe teknolojisinin arkasındaki isim olan Enes Kutluca, “Artık hedef Amerika ve Avrupa” diyor.

34 DOSYA:

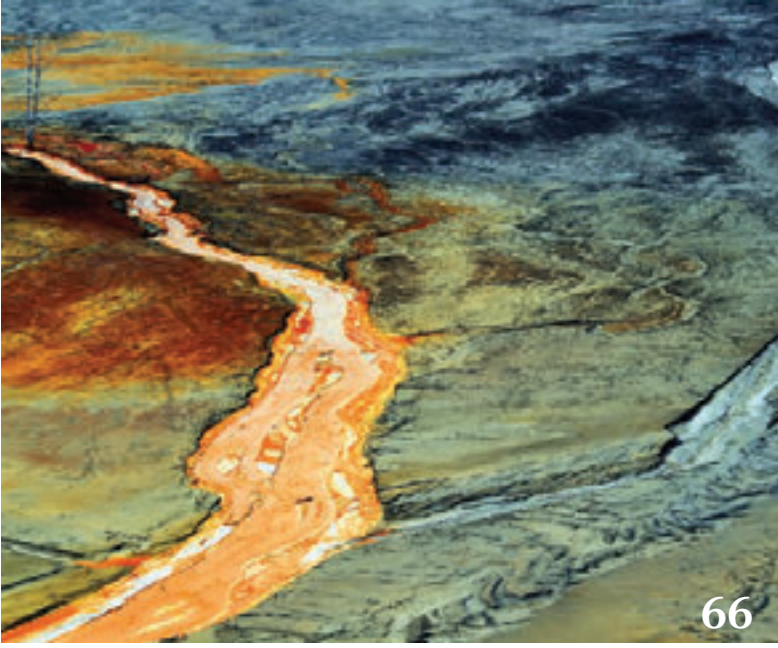
Mültecilerin Geleceği; Hepimizin Geleceği

Yaşadıkları korkunç dramlar, her an ölüm tehlikesi, sakat kalmalar, yakınlarının kayıpları... Mülteciler arkalarında geçmişlerini bırakarak yollara düşüyor. 2014 sonu itibarıyla dünyada 60 milyon insan evinden olmuş durumda. Devletler, uluslararası örgütler, sivil toplum kuruluşları, gönüllüler, girişimciler, özel sektör temsilcileri artık mülteci krizlerine dair yeni bir yaklaşıma günden güne daha çok yaklaşıyor. Dünyanın en çok mülteci barındıran ülkesi Türkiye'nin politikaları da bu yeni yaklaşımda kilit bir rol oynayacak. Sahadan uzmanlar, değişen “yardım” paradigmasını ve sürdürülebilir çözümleri EKOIQ için değerlendirdi.

54 Tasarımda Sürdürülebilirlik... Ama Nasıl?

“Sürdürülebilir tasarım başı olan ama sonu olmayan bir mesele. İlk önce ‘Ben sürdürülebilir tasarımlar yapmak istiyorum’ şeklinde niyet etmek gerekir” diyor Eczacıbaşı Yapı Gereçleri Tasarım Direktörü Erdem Akan.

60 Let The Sunshine In!

Maliyetleri hızla düşerken bir yandan da verimliliği benzersiz bir hızla artan güneş enerjisi teknolojilerinin seyrini 20 yıldır en yakından takip eden SolarBaba platformu, bundan böyle her ay EKOIQ sayfalarında.

66 Toprak Kirlenirse Her Şey Kirlenir...

Dünyanın en büyük hukuk firmalarından Baker & McKenzie'nin "Kirlenmiş Topraklar 2015" rehberinin Türkiye bölümü yazarlarından Birtürk Aydın ile Türkiye'de toprak kirliliğine ilişkin yasal düzenlemeleri konuştuk.

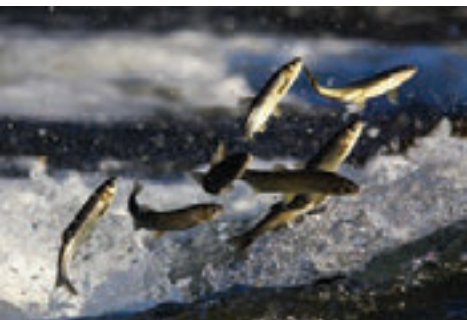
71 Şirketlerin İnsan Haklarına Saygı Gösterme Gibi Bir Sorumluluğu mu Var?

3P Sustainability Consulting'in Kurucusu Bahar Keskin den Doelder, iş dünyasında insan hakları ihlallerinin önlenmesi için şirketlere rehberlik eden uygulamaları yazdı.

78 Neden Filo Yönetimi Sistemi?

"Bir yanda artan filo kaynaklı maliyetler, diğer yanda kendi haline bırakılmış ve petrol fiyatı rüzgarının insafında yol alan araç filosu." SKD Türkiye, Taşıtlarda Enerji Verimliliği Çalışma Grubu Başkanı ve TNT Türkiye Kalite Sistemleri, İdari İşler, İSG Yönetim Sistemi Müdürü Özgür Şener, bu ayki yazısında adım adım filo yönetimini ele aldı.

80 Doğa Korumadan Kırsal Dönüşüme: Van Gölü İnci Kefalinin Hikayesi

Ocak ayında başladığımız Birleşmiş Milletler Kalkınma Fonu tarafından uygulanan Küçük Destek Programı (SGP) projeleri serisinde bu ay Van Gölü inci kefalinin hikayesi var. Yüzüncü Yıl Su Ürünleri Fakültesi Öğretim Üyesi ve Doğa Gözcüleri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Mustafa Sarı, 1992'den beri sürdürdüğü, kırsal alanda topyekün bir dönüşüm sağlayan çabalarını anlattı.

HER SAYIDA

4 Haberler Beslenmede de Finlandiya Modeli; Yeşil Tahviller Geliyor; Dağlar 11-13 Mart'ta "Beyazperde"de; İklimi Değil, Binaları Değiştirelim...

52 Son Buzul Erimeden

Prof. M. Levent Kurnaz: Kendimizi Kandırmayalım

58 Sürdürülebilirlik Akademisi'nden

Marka Liderleri ve Stratejistleri Sustainable Brands 2016 İstanbul'da Bir Araya Geliyor; Siemens Tedarikçi Gününde Sürdürülebilirlik Anlatıldı

64 Yaşanabilir Kentler

Sibel Bülay: İstanbul'un Duvarbahçeleri

76 Veri-Analiz Gökçe Vahapoğlu Şahin: 2015 Yılı da Sıcaklık Rekoru Kırdı; Karbon Fiyatları 2 Derece Hedefi için Hâlâ Düşük; Şeker ve Karbon Vergileri Ekonomiye, Sağlığa ve Çevreye Faydalı; Mobil Aboneleri Nüfustan 2 Kat Hızlı Büyüyor

88 Change.org'dan

Sınırsız Büyüme ya da Gezegenin Kesilen Nefesi

92 Sosyal Medyadan Özgür Öztürk: Atıksız Ekonomi; Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri; Çevre Hareketinde Sosyal Medyanın Gücü; ODTÜ Ekibine Üç "Çevre Oscar"ı...

94 Gözümüzden Kaçmayanlar

Gözde İvgin: Arnavutluk'ta ağaç kesene hapis cezası, yüksek katlı binaların yapımına silüet kriterleri, okyanuslardaki plastiklerin balıklarinkini aşan ağırlığı, Türkiye'nin sınıfta kalan çevre performansı...

96 Kitap Zehirsiz Ev; Çevre Tarihine Giriş; Buzdağları: Bilimsel Açıklamaları ve Küresel Değişimle İlişkileri (Icebergs: Their Science and Links to Global Change)

Eziñç Grup'tan Enerji Etiketleme Sistemi Laboratuvarı

Eziñç Grup, 26 Eylül'den itibaren Avrupa'da birçok üründe zorunlu hale gelen ve Türk firmaların yurtdışında yaptırdığı Enerji Etiketleme Sistemi'nin (ErP) laboratuvarını Türkiye'de kurdu. Şubat ayından itibaren Türkiye'deki güneş enerjisi ürünlerinde de zorunlu hale gelen ErP Sertifikasyonu hakkında bilgi veren Eziñç Grup CEO'su **Mahmut Eziñç**, "Bu etiketleme olmadan hiçbir firma ihracat yapamaz. Biz de şu anda bu konuda bir öncülük yaparak ErP sertifikasyonu için bir test laboratuvarı kurduk ve burada kendi ürünlerimiz ile birlikte sektöre de hizmet verebilmekteyiz" dedi.

Akıllı Şebekeler, Akıllı Şehirler

20-21 Nisan'da İstanbul, Haliç Kongre Merkezi'nde düzenlenecek ICSG 4. Uluslararası İstanbul Akıllı Şebekeler ve Şehirler Kongre ve Fuarı dünyadan alanında en önemli isimleri Türk işadamları ve uzmanlar ile bir araya getirecek. Akıllı şebekeler ve şehirlerin sağlayacağı sosyal faydalardan akıllı şebekelerin tasarımları, üst düzey teknolojileri, standartları, siber güvenlikleri ve hukuki boyutlarına kadar geniş bir alanı kapsayan konuların ele alınacağı panellerin düzenleneceği kongreye katılacak isimler arasında; ABD Başkanı Barack Obama'nın Enerji Başdanışmanı **John McDonald**, Elektrik ve Elektronik Mühendisleri Enstitüsü Dönem Başkanı **Miroslav Begovic**, 100'ün üzerinde akademik yayını bulunan **Damir Novose**, Alstom şebekeler direktörü **Jay Giri** gibi sektöre yön veren önemli isimler yer alıyor. Ayrıntılı bilgi için: www.icsgistanbul.com

Artvin'in Altını Üstüne Getirmeyin!

Artvin'in Cerattepe Bölgesi'nde yapılması planlanan **madencilik faaliyetine** yönelik protestolar Şubat ayına damgasını vurdu. Şehir merkezine 4 kilometre mesafede açılmak istenen ve 4 bin 400 hektarlık alanı kapsaması planlanan maden sahası, Hatıla Vadisi Milli Parkı'nın da 660 metre yakınında bulunuyor. 31 hektarlık kısmı ise tamamen ormanlık alan. **Rize İdare Mahkemesi'nin**, bilirkişi raporuna dayanarak aldığı kararda ise protestoları haklı çıkaran şu ifadeler yer alıyor: "...ÇED raporunda eksiklik, yetersizlik ve belirsizliklerin bulunduğu, gerçekleştirilmesi planlanan maden faaliyetinin bölgedeki içme ve kullanma amaçlı yerüstü

ve yeraltı su kaynaklarını bu amaçla kullanmaya elverişsiz hale getireceği, sucul yaşamın devamını büyük ölçüde tehlikeye atacağı, bölgedeki orman varlığının yok edilmesinin kuvvetle muhtemel olduğu, bilirkişi raporunda ortaya konulan ve keşif sırasında da gözlemlenen heyelanlardan yola çıkarak söz konusu faaliyetin bölgeyi heyelanlara açık hale getireceği, koruma alanlarının bu özelliklerini yitireceği sonucuna varıldığından, anılan projeye için düzenlenen dava konusu 18.07.2013 tarih ve 12045 sayılı ÇED olumlu kararında hukuka uyarlık bulunmamaktadır."

Çin'in Güneş'i Rekor Kırdı

Çin, güneş elektriği alanında 43GW'lık kurulu güce ulaşarak dünya lideri oldu. Çin Fotovoltaik Sanayi Birliği Genel Sekreteri **Wang Bohua**, Çin'in bu alandaki kurulu gücünü 2015 yılında 15GW düzeyinde artırdığını ve bu artışın bir önceki yıla göre %40 daha fazla olduğunu belirtti. Çin yönetimi Kasım 2015'te açıklanan 2016-2020 yıllarını kapsayan 13. Beş Yıllık Plan'da 2020 yılı için güneş elektriği kurulu güç hedefini 150GW olarak belirtmişti. 2015'in son aylarına kadar bu alandaki liderliği elinde bulunan Almanya ise 30 Kasım 2015 itibarıyla 39,6GW'lık güce ulaştı.

Zorlu Enerji olarak Türkiye'de kurulu mevcut gücümüzün
%61'ini yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlıyoruz.

Ülkemizin enerji kaynaklarını yine ülkemizin hizmetine sunuyoruz.

Değişmeyen hedefimiz: Daha fazla yerli kaynak, daha fazla yenilenebilir enerji.

%61 yenilenebilir enerjiyle daha güçlü Türkiye!

E-Karat Bir İki

Enerji Depolama ve Elektrikli Araç Teknolojileri Fuarı çerçevesinde düzenlenen konferansta Türkiye’de hizmete sunulacak ilk elektrikli otobüsleri üreten Bozankaya adına sunum yapan Proje Koordinatörü **Yiğit Belin**, elektrikli otobüslerin şehir içi ulaşımda avantajlarının altını çizerek, elektrikli otobüs alanında öncü bir batarya sistemi geliştirdiklerini söyledi. Belin, sözlerine şöyle devam etti: “Öncelikle 10,7 metre otobüsümüzdü hazır hale getirdik. Yapılan Ar-Ge çalışmaları ve saha sürüşleri doğrultusunda ürün gamımızı geliştirerek 12 metreden 18,7 metre uzunluğa kadar verimli bir akü sistemi geliştirmeyi başardık. Şu anda sadece Türkiye’de değil, tüm dünyada alanında öncülük eden bir batarya sistemi ve %100 elektrikli otobüs ürün gamına sahibiz. Günümüz için kayıtlı verilerle E-Karat, dünyada en iyi menzili yapan ve en uzun süre menzil garantisine sahip elektrikli otobüs diyebiliriz.”

Yeşim Tekstil’e Sürdürülebilirlik Belgesi

Yeşim Tekstil, sürdürülebilir üretim yapmanın en önemli taahhütlerinden olan OEKO-TEX STEP (Sürdürülebilir Tekstil Üretimi) belgesini en iyi seviye olan 3. seviyede (en iyi uygulama örneğine ilişkin örnek teşkil eden uygulama) alarak, Türkiye’de bu belgeye sahip ilk ve tek firma oldu. Amacı tekstil sektöründeki üretim tesislerinde çevre dostu üretim proseslerinin, kalite yönetiminin, sosyal açıdan uygun çalışma koşullarının uygulanmasını sağlamak olan sertifika, denetimlerin ardından bu konuda örnek ve entegre çalışmaları olan şirketlere veriliyor.

İklimi Değil, Binaları Değiştirelim

İzocam, Pasif Ev prensiplerini temel olarak geliştirilen “**Multi Konfor Binalar**”a dikkat çekmeye devam ediyor. Etkin olmayan, eski, konforsuz teknolojilerin yerine yüksek etkinlikte, yeni, konforlu teknoloji içeren, enerji ihtiyacını ve kullanımını en aza indiren Multi Konfor Binalar, toplumların bilinçlenmesi ve artan duyarlılıkla birlikte hızla yaygınlaşıyor. %90 oranında enerji tasarrufu sağlayan, akustik konfor ve yangın güvenliği içeren binalar, özellikle de ısı yalıtımı sayesinde hem ev hem de ülke ekonomisine sağladığı katkı ve çevre dostu nitelikleri ile öne çıkıyor. **İzocam Genel Müdürü Nuri Bulut** Multi Konfor yapıların sürdürülebilir olduğunu ve ekolojik, ekonomik ve sosyal etmenleri de göz önünde bulundurduğunu söylüyor. Enerji giderleri büyük oranda azaltılmış yaşam alanları inşa edilmesinde yalıtımın etkisi dikkat çekici seviyelere ulaşabiliyor. Türkiye gündemindeki kentsel dönüşüm, özellikle çarpık yapılaşma içindeki niteliksiz konut stokunun hızla ve

güvenli yenilenmesi, daha etkin enerji verimliliği sağlanması, sağlıklı çevre ortamına kavuşulması açısından önemli bir fırsat olarak görülüyor. Paris Anlaşması’nda iklim değişikliğiyle mücadelede belirlenen hedeflerin başında “sıcaklık artışı endüstri öncesi düzeylerin 1,5°C üstüyle sınırlamak” geliyor. Belirlenen hedefin gerçekleşmesi için fosil yakıtların kullanımının azaltılması ciddi önem taşıyor. Günümüzde toplam enerji tüketiminin %35’i binalardan kaynaklanıyor. Multi Konfor Binalar sağladığı %90’lık tasarrufu kalın yalıtım uygulamasıyla elde ederken, iklim değişikliğiyle mücadeleye de büyük katkı sağlıyor.

“Canlıların Yaşam Alanını Korumak Gerek”

Sualtı Araştırmaları Derneği (SAD) tarafından yapılan araştırmada aralarında ada martısı, kum köpekbalığı, şişe burun yunus, orfoz ve yumuşakçaların bulunduğu deniz

tek tek korumak hiçbir anlam ifade etmiyor. Kıyılardaki yatırım kararlarına yön veren ÇED raporlarında el değmemiş kıyılar korunmazsa çok sayıda canlı yok olacak”

canlılarının neslinin çevresel faktörler nedeniyle tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olduğu belirtildi. İzmir’de SAD Koordinasyonu’nda düzenlenen “ÇED ve Birlikli Raporlarında Tespit Edilen Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Önerileri” panelinde konuşan SAD Yönetim Kurulu Başkanı **Nesimi Ozan Varyeri**, “Canlıları

dedi. Varyeri, önemli olanın yaşam alanlarının korunması olduğunu ve ÇED süreçlerinin bir taahhüt niteliğinde değil, yatırımcıyı kamuyla karşı karşıya getirmeyecek şekilde kamu yüksek çıkarlarını gerçekçi bir şekilde koruyan bilime bağlı raporlar olması gerektiğini vurguladı.

Toprağın plastığı sevmesine yardımcı olan kimya yaratıyoruz.

Çoğu plastik biyolojik olarak parçalanamaz ama BASF'nin geliştirdiği ecovio® plastikleri kontrollü ortamda kompost toprağa dönüştürüldüğünde bütünüyle yok oluyor. Organik atıkları toplarken, dönüştürülebilen plastik torbalar kullanmak hem daha hijyenik hem de daha pratik. Böylece atıklar, çöplüklerde birikmek yerine değerli bir toprağa dönüşebiliyorlar. Bugün kullanılan plastik torbalar daha temiz bir gelecek anlamına gelebilir. Çünkü BASF'de biz kimya yaratıyoruz.

www.wecreatechemistry.com

 BASF

We create chemistry

İklim Değişikliği ÇED Raporu'nda

Maraş Elbistan'da kurulması planlanan kömür termik santralının iklim değişikliğine olumsuz katkısı nedeniyle yapılan itirazı bakanlık kabul etti. 350Ankara grubu, santralın ÇED raporu için düzenlenen halkın katılımı toplantısı öncesinde, itiraz dilekçesini yöre halkı ve diğer illerden gelen imzalarla Kahramanmaraş Çevre İl Müdürlüğüne iletti. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ÇED İzin ve Değerlendirme Genel Müdürlüğü, ÇED raporunda iklim değişikliği, doğadan çekilecek su, santral kaynaklı uçucu küllerin bölgede tarıma, doğal yaşama ve insan yaşamına etkilerinin yer alması gerektiğini belirtti. Bianet'e konuşan 350Ankara grubundan Önder Algedik, bu sayede mevzuatta yer alan iklim değişikliğinin bakanlığın yazısıyla ÇED raporlarına girmesinin önünün açıldığını söyledi.

UPM En Sürdürülebilir 100 Şirket Arasında

Küresel Biofore Şirketi UPM, Kanada merkezli medya ve araştırma şirketi Corporate Knights'ın 12 sürdürülebilirlik kriterine göre oluşturduğu En Sürdürülebilir 100 Şirket listesinde 25. sırada yer aldı. UPM'in Çevre ve Sorumluluk Departmanı Başkan Yardımcısı Päivi Salpakivi-Salomaa "UPM ilk kez bu saygın listede yer alıyor ve böylesine iyi bir konuma ulaşmaktan mutluluk duyuyoruz" dedi. UPM'in biyo ve orman endüstrilerini entegre ederek yeni, sürdürülebilir ve inovasyon güdümlü bir gelecek inşa ettiğini belirten Salpakivi-Salomaa sözlerine, "Geri dönüştürülebilir ve yenilenebilir orman kaynaklı biyokütlelerin inovasyon, verimlilik ve sorumlulukla bir araya gelerek çok amaçlı kullanımı UPM Biofore'un merkezinde yer almaktadır" diye devam etti.

Fas'ın Nur'u, Dünyanın En Büyüğü

Fas'ta, dünyanın en büyük yenilenebilir enerji projesi olan Nur Enerji Projesi'nin ilk ayağı Nur 1 güneş enerjisi santrali hizmete girdi. Başkent Rabat'ın 550 kilometre güneydoğusunda yer alan Varzazat kentindeki istasyon, Rabat büyüklüğünde bir alana inşa edildi. Enerji ihtiyacının %94,5'ini ithal eden Fas, yenilenebilir enerji projeleri ile 2020 yılına kadar enerji ihtiyacının %42'sini, 2030 yılına kadar ise %52'sini yenilenebilir enerjiyle karşılamayı amaçlıyor. Bu projeler için 9 milyar dolar harcamayı planlayan ülkeye, aralarında Dünya Bankası ve

Siz Tüketirken Doğa Maximum Kazansın

İş Bankası, doğaya gönül vermiş kredi kartı kullanıcılarını desteklemek üzere Maximum TEMA Kart'ı hazırladı. Banka, TEMA Kart kullanıcılarının yaptıkları her alışveriş için TEMA Vakfı'na belirli bir oranda bağış yapıyor. Bağışlar, TEMA'nın doğal varlıkları koruma, erozyonla mücadele, doğa eğitimleri ve bilinçlendirme çalışmalarına aktarılıyor. Maximum TEMA Kart'ın Müzekart özelliği sayesinde ise kullanıcılar her yıl bir ay süreyle Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı 300'ü aşkın müze ve örenyerini ücretsiz ziyaret edebiliyor. Ayrıca Cinemaximum'larda hafta sonu dahil her gün 12:30'a kadar ilk seansı 7 liraya film izleyebiliyor.

Avrupa Yatırım Bankası'nın da bulunduğu kurumlar tarafından kredi imkanı sunulmuştu. Solar elektrik teknolojisi ile kurulan güç istasyonlarından, proje tamamlandıktan sonra toplam 580MW güç elde edilmesi beklenirken, Nur 1 istasyonu da geçen ay uzaydan böyle görüntülendi.

HiPP'ten Böbrekleri Yormayan Su

HiPP'in sodyum oranı düşük Doğal Kaynak Suyu, altıncı aydan itibaren bebeklerin, henüz gelişmemiş böbreklerini yormadan içebilmeleri için özel olarak geliştirildi. Mama ya da bebek çayları hazırlanırken veya içme suyu olarak kullanılabilen Doğal Kaynak Suyu, kullanımdan önce kaynatılmaya gerek duymuyor. HiPP Doğal Kaynak suyu yalnızca "ebebek" mağazalarında satılıyor. Fiyatı 4,99 lira.

GELECEK ÇEVREMİZDE KORUMAK ELİMİZDE

Selpak olarak Sürdürülebilir Orman Yönetimi'ni destekliyoruz. Selülozumuzun %100'ünü sertifikalı tedarikçilerden sağlıyoruz ve doğada biyolojik olarak çözünen ambalaj kullanıyoruz. Yarınlarımıza temiz bir dünya bırakmak için var gücümüzle çalışıyoruz.

Selpak

*Hayatın her anında
Selpak yanında.*

Yeşil Tahviller Geliyor!

S360 | THINK360, Refah Fonu (UK Prosperity Fund) desteğiyle gerçekleştirdiği "Türkiye'de Yeşil Tahvil Piyasasının Bilinirliğinin Artırılması Projesi" kapsamında 26 Ocak'ta şirketlerin finans, yatırımcı ilişkileri, sürdürülebilirlik ve enerji yöneticileri, kâr amacı gütmeyen kuruluşlar ve akademisyenlerin katılımıyla bir bilgilendirme toplantısı gerçekleştirdi. Toplantıda, proje ortağı **Climate Bonds Initiative (CBI)** Direktörü **Manuel Adamini**, küresel yeşil/iklim tahvili piyasasının 2012 yılında yaklaşık 4 milyar dolar seviyesindeyken, 2015 sonu itibarıyla 600 milyar dolar seviyesine ulaştığını belirtti. Ancak iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması ve iklim değişikliğine adaptasyon amacıyla küresel olarak yapılması gereken yatırım miktarının trilyonlarca dolar olduğu öngörülüyor. Kadir Has Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Ekonomi Bölümü Öğretim Üyesi **Doç. Dr. Mustafa Eray Yücel**'e göre ise, yeşil tahviller artık Türkiye için bir lüks değil, gereklilik. Ayrıntılı bilgi için: www.climatebonds.net

Dünyanın İlk %100 Solar Meclisi

Pakistan meclis binası enerjisinin tümünü güneşten sağlamaya başladı. 2014'te duyurulan ve Çin hükümeti tarafından finanse edilen proje kapsamında, 12 Şubat'taki meclis toplantısında ilk kez güneş enerjisinden faydalanan meclis, bu sayede yılda 1 milyon dolar tasarruf edecek. 53 milyon dolara mal olan projenin açılışı, Çin devlet başkanı Şi Cinping tarafından geçtiğimiz yıl yapılmıştı.

Ekonomik, Sosyal ve Çevresel Sürdürülebilir Şehirler

Bölgesel Çevre Merkezi (REC) Türkiye tarafından ÇEKAP Projesi kapsamında düzenlenen **Sürdürülebilir Şehirler Konferansı, 10 Mart'ta İstanbul'da gerçekleştirilecek.** Belediyeler, uluslararası ve ulusal kurumlarda çalışmalar yürüten uzmanlar, özel sektör ve medya temsilcileri ile karar vericileri

bir araya getirecek konferans ile şehirlerin daha sürdürülebilir olmasına katkı sağlamak ve bunu yaparken **Türkiye'nin önün açacak vizyonu birlikte geliştirmek amaçlanıyor.**

Ayrıntılı bilgi ve program için: surdurulebilirsehirler.rec.org.tr

Minik Dostlarımız Üşümesin!

Kedici Dergisi'nin Kadıköy Belediyesi'nin desteğiyle 7 Şubat'ta Yoğurtçu Parkı'nda bu yıl üçüncü kez düzenlediği "**Sokak Kedisi Şenliği**"nde gönüllüler tarafından semtin çeşitli yerlerine yerleştirilmek üzere 200 kadar kedi evi yapıldı. Ayrıca şenliğe katılan çocuklar için hazırlanan Kedi Resmi Çizim Atölyesi'nde montajı biten evlere sprey boyalarla kedi resimleri ve evlerin kediler için olduğunu belirten sloganlar yazıldı. Kadıköy Belediyesi geçtiğimiz yıllarda yaptığı kedi evlerini Kadıköy'de bulunan parklara koymuştu.

Sürdürülebilir Üniversiteler Çoğalsın!

İlk kez 2010 yılında Endonezya Üniversitesi tarafından oluşturulan **GreenMetric Platformu** 2015 sıralamasında, Özyeğin Üniversitesi Türkiye'den değerlendirmeye giren vakıf üniversiteleri içinde birinci oldu. Platform, her yıl katılımcı üniversiteleri yapı ve altyapı, enerji ve iklim değişikliği, atıklar, su kullanımı, ulaşım ve eğitim olmak üzere altı temel kategori ve bunları oluşturan farklı alt kategorilerde değerlendiriyor. 2015 yılında farklı ülkelerden 400'den fazla üniversitenin yer aldığı değerlendirmede Türkiye'deki üniversitelerden genel sıralamada 217. sırada yer alan Bülent Ecevit Üniversitesi Türk üniversiteleri içinde birinci; 260. sırada yer alan Özyeğin Üniversitesi ikinci; 276. sırada yer alan Sabancı Üniversitesi üçüncü oldu.

Siz de enerjinizi kendiniz üretin

Evinizde ve iş yerinizde Baymak fotovoltaik güneş panelleri ile kendi elektriğinizi veya termal güneş kolektörü ile sıcak suyunuzu yıllarca güvenle sağlayabilirsiniz.

Siz de, yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanın, gelecek nesillere tertemiz bir çevre bırakın.

Let's Do It!

Estonya önderliğinde başlayan ve çevre kirliliğine dikkat çekmek için bir gün içerisinde küresel çapta temizlik yapmayı hedefleyen Let's Do It! Hareketi, beş yılda dünyanın önemli gönüllü çevre hareketleri arasında yer almayı başardı. 112 üye ülkenin oluşturduğu hareket, geçen ay Bursa'da iklim aktivistlerini bir araya getirdi. "2018 Küresel Temizlik Stratejisi" temasıyla, 2015'ten itibaren hareketin Türkiye koordinatörlüğünü üstlenen SİYAMDER (Sivil Yaşam Derneği) ev sahipliğinde, Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA), Bursa Büyükşehir Belediyesi, Bursa Kent Konseyi, Ekometre Gazetesi ve Doğa Okulları desteği ile gerçekleştirilen Temiz Dünya Konferansı'na Kosova Çevre Bakan Yardımcısı Mendim Rugova, Estonya Konsolosu Leemet Paulson, Estonya Kültür Ateşesi Lilian Kaseväli, Junior Chamber International World 2015 Küresel Başkanı İsmail Haznedar katıldı.

Gümüşlük'te Ekolojik Yaşam

Gümüşlük Akademisi'nin Akıllı Ekolojisi ve Ekolojik Yaşam Uygulamaları Programı 12 Mayıs'ta başlıyor. Emet Değirmenci tarafından hazırlanan, ekoloji felsefesi ve ekosistem kavramını anlayıp yaşam biçimini değiştirmek; kır ya da kent ortamında toprağı tanıyıp atıksız ve sürdürülebilir yaşama adım atmak; daha önce benzeri konulara kafa yorup derinleştirmek; tüketim toplumunun esiri değil, kendine yeterli yaşamın parçası olmak; yenibilir peyzaj örnekleri oluşturmak isteyenler için 21 Mayıs tarihine kadar sürecek programla ilgili ayrıntılı bilgi www.gumuslukakademisi.org adresinden edinilebilir.

Türkiye'nin İlk Yerli Yeşil Bina Sertifikası

Dört yıldır ÇEDBİK tarafından düzenlenen "Yeşil Binalar Zirvesi", 4-5 Şubat'ta İstanbul'da gerçekleştirildi. Ana teması "Dayanıklı Şehirler İçin Düşünsel Dönüşümler" ve "Binadan Yerleşkeye Bütünsel Tasarım için Diyalog" olan kongrede Türkiye'nin ilk yerli yeşil bina konut sertifikası ÇEDBİK-Konut da tanıtıldı. Türkiye'nin ilk yerli yeşil konut sertifikası ise Ant Yapı'nın Antteras projesine verildi. Ant Yapı Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Okay, "Antteras projesi ilk olarak 1990'da İngiltere'de kullanılmaya başlanan daha sonra dünyanın birçok ülkesinde benimsenen çevre dostu bina sertifikası BREEAM'in standartlarına uygun olarak tasarlandı.

Şimdi de Türkiye'nin ilk yerli konut sertifikası ÇEDBİK-Konut'u ilk alan proje olmamız, bizim için bir prestijdir" dedi. Dokuz ana başlık, dört önkoşul ve 44 konu değerlendirmesi sonucu oluşturulan ÇEDBİK-Konut'ta, yeşil proje yönetimi, arazi kullanımı, su kullanımı, konutta yaşam, işletme ve bakım gibi kriterler ön planda tutuluyor.

"Temiz Enerji Planı"na Mahkeme Darbesi

ABD Yüksek Mahkemesi, Başkan Barack Obama'nın özellikle kömür yakıtlı enerji santrallerinin karbondioksit salımlarını sınırlamak için ortaya koyduğu federal düzenlemelerin yürütmesini durdurdu. Yüksek Mahkeme, "Temiz Enerji Planı"nın düzenlemelerinin durdurulması için 27 eyalet ve çeşitli şirketler tarafından yapılan başvuruyu dörde karşı beş oyla kabul etti. Beyaz Saray'dan yapılan açıklamada ise, Çevre Koruma Ajansı'nın (EPA) karbon emisyonunu azaltmak için agresif adımlar atmaya ve eyaletlerle işbirliği yapmaya devam edeceği ifade edildi. Plan, ABD'de karbon salımını 2030'a kadar 2005 yılındaki seviyenin %32 altına çekmeyi hedefliyor.

Sulak Alanlar Kurak Alanlar

Türkiye'de son 60 yılda kaybedilen sulak alanların yüzölçümü 2 milyon hektara, yani yaklaşık 1,5 Marmara Denizi büyüklüğüne ulaştı. Devlet Su İşleri (DSİ) tarafından uygulanan sulama ve baraj projeleri, Türkiye'de sulak alanların kurummasının birinci nedeni olarak kabul ediliyor.

Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN) tarafından hazırlanan bilimsel araştırmaya göre Türkiye tatlısu balıklarının en hızlı yok olduğu ülke. Su kuşlarının durumu da aynı. Türkiye'de üreyen, nesli küresel ölçekte tehlike altındaki beş su kuşunun dördü hızla azalıyor. Nesli tükenen dikkuyruk adlı ördeğin Türkiye'deki üreme nüfusu son 10 yılda %40-69, yaz ördeğinin ise %90'dan çok azaldı. Yale Üniversitesi ise bir süre önce nesli tükenen canlılara yönelik hiçbir önlem alınmaması nedeniyle Türkiye'nin doğa koruma açısından 180 ülke arasında 177. sırada olduğunu açıklamıştı.

Gelecek nesillere en değerli mirası bırakabilmek için çalışıyoruz: Yaşamın kendisini.

Her doğa dostu teknoloji ürünü bir Bosch kullandığınızda, dünyanın herhangi bir yerinde de bir canlı yaşam hakkını kullanmış oluyor.

Bosch, son 15 yılda elektrik tüketiminde %82, su tüketiminde %60'a varan* tasarruf sağlayan doğa dostu teknolojiler geliştirdi. Bütün çabamız, gelecek nesillere daha yaşanır bir dünya bırakabilmek için... www.bosch-home.com.tr

BOSCH

Yaşam için teknoloji

* Bu verilere, 2015 model Bosch cihazların standart programa göre elde edilen tüketim değerleriyle 1998 ve 1999 yılına ait benzer Bosch modellerin tüketim değerlerinin karşılaştırılmasıyla ulaşılmıştır.

Hem Çevreye, Hem Sağlığa Hem de Bütçeye Zararlı Olan Şey Nedir?

Bildiniz, kömür. Çevrenin sağlık üzerindeki etkilerini Avrupa Birliği (AB) kapsamında ele alan Sağlık ve Çevre Birliği (Health and Environment Alliance-HEAL), "İskenderun Körfezi'nde Kömürden Elektrik Üretimi ve Sağlık" konulu bir panel düzenledi. Panel kapsamında, bölgede yapılması planlanan yaklaşık 16 adet yeni kömür santralının, burada yaşayan 6 milyon insanın sağlığını tehdit ettiği vurgulanırken, sağlık sistemine de önemli maliyetler getireceği belirtildi. Bölgede halen dört termik santral faal olarak çalışmaya devam ediyor. İskenderun Körfezi ve Çukurova bölgesinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na ait sekiz hava kalitesi ölçüm istasyonunun altısından elde edilen ölçüm değerlerine göre hava kirliliği hem ulusal standartların, hem de Dünya Sağlık Örgütü'nün kılavuz değerlerinin üzerinde. HEAL Hava Kalitesi ve Enerji Danışmanı **Deniz Gümüşel**, 2015 yılında yaptıkları "Ödenmeyen Sağlık Faturası" adlı araştırmaya göre, halihazırda Türkiye'de faaliyet gösteren 19 termik santraldan kaynaklanan hava kirliliğinin sadece sağlık alanında yıllık 3,6 milyar euroya yakın maliyetinin olduğunu ve yılda 2.876 erken ölüme yol açtığını belirtti. Panelde paylaşılan bilimsel çalışmalar, bölgede halen işletmede olan ağır sanayi tesisleri, endüstriyel tarım faaliyetleri ve artan nüfusla birlikte trafik ve konut sektörlerinin ciddi çevresel kirliliğe yol açtığı ve halk sağlığını tehdit ettiğini ortaya koyuyor.

Beslenmede de Finlandiya Modeli

Finlandiya, "Helsinki Foodism" inisiyatifi doğrultusunda 2015 yılından itibaren anaokullarına ve okul öncesi kurumlara giren yiyeceklerin %50'sinin organik olması zorunluluğu getirdi. Bu yaklaşımın Türkiye'deki ilk temsilcisi ise **Özel Kaplumbağa Anaokulu** oldu. Menüsüne organik tavuk, yumurta, makarna ve bakliyatı dahil eden okul, 2002'den bu yana, çocuklara eğitim hayatları süresince mutlu, başarılı ve sağlıklı olmaları için destek veriyor. Konuyla ilgili açıklama yapan organik gıda üreticisi Orvital'in Kurucu Ortağı ve Gıda Mühendisi **Muharrem Doğan**, "Anaokulu yaşı sağlıklı beslenme açısından çok önemli. Bugün katlanarak artan obez çocuklardan söz ediyorsak, hormonlu besinlerden, katkı maddelerinden uzak durmalı, kısacası

sağlıksız beslenmeyi masaya yatırmalıyız" dedi. **Özel Kaplumbağa Anaokulu Kurucusu ve Eğitim Koordinatörü Mehtap Kasapbaşoğlu** ise sadece çocukların menülerinin sağlıklı besinlerden oluşmasının yetmediğini, bu bilinci ailelere de kazandırmanın önemini vurgulayarak temel yaklaşımın "engellemek değil bilinçlendirmek" olması gerektiğini ifade etti.

Dağlar 11-13 Mart'ta "Beyazperde"de!

Türkiye'nin ilk ve tek dağ, doğa, çevre ve insan temalı festivali olan ve 2006'dan bu yana düzenlenen Dağ Filmleri Festivali (DFF) 11-13 Mart'ta Bursa'da. Osmangazi Belediyesi tarafından düzenlenen festivalde ödüllü filmlerin yanı sıra macera ile adrenalini dolu 18 film ücretsiz gösterilecek. Seçkide; **kayak, dağcılık, kaya tırmanışı, yamaç paraşütü, base jump, deniz kanosu** gibi doğa sporlarının yanında **keşif ve insan hikayeleri** de yer alıyor. Festival kapsamında "Türkiye Dağları"nın güncel fotoğraflarından oluşacak bir de **fotoğraf sergisi** gerçekleştirilecek. **Osmangazi Belediyesi Ördekli Kültür Merkezi'nin ev sahipliği yapacağı festival programı için:** www.dagfilmfest.org

OSB'ler Çevre Korumada Sınıfta Kaldı

28-30 Nisan'da Tüyap Beylikdüzü'nde 12. Uluslararası Geri Dönüşüm, Çevre Teknolojileri ve Atık Yönetimi Fuarı REW İstanbul'u düzenleyen İFO Fuarcılık, Türkiye genelindeki Organize Sanayi Bölgeleri'nin çevre karnesini çıkardı. Araştırma sonuçlarına göre, bünyesinde toplam 31 bin 804 firma bulunan 284 adet OSB'nin çevre yatırımları konusunda önemli yatırım eksikleri bulunuyor. "Özellikle üretimlerinden dolayı, başta atık su olmak üzere çevreye pek çok tehlikeli madde yayan firmaların da içinde bulunduğu Türkiye'deki OSB'lerin sadece 51'inde bir çevre yönetim sistemi var. Dolayısıyla buralardan çıkan suların çoğu, doğrudan çevreye karışıyor" diyen İFO Fuarcılık Genel Müdürü **Zekeriya Aytemur**, çevre yönetim sistemi bulunduğu halde atık sularını arıtan OSB sayısının ise sadece 32 olduğunu söyledi. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın hazırladığı atık su eylem planına göre 2023 yılına kadar 9 milyar liralık yatırımla 1501 adet atık su arıtma tesisi yapılacak.

ENERJİNİZİN %50'si BİZDEN!

Yalıtımda 50 yıllık İzocam uzmanlığı ile soğuğa, sıcağa, gürültüye, yangına ve dış etkilere karşı* binalarınız güvenli ellerde.

%50'ye varan enerji tasarrufu sağlayan İzocam Manto Yalıtım Sistemleri, sayısız renk seçeneğiyle ve binanız için en uygun çözümlerle hizmetinizde.

*Ses yalıtımının, yapısal güvenliğin ve yangın güvenliğinin bir göstergesi.

www.izocam.com.tr

[/izocam](#)
[/IzocamOfficial](#)
[/company/izocam](#)
[/izocamofficial](#)
[/izocamofficial](#)

İZOCAM
MANTO
diğer cephe yalıtım sistemleri

SKD'den Yeni Adımlar: Güç, Kuvveden Fiile Geçer mi?

Paris COP21'de ortaya çıkan İklim Anlaşması'nın sonuçları aslında dünyada yeni bir evreye girdiğimizi gösteriyor. Anlaşmanın yetersizlikleri (devletler üzerinde bağlayıcılığı ve olumsuz durumlarda yaptırımının olmaması, alınan kararların tüm iyi niyetlere rağmen sıcaklık artışını 2 derecenin altında tutacak kapsamda olmaması) ortada ancak yine de tek yapılacak şey aksiyon planlarını geliştirmek ve ilerletmek. Konunun önemli bir yanı da, çalışmalarını ilerletmede özel sektöre düşen büyük pay. Bu doğrultuda hem Paris'te hem de sonrasında, global bazda özel sektör temsilcilerinden ve örgütlerinden ciddi karar ve açıklamalar da geldi. Düşük karbon ekonomisine geçiş, karbon azaltımı hatta karbon nötr olma taahhütleri ve özellikle finans kurumlarından kömür yatırımlarından geri çekilme kararları (*divestment*) birbirini izledi...

Bu konuda Türkiye'de de önemli adımlar atılmalı; bunun da önemli işaretleri yok değil. **Sürdürülebilir Kalkınma Derneği**'nin 10 Şubat'ta Borusan Müziği'nde gerçekleştirdiği üye-basın buluşması da bu yönelimin önemli adımlarından biri olarak hatırlanabilir yıllar sonra. SKD Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı Canan Ercan Çelik'in ev sahipliğinde gerçekleştirilen toplantıda, Birleşmiş Milletler'in Binyıl Kalkınma Hedefleri yerine koyduğu **Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri** (*Sustainable Development Goals - SDG*) ekseninde, şirketler ve paydaşları, iş strateji ve yönelimlerini kapsamlı bir şekilde gözden geçirme şansı buldu. SDG hedeflerini önceliklendirerek, üç ana başlık haline getiren SKD ekibinin yönlendiriciliğinde sürdürülen tartışmalar, Paris sonrası yeni iklim rejiminde şirketler için yol haritalarının

çiziminde önemli rol oynayabilir. Bu konuda önemli işaretlerin ortaya çıktığını söylemekte sakınca yok. Aktif çalışma grupları aracılığıyla eko-etiketlerden enerji verimliliğine, sürdürülebilir tarım ilkelerinden iş güvenliği ve taşıtlarda enerji verimliliğine kadar uzanan önemli sürdürülebilirlik çalışma alanlarında bilgi üretmeyi başaran SKD'nin de yeni bir döneme girdiği görülüyor.

10 yılı aşkın bir süredir Türkiye'de faaliyet gösteren SKD'nin artık Türkiye ekonomisinin önemli özel sektör oyuncularını üzerinde dönüştürücü etkisini çok daha güçlü bir biçimde

gösterme zamanı geldi gibi. Ne dünyada ne de Türkiye'de sürdürülebilir kalkınmanın, sadece devletlerin politikalarına ve kararlarına bırakılmayacak kadar önemli bir konu olduğu bir kere daha ortaya çıktı. Devletlerin verdiği karbon emisyonu indirim beyanlarıyla değil 1,5; 2 derecelik kritik sıcaklık artışının bile yakalanması mümkün görünmüyor. İşler aynı şekilde yürürse gerçekleşecek ısı artışının kaç dereceleri bulabileceğine yönelik çıkarsamalar ise, bir korku filmi senaryosu ya da bir kumarbazın barbut masasındaki umarsızlığına benziyor. İklim kumarhanesinden ve kumarından çıkışın önemli yollarından biri de işte özel sektörün bu yeni ve kararlı adımlarından geçiyor. Devletlerin verdiği emisyon azaltım taahhütlerinin çok daha altına düşebilmek de işte sadece böyle mümkün. Bu katılımcı ve diyaloga açık yönelimiyle SKD, hem özel şirketler (üyeleri olsun, olmasın), hem sivil toplum ve tüketiciler, hem de açık ve şeffaf lobicilik örnekleriyle kamu yöneticileri üzerinde önemli bir etki alanı yaratmaya muktedir görünüyor. Bu güç ve becerinin kuvveden fiile geçmesi dileğiyle...

Hayata farklı bakıyoruz.

Hayat; farklılıklarla güzel. Hepimiz farklı hayatlar yaşıyor, hayata farklı bakıyor, farklı gereksinimler duyuyoruz. Biz tüm ihtiyaçlar için farklı çözümler üretildiğine inanıyoruz.

Isıcam Sistemleri; camdaki üstün teknolojisi ve yılların deneyimiyle her yaşam alanının ihtiyacına yönelik özel cam sistemleri sunuyor. Kullanılan camların özelliklerine bağlı olarak **ısı, güneş, gürültü kontrolü, emniyet** ve **güvenlik** gereksinimlerinin birini ya da hepsini bir arada karşılıyor.

Camda farklı ihtiyaçlar için doğru çözümler üretiyoruz.

444 9 872 sisecamduzcam.com

ISICAM®
SİSTEMLERİ

"Doğrusu bu"

Kuşlar Rüzgar Güllerine Çarpmasın Diye!

Stratejik iletişim yönetimi ve itibar konularında Türkiye'nin en önemli isimlerinden biri Salim Kadıbeşegil ama asıl ayırt edici yanı, aynı zamanda toplumsal fayda, ekoloji, sürdürülebilirlik konuları üzerinde de çok uzun zamandır kafa patlatması, düşünmenin yanı sıra eylemesi. EKOIQ'nun en başından beri hem destekçisi hem de takipçisi olan Salim Abi'ye, dünyanın hem fiziki hem de sosyal sorunları üzerine zor sorular sorduk ve üzerinde hassasiyetle düşünülmesi gereken yanıtlar aldık.

Barış DOĞRU

Özgür GÜVENÇ

Ya kuşlar rüzgar güllerine çarparsa Salim Abi? Herkesin erişimine açık, blogundan serbestçe indirilebilen son kitabının ismi böyle. İşin bizim için sürpriz tarafı, kitabın isminin ilham kaynağının EKOIQ olduğunu önsözdeki yazından öğrenmemiz...

EKOIQ doğduğundan beri hep pusulam oldu. Yaşamın yaşanılabilirliği aydınlık yüzü diyebilirim. Son ki-

tabımın adı, evet, EKOIQ'da satır aralarında okuduğum küçük bir haberden geliyor. Haber küçük ama o kadar çok şey anlatıyor ki! Yaşamın kendi içindeki çelişkilerini gözler önüne seriyor. Dünyamızın temiz enerjiye gereksinimi var. Tarihin "güzel" dönemlerinde olduğu gibi insanoğlu rüzgarı ve onunla birlikte esen enerjiyi keşfetmiş. Rüzgar değirmenlerinde buğday, mısır

öğütmüş. Suyu enerjiye dönüştürmüş. Şimdi bu kaynakları yeniden kullanmak istiyoruz. Ama hoyratlık, başıbozukluk ve duyarsızlık bizi öylesine benliğimizden uzaklaştırmış ki, her şeyi bir an önce paraya tahvil etme duygusu yaşamın sürdürülebilirliği ile ilgili meseleleri ortadan kaldırıyor sanki. Bir yandan rüzgargüllerini yapıyoruz ama nereye yaptığımızı, yaparken habitatın do-

ğallığını nasıl tehdit ettiğimizi görmezden geliyoruz.

Örneğin ben... Alaçatı'da yaşıyorum. Rüzgarımız şarkılarımız olmuş. Rüzgargüllerini gördüğüm zamanlar içimde hoş kıpraşmaların olduğunu hissediyorum. Yüzüme mutluluk ifadeleri yansıyor. Görebiliyorum. Ama gelgelelim olur olmaz her yeri rüzgargülleri ile donatmak, kuş sürülerinin göç yollarını tıkmak, yaşam alanlarımızın göbeğine bu direkleri koymak hevesimizi kaçırıyor. Nedir bu doymazlık, görmezlik anlamakta gerçekten zorluk çekiyorum. **HES'ler ve RES'ler** aslında yaşamın kendi iç çelişkilerine güzel örnekler. Bir yandan çok gereksinmemiz olan temiz enerjinin adı iken, bir anda doğa katliamının baş aktörleri olabiliyorlar!

Yaşamın gerçekten bir "etik sınav" olduğunun göstergesi olan HES'ler ve RES'ler, duygularımı paraya tahvil etmişlerle, insan aklımın sağduyusu arasındaki kavgadır. İşte bu yüzden blog yazılarımdan oluşan kitabıma EKOIQ'dan alıntı yaptığım bu haberle ilgili başlığı verdim. Çünkü o yazılar aynen bunu anlatmaya çalışıyor!

Dünya nereye doğru gidiyor sence? Son derece çelişkili eğilimler bir arada yaşıyor. Bir yandan teknolojik gelişmeler, insanlığın arasındaki sınırları berhava ederken, diğer yandan özellikle bulunduğumuz coğrafyada ama dünyanın dört bir yanında da insanlar farklı din, mezhep veya kültürler yüzünden birbirini boğazlıyor. Çevre konusunda da benzer bir durum söz konusu. Bir yandan Paris İklim Zirvesi'nde dünya devletleri ilk defa bir araya gelip önemli kararlar alırken, diğer yandan çevre katliamları hız kesmeden sürüyor. Sen nasıl yorumluyorsun bu gidişi?

Başımıza gelmesinden en korktuğum gelişmeyi EKOIQ'nun Ocak 2016 sayısında küçük haberler

“Nereye gittiğimizi görebilmek için iki temel parametreye bakmak yeterli aslında; iklim değişikliğinin kırmızı çizginin ne kadar üzerinde olduğu ve özellikle gelişmemiş ülkelerde kontrol altına alınamayan nüfus patlaması... Rakamlar pek de umut verici değil!”

arasında okudum! *“Kanada’da bulunan Vitaly Air adlı bir şirket Rocky Dağları’ndan alınan temiz havayı şişeleyerek Çinli müşterilerine satmaya başladı. Şişelenmiş hava fikri başta bir şaka olarak ortaya çıktı, fakat daha sonra sadece dört gün içinde 500 şişe satınca şirketin kurucuları bunu ticarete dönüştürmeye karar verdi.”*

Bu haber gelecekte neler olabileceğinin çok net fotoğrafını veriyor. Benim çocukluğumda suyu musluktan içerdik. Eve damacaneler ile su gelirdi ama temel alışkanlık musluk suyu idi. Çok değil kısa bir süre sonra muslukların üzerinde “içilmez” ibaresi belirmeye başladı! Vitaly Air şirketi ile başladığı görünen oksijenin kavanozlara girmesi gelişimi bir bilim-kurgu romanı değil yaşamın ta kendisi!

Son aylarda okuduğum ve birkaç kez daha okunması gerektiğini düşündüğüm **Yuval Noah Harari'nin Hayvanlardan Tanrılara - Sapiens**

kitabının içinde tüm soruların cevapları var; insanoğlu iyiye gitmiyor... Hem kendi sonunu hazırlıyor hem de kaynaklarını sorumsuzca tükettiği gezegenimizin! MÖ 10000’de tarım devrimi ile “mülkiyet” kavramıyla tanıştık ve 1800’lerde de Sanayi Devrimi’nin “açgözlülüğü” ile bunlar evlendi. Geriye dönüşü olmayan bir yola girildi yani. İnsanı diğer canlılardan ayıran temel özellik olan ahlak, yerini para ve paranın satın alabileceklere bırakınca kendimizi sorunlar yumağının içinde bulduk.

Bu yumağın bir yerlerinde bir “uç” bulup çekiştirmeye başlıyoruz. İklim değişikliğini durdurmak için, açlık ve yoksulluğa geçici de olsa çözümler üretmek için, temiz su kaynakları tükenmesin, salgın hastalıkların önüne geçilsin, savaşan silahların namlularında çiçekler açsın diye saf ve temiz duygularla bu uçları çekiştiriyoruz. Soluk almak için duraksadığımızda yumağın için-

“Sivil toplumun hükümetler üzerindeki gücünü keşfeden bazı şirketlerin kendilerinin de dernek, vakıf ve benzeri isimler altında sahneye çıkışları sivil toplum kimliğini sıkıntıya soktu. Buna dikkat etmek gerek”

den çekiştirdiğimiz bu uçların her birinin başka sorunlar yumağına dönüştüğünü görmek, heyecanımızı, motivasyonumuzu ve gelecekle ilgili umutlarımızı yok ediyor maalesef!

Tüm bu sorunların içinde dünyanın ihtiyaç duyduğu ortam aslında “Gezi ruhu”dur! Her ülkenin yakın geçmişte yaşamış bir “Gezi ruhu” var. Ama bunlar iktidara gelmeyi beceremiyor. Dünyanın insan elinden çıkma sorunlarına, bu sorunların ana kaynağı olan yine insan elinden çıkma **Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu** gibi kurumlarla çözüm bulma arayışı gündemde. Bu kurumların yaşamasına izin veren güçler tabii ki Gezi ruhlarının ortalıkta dolaşmasını istemiyorlar.

Örneğin, Avrupa ülkelerinde 1990’lı yıllarda doğan ve şimdi iş gücü sahibi

olan çocuklar mülteci sorununa akıl sır erdiremiyorlar. Mülteciler onlar için savaş nedeniyle ülkelerini terk etmek zorunda kalmış kişiler. Varlarını yoklarını kaybetmek ve yollarda ölmek pahasına kaçıyorlar Avrupa ülkelerine. Çoluk çocuk sığınmak istiyorlar ama Avrupalıların huzuru kaçıyor işte! Yaşam kaliteleri olumsuz etkileniyor bu gidişattan.

Bir de İslami terör diye yaftalanan bir olgu var. Bu yüzden metrolara binemez, maçlara gidemez oldular. Coğrafyanın Ortadoğu’su ve Afrika özellikle 1990’lı yıllarda Avrupa’da doğanlar için bir sıkıntı kaynağı. Ama hiçbiri farkında değil veya onlara anlatılmıyor; tanık oldukları ve şikayet ettikleri bu durumun müsebbibi son 150 yıldır babalarının ve dedelerinin izlediği küresel açgözlülük politikaları!

Önce Sanayi Devrimi’nin kapita-

lizme evrilmesi ile ortaya çıkan iştah ve bunun paranın para kazanmasına dönüştürülmesi ile ahlaki değerlerin sümen altı edilmesi, arkasından da tüketim toplumu ile paranın her şeyi satın alabileceğine dair dayatılan bir yaşam tarzı, insanoglunu son viraja soktu.

Daha da kötüsü ülkelerin gelişmişliği için Amerikan Doları’na dayalı bir birim geliştirildi. Bana kalırsa öldürücü darbe bu oldu. Çünkü büyümek, daha büyümek, hesapsızca büyümek, arsızlık yaparak, ahlaki değerleri bir kenara bırakarak büyümek Amerikan Doları cinsinden karşılığını “gelişmişlik” adı altında buluyor. Sanayi Devrimi öncesinde böyle bir gelişmişlik göstergesi yoktu. Belki evlerimizde buzdolapları yoktu, elektriğin yaşamı dönüştürdüğü alanlardan on yıllarca uzakta yaşıyorduk. Belki “din adına” savaşlar içindeydi insanlık ama hiçbiri kişi başına gelirin Amerikan Doları ile ölçülmesi kadar zarar vermedi.

On binlerce yıllık insanlık tarihi içinde son 150 yıl, bu gezegenin en talihsiz dönemi olarak kayıtlara geçti. Şimdi onarım yapalım şeklinde beklentiler var ancak korkarım yakın bir gelecekte ortada tamir edilecek bir şey kalmayacak!

Nereye gittiğimizi görebilmek için iki temel parametreye bakmak yeterli aslında; iklim değişikliğinin kırmızı çizginin ne kadar üzerinde olduğu ve özellikle gelişmemiş ülkelerde kontrol altına alınamayan nüfus patlaması... Rakamlar pek de umut verici değil!

Dünyanın karşı karşıya kaldığı bu büyük ve ciddi politik sorunlar ne yazık ki, çevre ve iklim değişikliği sorunlarını kimi zaman tali hale getirebiliyor. Ben bunu bazen, gemi batarken birbirini boğazlayan insanlara benzetiyorum. Birbirimizi yok etmeye çalışırken, kendimizi de yok edecek bir süreci

Üstümüze vazife

ÇEVKO
Yeşil Nokta Teşvik
Ödülü

ISO Çevre ve
Enerji Ödülü

Yeşil Bina Zirvesi
Sürdürülebilirlik
Ödülü

European
Business Awards
for the
Environment

Kocaeli
Sanayi Odası
Şahabettin
Bilgisu
Çevre Ödülü

Avrupa Birliği
Çevre Ödülü
Türkiye
Programı
Finalist

Sürdürülebilirlikte altı ödül birden...

İnsana, topluma, doğaya saygıyı işimizin ayrılmaz parçası; bugünkü ve gelecek kuşaklara karşı vazgeçilmez sorumluluğumuz olarak görüyoruz. Bu doğrultuda üretim, tasarım ve yönetim anlayışımız Blue Life ile sürdürülebilirliği süreçlerimizin her aşamasında titizlikle hayata geçiriyoruz.

Başarıda da sürdürülebilirlik için çok çalışmaya devam ediyoruz. VitrA ve Artema olarak ulaştığımız düzey uluslararası ve ulusal kuruluşlar tarafından değerlendirildi ve 6 sürdürülebilirlik ödülüne birden layık görüldü.

Çünkü mavi gezegenimizin geleceği, üstümüze vazife.

Blue Life

Mavi gezegenimiz için...

hiç umursamıyoruz. Peki insanlık neden bu kadar miyop?

Yeni yüzyılda yaşam döngüsünün nasıl şekilleneceğini tahminimce üç olgu belirleyecek; **enerji, tohum ve teknoloji**. Finans, arka planda siyasete ve gelişmelere göre pozisyon alacak! Şurası bir gerçek ki insan elinden çıkma yasalarla doğanın yasaları tekrar ama daha şiddetli karşı karşıya gelecek. Bunları söylerken Japonya'yı bir felaketin eşğine getiren **tsunami** dalgaları görüntüleri geliyor gözümün önüne. İnsan elinden çıkma yerleşim birimlerini önüne katıp giderken tsunami dalgalarını engelleyebilecek ne bir yasa vardı, ne de başka bir olgu.

Yaşamın sacayağında temelde üç oluşum var; aile, bu ailenin içinde yer aldığı toplumsal yaşam ve toplumsal yaşamın evrensel karşılığı olan insanlık. Ben çekirdek aileyi kaybettiğimizi düşünüyorum. İyi-kötü, doğru-yanlış, güzel-çirkin açılımındaki etik ve ahlaki değerleri temsil eden temel davranış kalıplarının kaybının çarpan etkisi ile ait olduğumuz toplumsal yaşama, oradan da evrensel boyuta yansıdığı kanaatindeyim. Evde saksıda çiçek yetiştirme duyarlılığımızı kaybettik. Dünyada o kadar aç insan varken tabağımızdaki yemeği bitirmek bir kuraldı. Komşuluk dayanışması diye bir şey vardı. Yaşam için havası kadar gerekli olan ve canlılar arasında sadece insana ait olan bu davranışsal kalıpları ailenin dışına çıkmakla kaybettik.

İkinci kırılma **bilimin ahlaki erozyonunda**. Çağlar boyunca bilim kendini baskı altında hissetmiştir. Doğru. Ama eğer son zamanların popüler televizyon dizisi Manhattan'ı izlediyseniz, sağlıkta, ilaçta, genetiği ile oynanmış gıdada ve daha sayabileceğimiz yaşamın tüm alanlarında bilim adına işlenen insanlık cinayetleri korkutuyor hepimizi. Manhattan biliyorsunuz ABD'de atom bombasının geliştirilmesinin kod adı idi.

“Yeni yüzyılda yaşam döngüsünün nasıl şekilleneceğini tahminimce üç olgu belirleyecek; enerji, tohum ve teknoloji. Finans, arka planda siyasete ve gelişmelere göre pozisyon alacak”

Üçüncü ve bence en tehlikeli gösterge, para ve dinin boşlukları doldurmuş olması. Doğal olarak siyaset bu faktörlerin ışığında şekilleniyor. Bunun en çarpıcı örneğini BP'nin kurulması uğruna 1915'lerde Ortadoğu coğrafyasında yaşadık. Günümüze kadar da rüzgarları bir şekilde esti.

Petrol alanlarına sahip olmak uğruna din istismar edildi, para siyasete yön verdi. O güne kadar olmayan ülkeler ve uluslar icat edildi, çöl kumlarında sınırları çizildi. Oysa petrolü bulmak ve işlemek için harcanan paralar rüzgar ve güneş gibi kaynaklardan elde edilebilecek enerji için teknoloji geliştirmeye harcanmış olsa daha mı farklı bir dünyamız olurdu? Ama akıl ve sağduyu ile duyguların paraya tahvil edilmişliğinin kavgasıdır bugün tanık olduklarımız.

Sen asıl olarak bir iletişimcisin. Sana net olarak soruyorum: Sürdürülebilirlik ve iklim değişikliğinin iletişimi konusunda ilk olarak ne yapardın elinde olsa?

Para, din ve siyasetin maskeleydiği alanların dışındaki dünya ile tanışmak gerekiyor. Basit köy hayatına dönüş böyle bir özlemin yansması

sanki. Öze dönmek. Entelektüel birikimle dönmek...

Mesela **“hesap verilebilirliğin”** yaşam döngüsünün ana değerlerinin başında tanımlanması gerekiyor. Sürdürülebilirliğin doğasındaki unsurlardan biri olan hesap verilebilirlik tek başına bir değer olma yönünde gelişiyor. Kime karşı hesap verilebilirlik; önce kendimize, sonra içinde bulunduğumuz yerel topluma ve tabii daha sonra evrensel izdüşümünde ne geliyorsa...

Bugün yepyeni hesap verilebilirlik ölçütlerine gereksinmemiz var. Öyle bir içerik olmalı ki “ikna edici” değilse ilerleme şansı olmasın. Aklima ÇED raporları geliyor. Aslında bunlar hesap verilebilirlik beklentisi içinde uydurulmuş belgeler. Ama hiçbirinin ikna edici özelliği yok. Dolayısıyla ben öncelikle bu konu üzerinde çalışırdım. Toplumu ikna edici özelliği olan hesap verilebilirlik ölçütleri neler olacak diye...

Benim en çok üzerinde durduğum konulardan biri de, bu konuda en çok çalışanlar, STK, akademisyenler, aktivistler arasındaki iletişimsizlik. Ne yazık ki, umarsızca birbirini boğazlamaya çalışanların yanında, bir de bu var. Her şeyin

HIPP

Yaşamdaki en değerli varlık için.

Bebeğinizin anne
sütünden sonra
alacağı İlk Süt
HIPP COMBIOTIC® olsun

- ✓ Probiyotik® ve Prebiyotik® ilaveli
- ✓ Değerli Omega-3 ilaveli

İlk ve tek **ORGANİK** devam sütü

HIPP, bir bebek maması üreticisi olarak fazlasıyla ağır bir sorumluluk taşımaktadır. HIPP Premium kalitede üretim yapar. Bu üretimi mümkün olan tüm yönleriyle doğayla uyumlu bir şekilde yüksek HIPP standartlarını hedefleyerek gerçekleştirir.

Uzun HIPP kalite kontrol süreci daha hammadde aşamasında henüz üretime geçmeden başlar. Bu yöntemle HIPP ürünlerindeki hammaddelerin en iyileri olduğundan emin oluruz.

Bunu şahsen garanti ederim.

Claus Hipp

www.hipp.com.tr

farkında olmakla birlikte, bir araya gelip ortak bir akıl ve hareket yaratamayanlar, en az diğerleri kadar acıklı değil mi? Ne dersin?

Ben tam tersini düşünüyorum. Bunlar ilgi alanlarına giren konularda “mutlaka” dünyanın farklı köşelerinde durmalılar. Çünkü her birinin farklı birikimi, deneyimi ve gözlemi var. Paranın yönettiği alanlarla baş edebilmek için bunlara ihtiyaç var. Zaten böyle olabildiği için sivil toplum bu kadar güçlendi. Tabii ki burada art niyetlileri, birinin kuyusunu kazma niyeti olanları konu dışında bırakıyorum. Ama Gezi ruhundaki dayanışma bunun en güzel örneğidir. Bir masada bir araya gelmeyecek topluluklar ortak bir amaç uğruna sokaklara çıktılar. 1999 Seattle bir başka örnek olarak geliyor aklıma. Wall Street’in işgali bir başkası. Ancak geçenlerde **“Temiz toplum mu, sivil toplum mu”** başlıklı bir blog yazısı yazdım. Sivil toplumun hükümetler üzerindeki gücünü keşfeden bazı şirketlerin kendilerinin de dernek, vakıf ve benzeri isimler altında sahneye çıkışları sivil toplumun kimliğini sıkıntıya soktu. Buna dikkat etmek gerek.

İş dünyasını çok yakından tanıyorsun. Nihayetinde senden akıl alıyor birçoğu. Onların durumu ne sence? Bu konularda ne kadar işbirliğine açıklar? Ortak aklın yaratımında bir rolleri olduğuna inanıyorlar mı?

İş dünyasının pusulasını kaybettiğini düşünüyorum. Uzun vadeli stratejik planlar artık işe yaramıyor. Özellikle teknolojinin hızı alışkın oldukları şablonlarla hareketi zorluyor. Regülasyonların nereye varacağını bile kestiremiyorlar. Örneğin 100 yıl sonra ilaç şirketleri kalacak mı? Ben hiç sanmıyorum! İlaç endüstrisinin yerini Ar-Ge’si, pazarlaması ve kişiye özel tedavi odaklı çözümleri ile STK kimliğinde

“100 yıl sonra ilaç şirketleri kalacak mı? Ben hiç sanmıyorum! İlaç endüstrisinin yerini Ar-Ge’si, pazarlaması ve kişiye özel tedavi odaklı çözümleri ile STK kimliğinde uluslararası kuruluşların alacağını düşünüyorum”

uluslararası kuruluşların alacağını düşünüyorum.

Diğer yandan otomotiv endüstrisindeki değişim ve dönüşümü örnek almak gerekiyor. Tesla ile yeni bir dönem başladı. Diğer sektörlerin Tesla’ları olacak ama onlar ne kadar hazırlar?

İnovasyon kültürüne yatırım yapanlarla aynı dili konuşabileceğimizi düşünüyorum. Çünkü iş dünyası sosyal inovasyonda da çok para kazanabilir -eğer derdi sadece para kazanmaksa- ama aynı zamanda insanlığa da bir hizmeti dokunmuş olur.

Ben çalışanın öneminin keşfedildiğini düşünüyorum. Ama sürdürülebilirlik meselesini iş modeli olarak benimsemeyen şirketlerin çalışanın önemini keşfetmiş olması çok anlam

taşıyor. Bu nedenle regülasyonların sürdürülebilirliğinin tüm sektörlerde geçerli olabilecek kapsayıcılıkta olması gerektiğine inanıyorum. Öte yandan sivil toplum ve meslek örgütlerine çok iş düşüyor. Mesela Küresel İlkeler Sözleşmesi konusunda iyi bir sınav verdiler. GRI raporlaması konusunda da bir bilinç oluştu. Ama özü samimiyet olan bir derinlik gerekiyor. O kuruluşların işi de bu.

TEİD’in dergisi Inmagazine’deki son yazında shareholder odaklı şirketlerin devrinin geçtiğini, onun yerini ilk önce stakeholder’ların, sonrasında ise shapemaker’ların aldığını anlatıyorsun. Son olarak da Ethical Corporation’ın kurucusu Tony Webb’in “Smallholders” teriminden bahsediyorsun. Ve o yazının başlığı da, “Markalar sürdürülebilirlik konusunda smallholder çiftçilere nasıl yardım edebilirler?”. Yani konunun çevresel sürdürülebilirlikle de bağlantısı var. Bize biraz bu konudan bahsedebilir misin?

Tekrar “aileye” dönüş bir anlamda. Smallholder bunu anlatıyor bana. İçinde girişimcilik var, yerel kimlik ve kültür var, ekonomi var, sürdürülebilirliği tanımlayan süreçler ve politikalar var. Ölçek küçük olunca yönetmek ve elle tutulur sonuçlar almak daha kolay. Bunu 1.500 yataklı bir tatil köyünü yönetmekle 25 odalı aile işletmesini yönetmek arasındaki farka benzetebiliriz. Dünyanın gidişatında böyle bir süreç yaşanacak. Ancak ömrü ne kadar olabilir kestiremiyorum.

Smallholder, fikri olan, becerisi olan, entelektüel birikimi olan, üretim kapasitesi olan işbirliğine açık küçük üreticiler topluluğu. Doğa ile barışık, insan ile uyumlu bir donanımları var. Markaların küresel işbirliklerini bu topluluklara yönlendirmesi ile gezegenin kazanacaklarının olduğunu düşünüyorum. ○

sürdürülebilir
finans forumu

Global Compact Network
Türkiye

IV. SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS FORUMU

"Kapsayıcı Büyüme için Kapsayıcı Finans"

11 MAYIS 2016 • SALI

Borsa İstanbul Konferans Salonu

09:30-14:30

Kayıt: info@skdturkiye.org

Not: Katılım ücretsiz olup kontenjanla sınırlıdır.

Davetlisiniz...

Günden Güne Akıllanan Çözümler

Tunca Üçer, ev için akıllı enerji çözümlerinden yardım dağıtan drone'lara daha sürdürülebilir bir yaşam için dünyanın dört bir yanından haberleri ve yenilikçi çözümleri EKOIQ için derledi.

 Tunca ÜÇER

Ev İçin Akıllı Enerji Çözümü

Enerji sorunu sadece makro ölçekte değil, mikro ölçekte de hayatımızın merkezinde. Günlük işlerimizi halletmek için ihtiyacımız olan elektriği ihtiyatlı kullanmamız gerektiği aşikar. Bunu hem pratik hem de estetik olarak çözebilen ürünler artık evlerimize girmeye başladı. Tesla'nın ev bataryasının açtığı yoldan yürüyen Orison, evler için tak-çalıştır bir batarya üretti. Cihaz sadece enerji toplayıp saklamıyor aynı zamanda gün içerisinde enerjiyi daha verimli kullanmanızı sağlıyor. Bir yandan güneş panelleri ile topladığı enerjiyi sizin için saklarken diğer yandan topladığı enerjiyi verimli bir şekilde haneye yayarak güneş panelinden tam verim alamadığımız zamanlarda bile elektrik sıkıntısı yaşamamanızı sağlıyor. Her ne kadar şu an sunduğu hizmet karşılığında talep ettiği 1.550 dolar yüksek görünse de ürünün geliştirilme aşamasında olduğunu ve fiyatının zamanla düşeceğini de unutmamak gerekiyor.

İsveç'in İddiası 2045'te Karbon Nötr Olmak

Karbon negatif veri merkezleri ve bisiklet otoyolları gibi projelerden sonra İsveç, 2045'te karbon nötr olacağı iddiasında. Business Green'in haberine göre İsveç Parlamentosu hanelerdeki karbon emisyonunu %85 oranında azaltmaktan sorumlu olacak. Bu hedef dünyanın gidişatını bir anda değiştirmeyecek elbette fakat diğer ülkelere örnek olması bakımından önemli. Yeni Zelanda ve İngiltere'nin kömürden uzaklaşma çabaları ve birçok metropolün %100 yenilenebilir enerjiye geçme çabası yanına bir de bu hedef eklenince umutlanıyoruz. Diğer taraftan verilen sözlerin eyleme desteklenmediği örnekler de yok değil, hem de İsveç'ten. İsveç Parlamentosu daha önce de 2020 yılına kadar petrol kullanmayan ilk ve tek ülke olacağına dair verdiği söz aklımızda fakat gidişat hedeflenenden çok uzak.

Apple'ın Yeni Savaşı

İster cep telefonu olsun ister tarlalarımızda toprak analizi yapan insansız hava araçları, tüm cihazlar veri toplayıp işliyor. Mahremin artık çok uzaklarda kaldığı, bu verilerin kimler tarafından hangi amaçla kullanıldığının düşünülmesi gerektiği zamanlardayız. Facebook, Google, Apple gibi büyük şirketlerin en büyük gelir kalemini "gönüllü" olarak paylaştığımız verinin düzenli bir şekilde gelire dönüştürülmesi oluşturuyor. Toplanan veri, sadece şirketler için değil hükümetler için de çok cazip elbette.

Özel yaşamın gizliliği ve çok daha fazlasını çığneyen bu durumu da aşan bir talep karşısında Apple CEO'su Tim Cook 16 Şubat'ta Apple kullanıcılarına bir mektup yazarak, FBI'ın kendilerinden iOS işletim sistemine bir arka kapı açmalarını talep ettiğini ve buna direneceklerini duyurdu. FBI özellikle Aralık 2015'te 14 kişinin ölümüyle sonuçlanan San Bernardino saldırısı sırasında teröristlerin iOS üzerinden haberleştiklerini ve böylesi "olağanüstü durumlar"da müdahale edebilmek istediğini belirtiyor. Cook ise bir kez bu adım atıldıktan sonra verinin kimler tarafından kullanılacağını belli olmayacağını, bunun da tüm kullanıcıların güvenliğini tehlikeye atacağını söylüyor. Apple, FBI'ın talebini reddetti fakat bu nihai bir durum değil. Zaten Cook'un mektubu da şu şekilde bitiyor ve herkesi gelişmeleri takip etmeye davet ediyor: "FBI'nın iyi niyetine olan inancımız tam olsa da hükümetin bizi ürünlerimize arka kapı eklemeye zorlamasının yanlış olduğuna inanıyoruz ve sonuç olarak bu isteğin hükümetin koruması gereken bağımsızlık ve özgürlüğümüze zarar vereceğinden korkuyoruz."

Yeni Nesil Sulama Teknolojisi

Sulama konusunda insanları en çok zorlayan konular tasarruf ve israf. Bu yüzden de özellikle geniş tarım arazileri üzerinde uygulanabilecek teknolojilerin çıkış noktası çoğu zaman sulama oluyor. Fakat bu sorunlar sadece geniş tarım arazileri için değil, bahçesini sulamak isteyenler için de geçerli olduğundan son zamanlarda evlerde ve bahçelerde kullanılmak üzere birçok sulama teknolojisi geliştiriliyor.

Bir bahçede çim için ayrı, fidanlar için ayrı, ağaçlar için ayrı, çiçekler içinse ayrı sulama yapma ihtiyacı, bu işi fiskiyelerle yapmayı zorlaştırıyor. Bunun yanında her

bitkiye her gün de aynı miktarda su vermek doğru değil. Rachio Iro bu sorunların hepsine çözüm oluyor. Aslında iki sene önce çıkan ve hedefi akıllı sulama sistemleri sunmak olan ürün, iki yılın sonunda daha da akıllanan yeni versiyonu ile Amazon Echo ya da Alexa gibi akıllı ev ürünleri ile de entegre olabiliyor.

Sesle kontrol edilebilme özelliğinin yanı sıra cihaz aynı zamanda öğreniyor. Evet, bahçenizin mevcut durumunu, hangi bölgenin ne kadar su ihtiyacı olduğunu öğreniyor ve size ona göre hizmet veriyor. Rachio'nun web sitesine girerek bahçeniz için mobil uygulama üzerinde ufak bir simülasyon da yapabilirsiniz.

Ruanda'da Drone'larla Yardım

Her geçen gün drone'ların kullanım alanlarına bir yenisi ekleniyor. Hassas ve acil yardım ulaşımı için kullanılmaya başlanan drone'lar Ruanda için en makul çözüm gibi görünen motosikletlerin yerini almaya başladı.

Motosikletlerle yardım ulaştırmanın en büyük sıkıntısı, özellikle tıbbi yardımlar söz konusu olduğunda, yollarda yaşanan ve beklenmeyen gecikmeler, kuryenin yolu bulamaması, doğal afetlerde ya da savaş durumunda yolların kesilmesi, araçta meydana gelen arızalar... Oysa drone'lar hem hızlı, hem uydu yardımı ile varması gereken yere nokta atışı ulaşabilen, çevik cihazlar. Zipline isimli robotik üretim yapan bir Amerikan firması ile ortaklık kuran Ruanda hükümeti, Droneport adını verdiği büyük bir merkezden tüm sevkiyatı yönetiyor. Şimdilik sadece kan ve ilaç gönderecekler. Ağustos'ta tam teşekküllü taşıma faaliyetleri resmen başlayacak. Zipline, özelliklerini açıklamasa da tüm bu saydığımız özelliklerin yanı sıra bu yöntemin parça başı taşıma maliyetini de düşürdüğünü iddia ediyor. Bunun yanında daha önce Ruanda tarafında kâr amacı güden ya da gütmeyen projeler için drone kullanımı izni isteyen Google ve Amazon'a izin verilmediğinin notunu düşelim.

Görünmez Tehlikeleri Gösteren Uygulama

Kıyafetlerimizde ya da mobilyalarımızdaki kiri gözümüzle görmek mümkün, haliyle önlem almak da... Peki ya havadakini? Bu sorudan yola çıkan AirVisual, havadaki

CO2 dengesinden, ani nem ve sıcaklık değişimlerine kadar her şeyi kontrol eden bir araç geliştirmiş.

Kişisel çevre monitörlerini, hava kalitesi sensörleri ile birleştirin, bir de üzerine sonuçları işleyip size gösteren bir uygulama düşünün. Üstelik bunu sadece sıcaklık ve nem ölçerek değil, havadaki CO2 miktarını gözlemleyerek ve toksik ölçüm yaparak gerçekleştiriyor. Böylece sensörlerin bulunduğu ortamdaki hava kalitesini anlık olarak size bildiriyor. Diğer cihazlardan farkı, bu sonuçları mobil uygulama ile cebinize taşımanın bir adım ötesine götürerek evde bulunan herkesin cihaz üzerinde görebileceği ve kolaylıkla anlayabileceği şekilde gösteriyor olması. Bunun yanında derinlemesine makine öğrenme teknolojisi ile cihazı kullanan hanelerden alınan veriyi işlemek ve küresel bir hava durumu haritası çıkarmak gibi bir amaçları var. Halihazırda dünyadaki 8000 sensörden aldıkları bilgileri işliyorlar. Cihazın yaygınlaşması ile bu sayının katlanması bekleniyor. Cihaz şu an Indiegogo'da fon toplama aşamasında, detaylı bilgi için: <https://goo.gl/KFsGUO>

“Bir Gün Her Ev Kendi Atık Suyunu Arıtabilecek”

Biopipe

Türkiye’den çıkan bir icat yavaş yavaş dünyaya yayılıyor. Biopipe, akarsularda suların çamur üretmeden arınması mantığından hareketle atık suyu biyolojik olarak borular içerisinde arıtıyor. Ve yenilikçi sistemiyle de bu yöntemi uygulayan dünyadaki ilk arıtma sistemi olma özelliğini taşıyor. Biopipe, Ocak ayı sonunda gerçekleşen törenle atık su arıtma sektörünün dünyadaki liderlerinden Metito ile işbirliğine giderek Asya ve Afrika pazarlarındaki haklarını Metito’ya devretti. Biopipe teknolojisinin ve bu girişimin arkasındaki isim olan Enes Kutluca, “Artık hedef Amerika ve Avrupa” diyor.

 Berkan ÖZYER

biopipe
We care.

METITO

Biopipe’in Metito ile giriştiği bu işbirliği tam olarak ne anlama geliyor, ne gibi somut yansımaları olacak?

Biopipe’ı geliştirirken “bir gün her ev kendi atık suyunu arıtabilecek” hayaliyle yola çıktık. Bunu yapmanın en güzel yolu, ticarileşmesi tamamlandıktan sonra ürünü bütün dünyaya yaymaktı. Biopipe’in çok farklı teknolojisi sayesinde 50’den fazla ülkede patent başvurularını yaptık. Bunların bir kısmında patentimizi aldık, bir kısmında süreç devam ediyor.

Metito ise atık su arıtma sektöründe öncü, yeni teknolojileri Asya ve Afrika pazarına sokan ilk firma. Ayrıca Mitsubishi’nin ana hissedarı olan Metito, bölgede çok hızlı büyüyerek dünyanın en büyük su teknolojileri firmalarından biri haline geldi. Ancak sürekli artan rekabetten dolayı onlar da yeni teknolojileri arıyorlardı. Bu anlamda onlarla yaptığımız anlaşma daha da önem kazanıyor. Metito, Biopipe’in, müstakil evler hariç olmak üzere, Türkiye, Türki Cumhuriyetler ve Rusya hariç bütün Asya ve Afrika pazarlarında üretim, satış, kurulum ve bakım haklarına sahip oldu. Aslında patentimizi

onlara lisanslamış olduk ve onlar bölgede tek yetkili haline geldi. Bunun karşılığında da onlarla hem kâr ortağı haline geldik, hem de satışların cirosuna orantılı telif hakkı ücreti alabileceğimiz bir anlaşmaya imza attık.

Bu sayede Biopipe artık çok daha geniş bir coğrafyada satılacak. Yani hayalimizin gerçekleşmesi adına bizim için önemli bir adımdı diyebilirim.

Biopipe’in ürünlerinin yeniliğini, teknik olarak neyi farklı yaptığını nasıl özetlersiniz?

Biopipe atık suyu biyolojik olarak borular içerisinde arıtan dünyanın ilk arıtma sistemi. Biopipe’ı geliştirirken arıtma sürecinin tamamen doğal olması bizim için çok önemliydi. Bu yüzden doğadan ilham aldık ve doğadaki arıtma sürecinin bir benzerini yapmaya karar verdik. Örneğin bir akarsuya dökülen atık suyun, belli bir süre sonra akarsu içerisinde artıldığını gözlemleriz. Bunun nedeni akarsu zemininde bulunan taşların üzerinde yaşayan **biofilm bakterileridir**. Üstelik atık su arıtılırken ortaya çamur da çıkmaz. Biopipe’ta bulunan bütün bo-

rular da aslında tıpkı bir akarsu gibi hareket ediyor ve suyu hiç çamur üretmeden arıtıyor.

Şu anda piyasada bulunan bütün arıtma sistemleri suyu arıtırken bir çamur üretir. Biopipe'in en temel avantajı çamur ve benzeri bir artık oluşturmaması. Bununla birlikte sadece borular ve bu borularda suyun devridaim etmesini sağlayan borulardan oluştuğu için Biopipe'in işletme maliyetleri çok daha düşük. Diğer bütün sistemler, çok fazla pompa, difüzör vb. malzemelerden oluştuğundan hem elektrik sarfiyatları yüksektir hem de bakım maliyetleri. Bir diğer avantaj ise kurulumunun, taşınmasının, bakımının diğer sistemlere göre çok daha kolay olmasıdır. Ayrıca Biopipe'a kapasitesinin çok altında su dahi girse gene de bu suyu arıtır. Ancak diğer sistemlerde dizayn edilen kapasiteye ulaşmadan arıtma başlamaz. Bütün bunların yanında, **az yer kaplaması, taşınabilir olması, müstakil evlere dahi uygulanabilen tek sistem olması, atık sudaki ani çok kimyasal artışlarına karşı dirençli olması** gibi ek avantajlar da söz konusu.

Bu tarz inovasyonlarda genelde ilk olarak akla tüketicilere yansayan maliyet geliyor. Bu konuda

Biopipe'ı nasıl konumlandırır-sınız? Gelecekte maliyette düşüşler öngörüyor musunuz?

Biopipe teknolojik olarak bu kadar avantaja sahip olsa da maliyet konusunda müşterilerimizin canını sıkıyoruz. İlk yatırım maliyeti olarak Biopipe, diğer arıtma sistemleri ile rekabet edebilir düzeyde, hatta birçok sistemden çok daha uygun fiyata satılıyor. İşletme maliyetleri olarak ise sadece elektrik giderine bakacak olursak bile diğer sistemlerin tükettiğinin ortalama üçte biri oranında tüketiyor. Dünyaya yayılma politikamızdan dolayı zaten pahalı satmak gibi bir düşüncemiz hiçbir zaman olmadı.

“Bir akarsuya dökülen atık suyun, belli bir süre sonra akarsu içerisinde artıldığını gözlemleriz. Bunun nedeni akarsu zemininde bulunan taşların üzerinde yaşayan biofilm bakterileridir. Üstelik atık su arıtılırken ortaya çamur da çıkmaz. Biopipe'ta bulunan bütün borular da aslında tıpkı bir akarsu gibi hareket ediyor ve suyu hiç çamur üretmeden arıtıyor”

Öte yandan Ar-Ge sürecimiz devam ediyor. Burada elde ettiğimiz öngörülere göre, maliyetler daha da düşecek gibi.

Atık su ve suyun geridönüşümü konusu iklim mücadelesinde de üzerinde çok durulan bir konu. Özellikle sınırlı kaynaklara ve eski altyapı sistemlerine sahip ülkelerde bu yatırımlar yapılıyor. Hangi bölgelerin bu tarz yatırımlara, girişimlere daha fazla ihtiyacı var sizce?

Biz aslında Biopipe ile devletlerin altyapı maliyetlerinde tasarruf yapabileceğine inanıyoruz. Her evin, mahallenin veya bölgenin kendi atık suyunu arıtmasıyla birlikte devasa tesislerin yapılmasına gerek kalmayacaktır. Bu sebeple yeni gelişen ekonomilerde, altyapısı henüz oturmamış ama buna yatırım yapmak isteyen bölgelerde Biopipe bir adım öne çıkıyor. Bununla birlikte bir ülke ne kadar gelişmiş olursa olsun su problemi yaşıyorsa, atık su arıtımı daha cazip hale gelebiliyor. Örneğin şu an Kaliforniya'da çok ciddi bir su problemi var ve çözüm arıyorlar. Bahçe sulamak, araba yıkamak için su harcayan bütün ülkelerde Biopipe'a ciddi bir ilgi olduğunu söyleyebilirim.

Atık su konusunda günümüzde araştırmalar hangi konulara odaklanıyor? Gelecekte hangi başlıklara ağırlık verildiğini göreceğiz?

Şu an büyük yatırımlar deniz suyunun arıtılıp yeniden kullanılmasıyla alakalı yapılıyor. Ancak çok pahalı olan bu yöntemlerle ilgili çalışmalarda bunun çok da sürdürülebilir olmadığı görülüyor. Çünkü sudaki tuzluluk oranını ve dolayısıyla sudaki ekosistemi de bu sayede bozmuş oluyorlar. Ben gelecekte lokal, yani atık su daha yeni oluşmuşken arıtılmasına yönelik çözümlere daha çok önem verileceğini öngörüyorum.

Türkiye’den çıkan inovatif bir ürünün başarılı olması, büyük yatırımların pek gördüğümüz bir şey değil maalesef. Siz bu başarı için neyi farklı yaptınız? Ne gibi sorunların üstesinden nasıl geldiniz?

Gerçekten de dediğiniz gibi çok fazla örneği yok. Aslında girişimcilik demek **kurduğunuz bir hayale başkalarını inandırabilmeniz** demektir. Başta kendi ekibinizi, yatırımcılarınızı, malzeme tedarik ettiğiniz firmaları, müşterilerinizi bu hayale inandırmanız gerekli. Bu da yılmadan çalışmakla olabilecek bir şey. Ortağımınla birlikte her gün yılmadan hayalimizi gerçekleştirmek için çalıştık diyebiliriz.

Bir diğer avantajımız ise ikimizin de bu süreçleri çok iyi bilmesiydi. Hazırladığımız iş planlarından finansal tahmin tablolarımıza kadar her şeyimiz gayet profesyoneldi.

Bu başarının karşılığını Türkiye pazarında gördünüz mü?

Henüz tam karşılığını alamadığımı düşünüyorum. Çünkü biz **toplum olarak yeniliğe biraz kapalı bir ülkeyiz**. Konuştuğumuz çoğu insana böyle bir yenilik olduğunu söylediğimizde genelde şüphe ile yaklaşıyorlar ve önce başkaları denesin diyorlar. Hatta bazı toplantılarda “Siz mi buldunuz bunu?” gibi sorular bile duyduk. Halbuki böyle bir Japon, Amerikan, Alman ürününe kimse bu soruları sormuyor.

Başlangıç süreci biraz sancılıydı. Ancak sonrasında sistemlerimiz satmaya başladıktan sonra inanılmaz bir talep ile karşılaştık. Herkesin sancılı olduğu bir konuda mükemmel bir çözüm ürettiğimizi düşünüyorum.

Ekibinizi nasıl oluşturduunuz? O süreçte nelere dikkat ettiniz?

Yola çıktığımda yalnızdım. İlk önce ortağım **Enver Mısırlı** ile tanıştım ve ortak olmamız çok uzun sürmedi. Kendisi de benim gibi genç olmasına rağmen ticari hayatta çok

“Her evin, mahallenin veya bölgenin kendi atık suyunu arıtmasıyla birlikte devasa tesislerin yapılmasına gerek kalmayacaktır. Bu sebeple yeni gelişen ekonomilerde, altyapısı henüz oturmamış ama buna yatırım yapmak isteyen bölgelerde Biopipe bir adım öne çıkıyor”

başarılıydı. Ayrıca karakter olarak bir ortaklıkta olması gereken özellikleri tamamlıyorduk. Benim için en önemli özelliği ise çok geniş bir vizyona sahip olmasıydı. Daha sonra mühendislik ve satış kadrosunu ortağımınla birlikte oluşturduk. Genelde zaten tanıdığımız insanlarla yola başladık ve bugün birçoğu ile halen devam ediyoruz. Ekibi oluştururken bizim için diploma ve not ortalamasından daha önemli olan, geçmiş tecrübeler, yer alınan etkinlikler ve yabancı dil bilgisiydi.

Biopipe olarak bundan sonraki hedefleriniz nedir?

Biopipe’in Asya ve Afrika’da müstakil evler hariç olmak üzere bütün haklarını Metito’ya verdik. Bundan sonra öncelikli pazarımız Amerika ve Avrupa. Bu yönde çalışmalara şimdiden başladık. Ayrıca Biopipe olarak marka bilinirliğimizi artırmak bizim için çok önemli. Bundan sonra basında ve çeşitli ortamlarda

Biopipe’in ismini ve başarılarını daha çok duyacağız.

Biopipe’in büyüme aşaması İsviçre’den aldığınız bir yatırımla sağlandı. İsviçre’nin inovasyon konusundaki yaklaşımını, bu yaklaşımdan Türkiye’ye ne gibi dersler çıkarılabileceğini nasıl özetlersiniz?

Ben Türkiye’yi bu anlamda çok farklı bir konumda tutuyorum. İnovasyon yapılması yönünde firmalara veya girişimcilere çeşitli destekler var. Biz de bu desteklerden bir tanesi ile başladık. Ama bunun yanında bankacılık sistemimizden hukuk sistemimize kadar girişimciyi teşvik eden bir sistemimiz de yok. Bunun yanında Türkiye’deki yatırımcı kitlesi de yeni yeni oluşuyor. Bizim yatırım aldığımız zamanlarda bilişim sektörü haricinde yatırım yapan bir melek yatırımcı neredeyse yoktu. Amerika’da başlayan ve haliyle İsviçre’ye de yayılan melek yatırımcılık kültürünün Türkiye’de henüz başlangıç seviyesinde olduğunu düşünüyorum. Bunun en canlı örneği, Amerika’da bir yatırım firması bugüne kadar binlerce girişimciye fon sağlamış durumdayken, bugün Türkiye’deki yatırım firmaları, en büyükleri dahi 100 yatırım yapmamıştır.

Türkiye’nin bu anlamda bir dönüşüm yaşadığını düşünüyorum. Bu sürecin de sadece girişimcilere hibe sağlamakla değil aynı zamanda hukuk ve bankacılık sistemlerini girişimcilere göre güncelleyerek geçirilmesinde fayda olduğunu düşünüyorum.

LOGONA
NATURKOSMETIK

SANTE
NATURKOSMETIK

FITNE
Health Care
Gesundheit & Wellness

Heliotrop
NATURE & BEAUTY

ORGANYC

sonett
EKOLOJİK TUTARLILIK

**Türkiye’de Ekolojik Kişisel Bakım ve Kozmetiğin Öncüsü
ÖKOTEK EKOLOJİK ÜRÜNLER !**

1991 yılından beri “tam 25 yıldır” sizlere
EN DOĞRU EKOLOJİK ÜRÜNLERİ sunuyor.

ÖKO **TEK**
EKOLOJİK ÜRÜNLER

www.ekolojikurun.com

Deposite İş Merkezi A1 Blok Kat: 4 No: 403/B İkitelli OSB 34306 İstanbul Tel: 0212 671 91 58 pbx Fax : 0212 671 91 96

“Gelecek, Sürdürülebilir Kalkınmada”

Biopipe’a ilk günden bu yana büyük destek veren melek yatırımcı İzel Levi Coşkun, Biopipe’ın başarısını, diğer girişimcilere “Ben de yapabilirim” dedirttiği ve konunun sürdürülebilir kalkınmayla ilişkili olduğu için çok önemli bulunduğunu belirtiyor. Coşkun ile girişimin bugün geldiği noktayı konuştuk.

Melek yatırımcısı olduğunuz Biopipe’ın bugün geldiği noktayı Türkiye’den çıkan inovatif bir icat bağlamında nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye’de epeyce inovatif icat olsa da bunların büyük çoğunluğu iş fikri seviyesinde kalıyor. Biopipe’ın geldiği seviyelere ulaşması biraz zor oluyor. Bu da bence zaman alacak bir şey, İnsanlar iş fikirlerinde tam olarak ne yapacaklarını daha bilemiyorlar. Yani sadece cesarete ve motivasyona değil, eğitime, doğru yönlendirilmeye, doğru kaynaklara ulaşmaya ihtiyaçları olduğunu düşünüyorum. Bu açıdan Biopipe çok büyük bir başarı elde etti. Ve bana göre en büyük başarısı da, bu tip iş fikriyle başlayan ve yarın öbür gün bir yere varmayı hedefleyen girişimcilere çok güzel bir örnek olmasıdır. Dolayısıyla burada iki önemli konu var: “Ben de yapabilirim” dedirtmesi ve konunun sürdürülebilir kalkınmayla ilişkisi olması. Çünkü insanlar daha çok e-ticaret, internet üzerinde geliştirilebilen konularla ilgili yatırım yapıyorlar. Girişimcileri bu şekilde görüyorlar. Halbuki gelecek, sürdürülebilir kalkınmada.

Sürdürülebilir ekonomiye geçiş ve inovasyonlara destek için Türkiye’de nelere ihtiyaç var?

Bana göre açlık, susuzluk, küresel ısınma, savaşlar gibi bütün sorunların yanlış ekonomik düzenle, kapitalist ekonomiyle alakası var. Ve dünya şu anda bu kapitalist ekonomiden sürdürülebilir ekonomiye geçiş aşamasında. Türkiye bence daha tam olarak bunun bilincinde değil. Net hedeflerin belirlenmesi ve hedefler arasındaki çelişkilerin ortadan kaldırılması gerekiyor. Bir yandan “yenilenebilir enerjiye önem veriyoruz” gibi bir söylem içerisinden diğer yandan da 2023’e kadar kömürden elde edilen elektriğin oranını %40’lara kadar çıkaracak bir model öngörüyoruz. Sürdürülebilir ekonomi dediğiniz zaman sürdürülebilir kalkınmayı gündeme getirmemiz lazım. Bu, uzun vadeli düşünmek, sosyal ve çevresel etkiyi hesap ederek hareket etmek ve bu doğrultuda inovasyonları desteklemek demek. O zaman da, büyüme

değil, kalkınmadan bahsetmemiz lazım. Oysa herkes büyümeden bahsediyor. Ve bu kalkınmada da yerele gösterilecek saygı çok çok önemli. Bütün nüfusu kentlere taşıyarak ve kentlerde kendine göre bir ekonomik sistem oluşturarak Türkiye’de sürdürülebilir ekonomiye geçmemiz ne yazık ki mümkün değil.

Biopipe gibi örneklerin artırılabilmesi için de sürdürülebilir kalkınma bilincinin oturtulabilmesi lazım. Üniversitelerde, hatta ilkokuldan itibaren sürdürülebilir kalkınmayı, sosyal girişimciliği, sosyal ve çevresel faydayı, bunların nasıl ölçeklendirilebileceğini çok iyi anlatmak gerekiyor. Şubat ayında TÜSİAD’ın “Bu Gençlikte İş Var” projesinin eğitim kampını gerçekleştirdik. Bu yarışmada, finale kalan 27 proje arasında bir sürü sosyal girişimci, sürdürülebilir girişimci örnekleri var. Bu sayı gittikçe artıyor. Ama bunun için de en başta algının, yani temelin, sürdürülebilir kalkınma mantığıyla atılması lazım ki, filizler de buna göre ortaya çıksın.

Bir melek yatırımcı olarak, yatırım aşamasında hangi kriterlere dikkat ediyorsunuz?

Benim sürdürülebilirlik ve istihdama katkı diye özetleyebileceğim iki tane kriterim var. Yatırım yaptığım projenin kesinlikle ve kesinlikle sosyal ve çevresel faydasının olması lazım. Yani ben ekonomik getiriden çok buna bakıyorum. Ama tabii, kendini döndürebilir bir ekonomik geliri de sağlaması gerekiyor, yoksa istediği projeleri gerçekleştiremez. Sosyal ve çevresel etkinin yanında da benim için esas olan istihdama katkısı. Çünkü istihdama en fazla katkırı girişimciler sağlıyor. O yüzden ekonomide muazzam bir çarkın dönmesine sebep oluyor girişimciler. ○

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEHİRLER KONFERANSI 2016

10 Mart 2016, İstanbul

“Sürdürülebilir Şehirler Konferansı” belediyeler, kamu kurumları, uluslararası kuruluşlar, özel sektör ve medya uzmanları ile karar vericileri biraraya getiriyor.

Sürdürülebilir Şehirler Konferansı, Türkiye’de Çevre Yönetimi için Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi (ÇEKAP) projesi kapsamında düzenleniyor. Konferans ile şehirlerimizin daha sürdürülebilir olmasına katkı sağlanması hedefleniyor.

Etkinlikle ilgili ayrıntılı bilgi ve başvuru için: <http://surdurulebilirsehirler.rec.org.tr>

BÖLGESEL ÇEVRE MERKEZİ
REC Türkiye

Mültecilerin Geleceği; Hepimizin Geleceği

Fotoğraf: UNHCR

 Berkan ÖZYER

Mülteciler arkalarında geçmişlerini bırakarak yollara düşüyor. Üstelik her sene daha da artan sayılarda. En güncel verilere göre 2014 yılı itibarıyla dünyada 60 milyon insan evinden olmuş durumda. Bu kadar kalabalık bir grup insana yardım aktarıp sessizce eve gitmelerini beklemek yapılabilecek en büyük hatalardan. Devletler, uluslararası örgütler, sivil toplum kuruluşları, gönüllüler, girişimciler, özel sektör temsilcileri artık mülteci krizlerine dair yeni bir anlayışa günden güne daha çok yaklaşıyor. Dünyanın en çok mülteci barındıran ülkesi Türkiye'nin politikaları bu yeni yaklaşımda kilit bir rol oynayacak. Peki sorun nedir ve sürdürülebilir bir çözüm nasıl olmalı?

“Nüfusu 125 milyon olan bir ülke düşünün. Bu sayıyla dünyadaki en kalabalık 11. ülke olurdu. Ama bu ülke bildiğimiz hiçbir ülkeye benze-miyor: Vatandaşları ne işe ne eve ne de kendilerini ve sevdiklerini doyuracak araçlara sahip. Bu, dünyada şu an çoğunluğu çatışmalar ama bir kısmı da doğal felaketlerden ötürü insani yardıma ihtiyaç duyan insan sayısı. Ama biz gerekli fonları sağla-makta yetersiz kalıyoruz.”

Hazin bir itirafla biten bu cümleler, BM Genel Sekreteri'nin direktifiyle oluşturulan İnsani Yardım Finansmanı Yüksek Seviyeli Paneli'nin geçtiğimiz Aralık ayında yayımladığı raporda yer alıyor. Hadi konuyu biraz daha netleştirelim. BM'nin en güncel verilerine göre 2014 yılı sonunda dünyada 60 milyon insan evinden olmuş durumda (2015 yılı verileri Haziran ayında açıklanacak). Ve mevcut göç verileri dünya genelinde korkutucu bir trende işaret ediyor. Zira bu sayının 14 milyonu sadece 2014 yılında listeye eklendi. Kendi ülkeleri içinde evinden olan kişi sayısı ise 2014 yılında son 50 yılın en yüksek rakamı olan 11 milyona ulaştı. Bu rekorun nedeni, çatışma sayılarındaki artış. Son beş yılda göçe neden olan 15 farklı çatışma yaşandı. Yemen ve Burundi

2011'den bu yana devam eden Suriye'deki insani krizin acımasızlığını en iyi anlatan fotoğraflardan birinde Ocak 2014'te Şam güneyindeki Yermuk Mülteci Kampı'nda, harabeye dönen yapılar arasında Birleşmiş Milletler'in gıda yardımını bekleyen Filistinliler görülüyor.

bunların en güncel olanları...

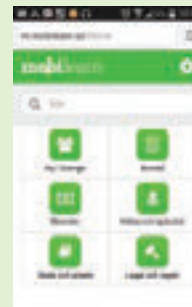
Ancak son beş yılın ötesinde belki de İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan mülteci düzenini tamamen altüst eden en büyük sorun 2011'den bu yana Suriye'de devam eden çatışmaların neden olduğu insani kriz. 17 Şubat itibarıyla tam

olarak **4.718.230** Suriyeli kayıtlı mülteci var. Türkiye'nin Suriyeli mültecilere yönelik mevcut konumu, onu bütün göçmenlik tartışmalarının günümüzdeki odak noktasına yerleştiriyor. Zira resmi sayılarla, ev sahipliği yaptığı **2.620.553** Suriyeli ve buna ek olarak diğer ülkeler-

KRİZE SÜRDÜRÜLEBİLİR VE İNOVATİF ÇÖZÜMLER

Başta Suriye olmak üzere dünyanın farklı noktalarında devam eden mülteci krizlerine yönelik sivil toplum kuruluşları, girişimciler çözümler öneriyor. Uluslararası kuruluşların yetersiz kaldığı bu çözüm sürecinde, öne çıkan çalışmaları derledik.

Mobilearn: Yabancı bir ülkeye yeni gelen göçmenlere yönelik bu uygulama, karşılaşılan zorluklara yardım üretebilecek kişilere erişimi kolaylaştırmayı amaçlıyor. İsveç merkezli uygulamada kullanıcı, örneğin kendi dilinde "doktor" kelimesini arattığında uygulamanın arama motoru farklı devlet veri bankalarına kayıtlı doktorları araştırıp, en ilgili sonucu buluyor. Uygulamanın kurucuları, bu verileri elde etmek için uzun yıllar farklı resmi kurumlarla görüşmeler yürütmüş. Bugün sistemde 120 farklı İsveçli belediye ile birlikte çalışılıyor.

Refugees Welcome: Girişim mültecilere yönelik Airbnb olarak değerlendiriliyor. Site, evini paylaşım açan kullanıcıları, ihtiyaç sahibi mültecilerle eşleştiriyor. Almanya'da başlayan uygulama dokuz ülkeye yayılmış ve 500'den fazla mültecinin barınma sorununa çözüm üretmiş durumda. Benzer

bir mantıkla İngiltere'de de **Homes for Syrians** girişimi faaliyet gösteriyor.

Options Foodlab: Suriyeli mültecilere yönelik bir uyum süreci başlatmak isteyen

den gelenlerle Türkiye dünyada en fazla mülteciye sahip ülke. Ayrıca mülteciler için beş yılda harcanan 8,5 milyar dolarla ekonomik olarak da büyük bir yükün altına girdi.

Ve küresel duruma dair son bir veri daha. **2014 yılında 127 binden daha az mülteci evine döndü.** Bu son 31 yıldaki en büyük sayı anlamına geliyor. Dolayısıyla önümüzde şöyle bir tablo var. Her geçen sene daha çok insan evinden oluyor ve her geçen sene daha az insan evine dönebiliyor. Ve bu insanlar için gittikleri ülkede evlerine dönmelerine kadar geçen süre, her sene artıyor. Bir göçmen artık kendi ülkesine dönmeden önce ortalama **17 yıl** başka ülkede kalıyor. 1993'te bu rakam, dokuz seneydi.

Bunların hepsini üst üste eklediğimizde ortaya yanıt bekleyen pek çok soru çıkıyor. Bu insanların geleceği ne olacak? Bunca yıl başka bir ülkede yaşarken sağlık, eğitim, istihdam sorunlarına nasıl çözüm üretilecek? Ev sahibi ülkenin sosyal yapısına, ekonomik dengelerine, güvenlik kaygılarına olumsuz etkiler oluşturmadan onlar için sürdürülebilir ve uyum odaklı bir gelecek nasıl şekillenecek? Bu soruların yanıtları henüz dünyada da bulunabilmiş değil. Çözüm seçeneklerine geçmeden önce konuyu tam anlamıyla idrak edebilmek

adına filmi biraz daha başa sarmakta fayda var. Komşu ülkede doğal felaket ya da bir çatışma sebebiyle ayrılan kitlesel bir göç durumunda bir ülke nasıl davranabilir?

Kapıda Bekleyen Mülteciler

Mültecilere dair temel metin 1951 yılında imzalanan **Cenevre Sözleşmesi** ve buna 1967'de getirilen ek protokol. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye

Temsilciliği eski sözcüsü ve **İltica ve Göç Araştırma Merkezi Başkanı Metin Çorabatır**, bu anlaşmanın şablonunu şöyle tanımlıyor: "Sözleşmeyle, ev sahibi ülke, zulümden kaçan ve topraklarına giren insanlara kalıcı bir çözüm aramak göreviyle karşı karşıya geldi. Bu da çatışmalar devam ediyorsa onları geri göndermek söz konusu olamayacağı için, ikinci çözüm olarak geldiği ülkeye adapte olup orada yeni bir

"Uyum Politikaları Tercih Değil Zorunluluk"

Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi Müdürü Doç. Dr. M. Murat Erdoğan, "Neden Dönmelerini Beklemek Varken Uyum Politikasına İhtiyaç Olsun?" sorusunu iki temel gerekçe göstererek yanıt veriyor:

"Çünkü gitmeyecekler. Bu bir tercih değil, buraya zorunluluktan dolayı geldiler. Ve evini terk etmenin, Türkiye'de kullanılan kavramla, fitratında **kalıcılık** var. İnsanlar bir iki yıl kaldıktan sonra isteseler bile kolay kolay dönemiyorlar. Suriyelilerle konuşun, birçoğu keşke barış olsa evime dönmeyi düşünmüyor. Ama o barış kısa ve orta vadede gelmeyince, insanların kalıcılığı artıyor.

İkincisi ciddi oranda kadın ve çocuklardan oluşan bir kitle var. **Türkiye'deki Suriyelilerin %54'ünden fazlası 18 yaşının altındaki çocuklar.** Ayrıca çok sayıda kadın var ve bunların ciddi bir oranı dul kalmış.

Bu kadınların da kolay

kolay gitmesi söz konusu olamaz. Bu insanlar bu ülkede kalacaklar, bunu siyasi bir sebeple değil, akademik öngörü olarak söylüyorum. Dolayısıyla bizim bu insanlarla daha huzurlu bir Türkiye'de geleceği nasıl kuracağımızı, nasıl yaşayacağımızı düşünmemiz lazım. Onun için uyum politikalarına dönük gerekliliği tercih değil, zorunluluk ve gerçeklik olarak kaydetmek lazım.

Penny Travlou, kurduğu Options Foodlab ile Atina'da mültecileri yerel insanlarla buluşturuyor. Mülteciler, Yunanlılarla birlikte yemek hazırlıyor, tarifleri paylaşıyor. Özel etkinliklerin ötesinde mültecilerin, profesyonel yemek eğitimi vermeleri için de bir mekan hazırlıyor.

Siğınmacılar ve Göçmenlerle

Dayanışma Derneği: 1995'te kurulan SGDD, Türkiye'deki benzerleri arasında kurumsal yapısıyla özel bir konuma sahip. Kent Mültecileri Koruma Programı ile siğınmacılara yönelik

hak temelli savunuculuk faaliyetlerini yürütürken, Mülteci Destek Projesi ile başta sağlık olmak üzere sosyal haklardan yararlanmaları yönünde mülteci ve siğınmacılara danışmanlık sağlıyor. Ayrıca bir diğer proje ile Gaziantep kent merkezine yerleşmiş Suriyeli mültecilere psikolojik danışmanlık,

temel sağlık hizmeti, yasal ve sosyal danışmanlık sunuluyor; sosyal aktiviteler, mesleki eğitim ve dil kursları organize ediliyor; çocuklara, bebek ve annelere yönelik aktiviteler ve eğitimler gerçekleştiriliyor. Yeni projeler arasında ise Çocuk

Koruma ve Destek Merkezleri öne çıkıyor. Beş şehirde açılacak merkezlerde çocuklara ve ailelerine yönelik kapsamlı hizmetler sunulacak, koruma sorumluları, psikologlar, aile danışmanları, beslenme uzmanları, gençlik çalışanları ve gönüllüler ile psiko-sosyal, hukuki, ebeveynlik ve beslenme konusunda danışmanlık verilecek.

Refugee Open Ware: Ürdün'de temelleri atılan, şu an İstanbul merkezli yürütülen bu girişim, mültecilerin dijital yöntemlerle ihtiyaç duydukları ekipmanları üretme imkanı sunuyor. Şu an sağlık ekipmanları, kurtarma cihazları, 3 boyutlu yazıcılarla

hayat kurmaları anlamına geliyor. Bazı durumlarda bu da mümkün değilse, üçüncü bir ülkeye yönlendirilmeleri gerekiyor. Ama ülkelerden beklenen, sığınma ve entegrasyon durumlarını oluşturmak. Bu da geldikleri andan itibaren önce en temel ihtiyaçlarını giderecek gıda, sağlık, barınma, eğitim imkanlarının sağlanması, ardından çalışma hakkı ve vererek geldikleri toplumda ayakları üzerinde yaşamalarını sağlayacak tedbirlerin alınması demek.”

Ayrıca Çorabatır, mültecilerin başta geri gönderilmemek olmak üzere, çalışma, seyahat özgürlüğü, hukuk önünde eşit olmak, dernek kurmak, sendikalara üye olmak gibi çok geniş çerçevede hukuki, sosyal ve kültürel haklara sahip olduğunu belirtiyor.

Dolayısıyla 1951 Cenevre Sözleşmesi'yle mültecilere temel hakları vermek devletin görevi.

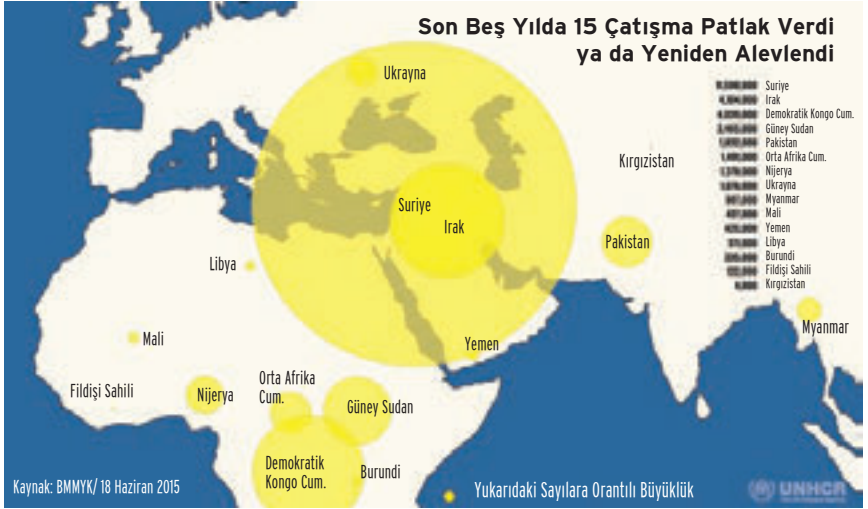
Ancak Çorabatır anlaşmanın da ötesinde hem uluslararası hukuk teatmülleri, hem de insani açıdan savaşta kaçarak kapısına gelen insanları bir devletin geri göndermemesini ve onların hayatlarının korunmasını bir mecburiyet olarak tanımlıyor.

Mevcut Düzen Yetersiz

Kapıdan içeri giren mültecileri devletler öncelikle kampa yönlendiriyor. Gözlerden uzak bir yaşam sü-

Fotoğraf: UNHCR

protezler üretiliyor. Ancak sadece üretmenin ötesinde mültecilere bu aletlerin kullanılması da öğretiliyor. Böylece çatışma bölgelerinden bu dijital metotları kullanmayı öğrenerek çıkmaları sağlanarak yeni iş alanları oluşturuyor.

Karam Foundation: 2007'de Chicago'da kurulan vakıf, Suriye krizinde attığı adımlarla dünyanın takdirini topladı. Akıllı yardım, inovatif eğitim ve sürdürülebilir kalkınma başlıklarıyla politikalar üreten vakıf, özellikle Halepli göçmenlere ve kuşatma altındakilere acil durum yardımları ulaştırmasının yanında Reyhanlı'da sponsor oldukları ailelerin çocuklarını okula kavuşturuyor. Böylece emek sömürsünün, çocuk evliliklerinin önüne geçiyor. Projede halihazırda 18 aileden 35 çocuk okula devam ediyor. Karam ayrıca Hatay'da inovatif eğitim projeleri yürütüyor. **Zeitouna** adlı yaratıcı terapi programıyla travma yaşayan

çocuklara özgüvenlerini kazanma ortamı hazırlanıyor; KLP ile ortaokul dönemindeki çocuklara hazırlanan bilgisayar laboratuvarlarıyla girişim ve teknoloji eğitimleri veriliyor; TÖMER Programı ile gençleri TÖMER dil sınavına hazırlayarak bir Türk üniversitesini kazanma şansı sunuluyor.

NaTakallam: Arapça "konuşuyoruz" anlamına gelen bu girişim, Lübnan'da yaşayan Suriyeli mültecilere Arapça konuşma becerilerini gelire dönüştürme imkanı sunuyor. Columbia Üniversitesi'nden mezun, Ortadoğu kökenli üç girişimcinin kurduğu NaTakallam'da, dünyanın her

Türkiye'nin Mülteci Politikası

Türkiye'nin 1951 Cenevre Sözleşmesi'ne uyguladığı coğrafi çekince nedeniyle buraya Avrupa dışından gelenler ancak geçici koruma altına alınabiliyorlar ve farklı ülkelere mülteci statüsüyle yerleştirilmek için bireysel başvuru imkanına sahip olamıyorlar. Türkiye'nin sınırından içeri girenlere de "Suriyeli misafir" demesinin temelinde bu hukuki durum yatıyor.

Suriye'den göçmen akını başlamasıyla Türkiye konuyu tek başına halledebileceği bir sorun olarak gördü ve BM kurumları dahil uluslararası örgütlere mesafeli davrandı. Ancak 2012 yılının sonuna doğru bu politikada değişikliğe gidildi ve başta BM Mülteciler Yüksek Komiserliği olmak üzere daha yakın ilişkiler kuruldu. Bu önemli bir değişiklikti, çünkü aynı yılın Ağustos ayında dönemin Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, 100 bin mülteciye ulaşılmasını Türkiye'nin "kırmızı çizgisi" olarak duyurmuştu. Bu açıklamadan sonra geçen 3,5 yılda Türkiye resmi ve gayresmi 3 milyona yakın mülteciyi alıyor. Son aylardaki gelişmeler, Türkiye'nin yavaş da olsa nihayet adım atmaya giriştiğini gösteriyor. Özellikle Suriyelilere çalışma izninin verilmesini bu kapsamda değerlendirmek gerekiyor.

BM Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye Temsilciliği eski sözcüsü ve İltica ve Göç Araştırma Merkezi Başkanı **Metin Çorabatır**, bundan sonrası için Türkiye'nin öncelikle bu insanlara bir statü sağlaması ve coğrafi kısıtlamanın kaldırılması gerektiğini vurguluyor. Çorabatır, sağlık, eğitim, barınma, istihdam konularında Türkiye'nin yakın zamanda adımlar attığı belirtiyor ancak bu konuda bir de uyarıda bulunuyor: "Ama neticede bunlar parça parça ilerleyen politikalar. Bu sorunu daha **bütünsel bir yaklaşımla** çözmemiz gerekiyor."

rerken Suriye krizinin de gösterdiği gibi bir noktadan sonra kamplar yerine insanlar sokakları dahi tercih edebiliyor. Peki neden? Sorunu her yönüyle anlamak için düşünürken mültecilerin yaşadıklarına uzak kalanların gözüne çarpan ve aklına düşen ilk soru şu olacaktır: "Kampta yaşamak varken neden bu insanlar yollara düşüyor ki?" Yanıt basit: "Çünkü insanlar." ORSAM tarafından hazırlanan **Suriye'ye Komşu Ülkelerde Suriyeli Mültecilerin Durumu** başlıklı raporda, mültecilerin kamplarda toplanmak istememesine yönelik beş neden belirlenmişti, özellikle ikinci madde

tarafından kullanıcılar Suriyeli mültecilerle iletişime geçerek Arapça konuşma pratiği yapabiliyor ve Suriye lehçesini öğrenme fırsatı buluyor.

StartupAid: Yunan kökenli Alman Paula Schwarz, Kasım 2015'te başlattığı bu projeye, yatırımcılar, sivil toplum kuruluşları ve insani yardım girişimcileri

arasında bir fikri hayata geçiriyor. Oluşturduğu platformda, sunulan projeler yatırımcılarla tanıtılıyor. Bu platformda, acil durum bölgelerine yardım malzemesi ulaştıran gönüllü **shuttle** hizmeti, Arapçadan İngilizceye kişiselleşmiş tercüme paketi, kitlesel göç çözümü arayan girişimleri buluşturan mobil **hackaton** gibi projeler geliştiriliyor.

Kiron Üniversitesi: Vincent Zimmer ve Markus Kreßler'in kurucuları olduğu Kiron Üniversitesi, mültecilere ücretsiz üniversite eğitimi imkanı sunuyor. Crowdfunding kampanyasıyla 600 bin euro toplayan proje kapsamında BM Mülteciler

Yüksek Komiserliği'nden mülteci belgesine sahip kişilere İngilizce dersler sunuyor. Dersler internet üzerinden çevrimiçi verilirken indirilebilir dersler sayesinde çevrimdışı eğitim alma imkanı da oluşuyor.

Migrant Hire: Ağustos 2014'te Afganistan'ı terk eden Mozamel Aman, mültecilerin ve göçmenlerin iş bulmak konusundaki sıkıntılarını Almanya'da birinci elden tanıdığı Ortaklarıyla birlikte hazırladığı Migrant Hire girişimiyle hem iş imkanlarını gösteriyor, hem de bu imkanları değerlendirilmek için mültecilerin önündeki engelleri kaldırıyor.

dikkat çekici:

- Ülkeye kaçak giriş yapan ve herhangi bir yere kaydolmayan ya da olmak istemeyen kişilerin varlığı,
 - Kamplarda yaşamaya başlamalarına rağmen kamp yaşamına uyum sağlayamayan kişilerin ayrılma istekleri,
 - Maddi durumu iyi olan kişilerin kişisel ya da özel nedenlerle kamp dışı yaşamı tercih etmeleri,
 - Kampların kapasitesinin dolması nedeniyle dışarıda beklemek zorunda olmaları,
 - Akrabalık ilişkileri nedeniyle kamplar yerine akrabalarının gösterdikleri yerlerde yaşamayı tercih etmeleri.
- Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi Müdürü **Doç. Dr. M. Murat Erdoğan**, kendisiyle yaptığımız görüşmede kamplar için çarpıcı bir benzetme yapıyor: “İnsanların dört sene, beş sene kampta kalmasının, yarı açık cezaevinde kalmasından hiçbir farkı yok. Çünkü kamp dediğiniz bir hafta, bir ay, belki bir yıl için olabilir ama sonrasında insanların bütün hareket ve özgürlük alanını kısıtlayan bir duruma dönüşüyor ve ciddi travmalar yaratıyor.” Bu çerçevede doğal bir sonuç yaratıyor. Türkiye şu anda, 10 şehirde kurulan 25 geçici barınma merkezinde 269 bin 150 Suriyeli yabancıya ev sahipliği

yapıyor (*TC İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2 Şubat 2016 verisi*). Bu da Suriyelilerin sadece %11'ine tekabül ediyor. Geri kalan %89 için acil adımlar atılması gibi bir gereklilik ortaya çıkarıyor.

Çözüm Kalıcı Entegrasyonda

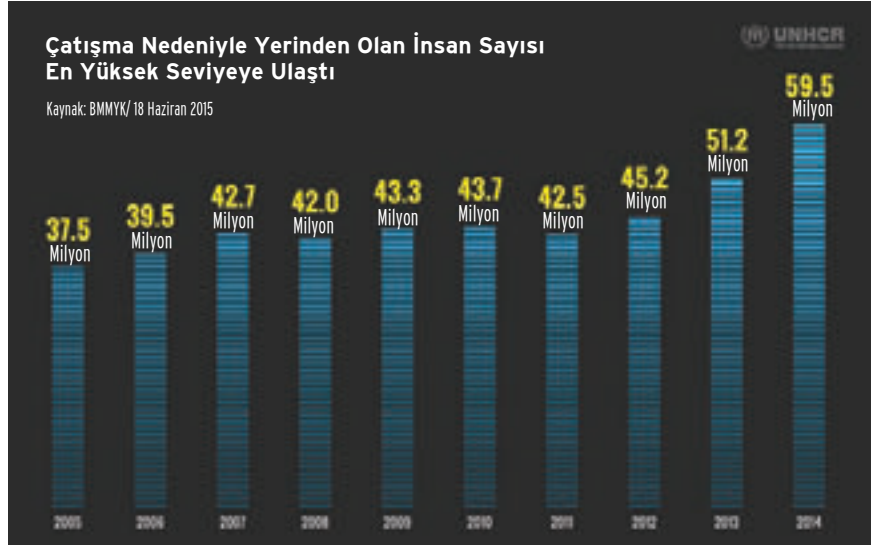
Peki nereden başlamalı? Doç. Dr. Erdoğan, uyum politikalarının pek çok aktörü ve ayağı olduğunu belirtiyor. Tek tek gidersek...

Eğitim: Şu anda Türkiye’de okul çağında 850 bin civarında Suriyeli çocuk var. Ve bunların sadece %30’u okula gidebiliyor. Üstelik gittikleri okullar, 70 bini hariç Arapça eğitim

Her geçen sene daha çok insan evinden oluyor ve her geçen sene daha az insan evine dönebiliyor.

Ve bu insanlar için gittikleri ülkede evlerine dönmelerine kadar geçen süre, her sene artıyor.

Bir göçmen artık kendi ülkesine dönmeden önce ortalama 17 yıl başka ülkede kalıyor. 1993’te bu rakam, dokuz seneydi.

Refugees on the Rails: Berlin’s Peace Innovation Lab tarafından hazırlanan ve uygulanan proje mültecilere **kod eğitimi** veriyor. İlk duyurunun ardından onlarca dizüstü bilgisayar başışı alan program, bu bilgisayarlar ve teknik imkanlarla

“programcılık sayesinde entegrasyon sağlamayı” hedefliyor. Berlin’de başlayan uygulama Köln, Münih, Leipzig ve Amsterdam şehirlerinde de uygulanmaya başladı.

Techfugees: TechCrunch internet sitesinin editörü Mike Butcher tarafından kurulan bu oluşum, mülteci krizine teknoloji camiasının verdiği cevap olarak değerlendiriliyor. Teknoloji temelli küçük çaplı girişimleri bir araya getirmeyi amaçlayan oluşum Avrupa’dan ABD ve Avustralya’ya yayıldı. Facebook hesabının açılmasıyla kısa sürede 2000 takipçiye ulaştı. Ekip,

Techfugees konferansları ve hackathon’lar düzenleyerek yeni çözümler üretiyor.

Welcome to Dresden: Cep telefonu uygulaması, İngilizce, Almanca, Fransızca, Arapça ve Rusça dillerinde mültecilere sığınma ve iltica konularında bilgi verip danışmanlık hizmeti sunuyor.

Refugee Aid App: Bu uygulama ise hareket halindeki mültecilerle, kaynaklarını ve imkanlarını bildiren STK ve gönüllülerin bilgilerini paylaşarak onların sorunlarına çözüm bulmalarına, özellikle barınma ihtiyaçlarını gidermelerine yardımcı oluyor.

60 Yıldır Uyum Sorunlarının Merkezinde Bir Ülke: Almanya

Bugün Avrupa'daki mülteciler tartışmalarının merkezindeki Almanya, tarihsel süreçte hem yaptıkları hem de yapmadıklarıyla "uyum"un, ortak bir gelecek oluşturmanın nasıl on yıllara yayılan bir süreç olduğunu kanıtlıyor. İkinci Dünya Savaşı Avrupası'nda sığınmacı, sürgün ve nakledilmiş insanların sayısı yaklaşık 60 milyonu bulmuşken, savaşın sonrasında bu rakama 25 milyon insan daha eklenmişti. Bu insanların 14 milyonu Almanlardan oluşuyordu. Osnabrück Üniversitesi'nden **Prof. Dr. Jochen Oltmer**'in "Ait olup da istenmeyenler: İkinci Dünya Savaşı Sonrasında Alman Sığınmacılar ve Sürgün Edilenler" başlıklı Türkçeye de çevrilen makalesi o dönemki uyum sorunlarına dair önemli ayrıntılar sunuyor. Oltmer bu insanların, savaştan çıkmış ve büyük bir konut sıkıntısı yaşayan Almanya'yı büyük bir sorumlulukla karşı karşıya bıraktığını söylüyor. Yerliler ve sığınmacılar kiler, ahır gibi ortak konaklama yerlerine zorla yerleştirilmişti. Geçici konut sorunu bu iki grup arasındaki gerilimlerin en önemli tetikleyicisiydi. Örneğin yalnızca 1946 yılında Brandenburg'da yerlilerle yaşadıkları günlük çekişmeler hakkında sorumlu mercilerle yazılı şikayette bulunan sığınmacı ve sürülmüşlerin sayısı 45 bini bulmuştu. Yerliler, sığınmacıları "fitneci" olarak görüyor, farklı geleneğe, yaşam tarzlarına, karaktere, dini mezheplere sahip Alman gruplar karşı karşıya geliyordu. Batı Almanya'da sığınmacılara destek adına devletin attığı hukuki adımlar, yerlilerin gözünde sığınmacılara

ve sürgün edilene tanınan ayrıcalıklar olarak değerlendiriliyordu. Sonuçta Oltmer'in aktardığı gibi "Mesleki konumları, mali donanımları ve konut gereksinimleri açısından göçmenlerin yerlilerle eşit düzeye ulaşmaları on yılları bulmuştu. Özellikle 1960'lı yıllardan itibaren birçoğu için kariyer yapma olanakları doğmuş, ancak 1970'lerin başında zorla göçün neden olduğu statü kaybı hâlâ tümüyle aşılamamıştı".

20. yüzyıl Almanya tarihinde, üstelik Türkiye'yi çok daha ilgilendiren bir uyum süreci daha yaşandı, yaşanmakta. 1961'de Türkiye ile imzalanan İşgücü Göçü Antlaşması, günümüze uzanan bir uyum sorunun temellerini attı. BM Mülteciler Yüksek Komiserliği Türkiye Temsilciliği eski sözcüsü ve İltica ve Göç Araştırma Merkezi Başkanı **Metin Çorabatır**, Almanya'da bu insanlar "misafir işçi-gastarbeiter" olarak farklı statüde görüldüğü için 1951 Cenevre Sözleşmesi'ndeki hakların uygulanmadığını belirtiyor ve gelenlerin bir süre sonra döneceği tahmin edildiği için herhangi bir entegrasyon çabasına girilmediğini aktarıyor. Çorabatır, işçilerin önemli oranda ülkede kaldığını ve 1973 Petrol Krizi'nin ekonomik etkilerinden ve teknolojik gelişmelerden ötürü işçilere gidin denmeye başladığını belirtiyor. Entegrasyon politikalarıysa, gittikleri ülkelere alışan işçilerin bu talebe cevap vermemesi üzerine ancak 1980'li yıllara gelindiğinde gündeme gelmeye başladı. Bu gecikme günümüze kadar devam eden bir uyum sorunun nedenleri arasında yer aldı.

veren, Suriye müfredatına göre eğitim aldıkları yerler. Buradaki amaç, eğitimlerine devam edip bir gün ülkelerindeki okullarına dönme-leriydi. Ama unutmayalım ki eğer Türkiye'de yaşayacaklarsa bu çocukların Türkçe öğrenmesi gerekiyor bir an önce. Uyum politikasının birinci adımının çocukların eğitimi olması gerekiyor.

Toplumsal kabul: Türk toplumunun bugüne kadarki Suriyelilere yönelik toplumsal kabul düzeyinin çok yüksek olduğunu söylüyoruz. Ama bu, sürdürülebilir bir seviyede değil. Türk toplumunun bu insanlarla birlikte yaşamaya alışması ve bunu kabullenmesi gerekiyor.

İstihdam: Bu insanların çalışması gerekiyor. Şu an yapılan yeni düzenlemeyle çalışabiliyorlar. Ama ciddi bir emek sömürüsü, kayıt dışı çalışma, çocuk işçiliği devam ediyor. Dolayısıyla bu alanda daha fazla düzenlemeye ihtiyaç var.

Veri: Bu konuda elimizde sağlıklı veri yok. Çok sağlıklı veriye ihtiyacımız var ki, ne yaptığımızı, kimlerle ilgilendiğimizi, ne gibi ihtiyaçları olduğunu iyi tespit edebilelim.

Güvenlik: Güvenlik göz ardı edilemeyecek kadar ciddi bir konu. Güvenliğin de farklı yönleri var. Birinci olarak IŞİD'in, diğer grupların yaratabileceği terör riski bulunuyor. İkincisi organize suç örgütleri için mülteciler çok kullanışlıdır, çünkü kayıtlı değillerdir, herhangi birisi eylem yaptırılıp sonra öldürülse, kimsenin haberi olmaz. Üçüncüsü de sosyal gerginliklerden kaynaklanacak güvenlik sorunlarıdır. Dolayısıyla bütün bunları dikkate alarak mutlaka ciddi güvenlik önlemlerinin alınması gerekiyor.

"Bir Hayalim Yok"

Doç. Dr. Erdoğan'ın da belirttiği gibi bu politika başlıklarında en önemli yeri eğitim kaplıyor. Zira ekonomiden güvenliğe, istihdamdan sosyal hayata, entelektüel biri-

kimden bilimsel araştırmalara dair sürdürülebilir bir gelecek için hayatın her alanına temas eden bu konu, mültecilere sağlıklı bir gelecek sunmanın en önemli ayağı. Sokaklarda su satan Suriyeli bir çocuk *CNN Türk* muhabirinin “Bir hayalin var mı?” sorusuna, “Hayalim yok” diye cevap vermişti. Bunlar, emek sömürsünü en sert şekilde yaşama, istismar edilme ve suçla bulaşma ihtimali yüksek çocuklar. Oysa iç savaş öncesi verilerin bize gösterdiğine göre durum çok farklıydı. İnsan Hakları İzleme Örgütü’nün **Türkiye’deki Suriyeli Mülteci Çocukların Eğiti-**

me Erişiminin Önündeki Engeller raporuna göre çatışmalardan önce Suriye’de ilkokula gidenlerin oranı %99, ortaokula gidenlerin oranı ise %82’ydi ve okula giden kız ve erkek çocukların oranı büyük ölçüde eşitti. Rapor bugün artık UNICEF’in tahminlerine göre ülke içinde ve dışında yaklaşık 3 milyon Suriyeli çocuğun okula gidemediğini aktarıyor.

Bahçeşehir Üniversitesi Psikoloji Bölümü önderliğinde ve dünyada ilk kez gerçekleştirilen 2014 tarihli **Suriyeli Mülteci Çocuklar ve Aileler** araştırması da çocukların duru-

muna dair çok daha çarpıcı veriler paylaştı. Buna göre:

- Her dört Suriyeli çocuktan üçü ailesinden yakın birini savaşta kaybetmiş,
- Her üç Suriyeli çocuktan biri fiziksel şiddete uğramış,
- Her üç Suriyeli çocuktan ikisi ailesinden bir yakınının fiziksel şiddete maruz kaldığını kendi gözleriyle görmüş.

Ortaya ise şu sonuç çıkmış: Her üç Suriyeli çocuktan biri klinik manada post-travmatik stres bozukluğu belirtisi gösterirken, her iki Suriyeli çocuktan biri klinik anlamda depresyonda.

Bu sonuçlar doğal olarak dünyanın dört bir yanındaki mülteci çocuklar için de geçerli. Birleşmiş Milletler 2013 yılında tam da bu sebeple “**Kayıp Nesle Hayır**” yaklaşımını dile getirdi. Amaç “Hem Suriye’deki, hem ev sahibi ülkelerdeki Suriyeli çocuklara korunma, eğitime erişim ve kendileri ve ülkeleri için bir gelecek inşa edebilmeleri için olanak sağlamak”. Kampanya stratejisinin hayata geçmesi için 1 milyar dolarlık bir yatırım gerekiyordu. Ancak halen bu miktar toplanmış değil.

Artık Bir Dönüşüm Gerekli

Çocuklara dair kaynak ve örnek uygulama oluşturmak konusundaki

SEKİZ İNOVATİF KONUT ÖNERİSİ

Yerinden olan insanların barınma sorunlarını gidermek adına bazen birbirinden uçuk tasarımlar ortaya atılabiliyor. Ancak *Guardian* gazetesinin derlediği bu listedeki sekiz farklı tasarım, göçmenlerin sorunlarına yönelik gerçekçi bir umut sunuyor.

Better Shelter - IKEA: Barınma konusunda devrim yaratan bu tasarım 2013 yılında Etiyopya ve Suriye’de başarıyla denendikten sonra IKEA seri üretime geçti. BM Mülteci Yüksek Komiserliği’nin siparişi üzerine 10 bin barınak geçtiğimiz Kasım

ayında dünyanın farklı yerlerinde kuruldu. Kurulumu IKEA mantığıyla ek malzeme gerektirmeyen ve dört ila sekiz saat arasında süren bu barınakların maliyeti sadece 1000 dolar ve beş kişilik bir aileye barınma imkanı sağlıyor. Çatısında bulunan güneş panelleri ise kendi enerjilerini üretme şansı veriyor.

Exo Shelter - Reaction Housing: 10 yıla kadar kullanım ömrü olan bu tasarım, karton kahve bardaklarından ilhamla hazırlandı. Tıpkı bir bardak kapağı gibi diş cephesi zeminin üzerine oturtulup rahatlıkla kurulabiliyor. Zeminin açık olması istiflenmesini ve taşınmasını da

bu zorluk, uluslararası kuruluşların, yardım derneklerinin kalıcı ve sürdürülebilir çözüm üretmek konusundaki sıkıntılarını ortaya koyuyor. Çorabatır, Suriye krizinde BM gibi kuruluşların yetersiz kaldığını belirtiyor: “Avrupa, 2015 yılında konu onlar için de kriz haline gelinceye kadar umursamadı. Tamamen gözlerini kapatmadılarsa da çok yetersiz yardımlar yapıldı. Ve tabii bunlar yapılmadığı için mülteciler kendi yollarını kendileri aradılar. BM Mülteci Yüksek Komiserliği ve örgüt olarak BM çok pasif davranırdı.”

Büyük çatı örgütlerinin çözüm üretmemesi yardım konularında farklı arayışlara neden oldu. Yaklaşık 25 yıl boyunca BM’de mülteciler konusunda dünyanın farklı yerlerinde çalışan, son olarak Ortadoğu’nun en büyük mülteci kampı Ürdün’deki **Zaatari** kampının idaresini yürüttükten sonra görevinden ayrılıp teknoloji odaklı çözümlere kendini adayan **Kilian Kleinschmidt** artık küçük network’lerle insanların bir araya gelip çözüm üretmeye çalıştığını belirtiyor. Ayrıca sürekli yardım sağlamanın mültecileri insanlıktan çıkardığını belirterek “**Yardım değil, onlara gelecek gerekli**” diyor. Bu yerel girişimler sürdürülebilir gelecek adına atılan adımla-

İngiliz sanatçı Jason deCaires Taylor, 2003'teki Lampedusa faciası anısına bir sualtı müzesi oluşturdu. İtalya'nın Afrika'ya en yakın noktası Lampedusa'da batan teknede en az 366 mülteci hayatını kaybetmişti.

rın en önemlilerini teşkil ediyor. Türkiye’den ilham verici bir örnek vermek gerekirse; 2013 yılında BM’nin “**Dünyaya ilham veren 10 gönüllü**”den biri seçtiği, tüm dünyadan sosyal girişimcileri bir araya getiren Ashoka’nın küresel ağına 2014’te dahil olan **Genç Engelliler Gençlik ve Spor Kulübü** kurucusu **Celal Karadoğan**, hazırlık sürecinde oldukları yeni girişimleriyle mülteci engelli çocuklara ve onları topluma entegre etmeye odaklanıyor. “Çocuk ve mülteci olmak çok zorken, engelli mülteci bir çocuk olmak kelimelere sığmayacak kadar zor” diyen Karadoğan bir yandan

çalışmalara dahil edecekleri çocukları bulmaya çalışırken bir yandan da çocukların protez, tekerlekli sandalye gibi acil ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik çaba sarf ediyor. “Aslında her şey o kadar karışık ki. Büyük bir dil sorununuz var, bu nedenle çok kısa zamanda kulüpte halk eğitim desteği ile Arapça kursu açıp tüm gönüllülerimizle birlikte katılmayı planlıyoruz” diyor Karadoğan. Hayalini ise şöyle tanımlıyor: “Bizim hayalimiz bir yandan mülteci engelli çocukların özel eğitim haklarına kavuşması, bir yandan da bu yıkımın içinden tabiri caizse bir peri masalı çıkarmak. Bu çocuklar-

kolaylaştırıyor. Her bir barınak 5000 dolara mal oluyor

U-Dome - World Shelters: Bu tasarım özellikle afetzedelere yönelik tasarlandı. World Shelters kurucusu Bruce LeBel, özellikle Katrina Kasırgası’nın ardından geometriden faydalanarak hava geçirmeyen ve kötü havadan etkilenmeyen U-Dome’u üretti. Maliyeti ise 1500 dolar.

QuickHab - Green Horizon Manufacturing: Kilitli kapılarıyla QuickHab, evinden olan insanların özellikle güvenlik kaygılarına yönelik bir ürün. Firma, ABD Federal Acil Durum İdaresi Kurumu ile 25 milyon dolarlık bir anlaşma yapınca bu tasarımı üretti. Arından Trinidad, Hindistan ve Peru gibi pek çok ülkeye yönelik satışlar yapıldı. Bütün ev tek bir paketle taşınabiliyor ve dört saatten kısa sürede kurulabiliyor. Her birinde duş, tuvalet ve mutfak bulunuyor. Boyutları değişebilirken yaklaşık 12 metrekarelik bir ev, 15 bin dolara mal oluyor.

Global Village Shelter - Global Village Shelter LLC: Pakistan’dan Honduras’a,

Guatemala’dan Grenada ve New Orleans’a, pek çok yerde bu üründen binlerce adet kullanılıyor. Bütün uluslararası standartları karşılayan, kolayca taşınan ürünün maliyeti sadece 1000 dolar.

HuSH2 - Extremis Technology: Özellikle kasırgadan etkilenen bölgeler için

Özel Ekonomik Bölgeler yaklaşımı, yardıma bağımlı ve muhtaç kılmaktan çok uzakta, mültecileri kendi ayakları üzerinde durabilecekleri bir noktaya taşımayı amaçlıyor. Söz konusu bölgelerde mülteciler, eğitim, mesleki öğrenim, çalışma hakkı gibi imkanlara sahip olacak.

dan biri ya da birkaçı 10 yıl sonra Paralimpik Oyunlarda madalya alsan ne güzel olur.”

Karadoğan'ın girişimi önümüzdeki yeni yardım paradigmasının en somut örneklerinden. Türkiye'de bunun gibi eğitim, sağlık alanında pek çok sivil toplum kuruluşu faaliyet gösteriyor. Okullar kuruyor, mültecilere haklarını anlatmak adına eğitimler veriliyor, mesleki kurslar düzenleniyor. Benzer programlar dünyanın pek çok ülkesinde yürütülüyor. Geçmişten önemli bir farkı, bu girişimlerde önemli ölçüde teknolojik imkanlar ve inovasyonların yer bulması. Zaten bütün bu sebeplerle yardım mantığı da bir sorgulamadan geçiyor. 23-24 Mayıs'ta İstanbul'da düzenlenecek **Dünya**

Fotoğraf: UNHCR

İnsani Yardım Zirvesi, uluslararası alanda konunun tarafı olan pek çok aktörü bir araya getirecek. Bu zirvede önemli kararların alınması bekleniyor.

En Somut ve Kapsamlı Çözüm

Daha geniş kapsamlı projeler için de son aylarda, özellikle Ürdün merkezli olmak üzere, bir yaklaşım gündemde gittikçe daha fazla yer buluyor. Bu çözüm önerisinde, devlet de, özel sektör de, sivil toplum da kendine yer buluyor: **Özel Ekonomik Bölgeler** (*Special Economic Zones*). Bu yaklaşım, yardıma

bağımlı ve muhtaç kılmak yerine, mültecileri kendi ayakları üzerinde durabilecekleri bir noktaya taşımayı amaçlıyor. Söz konusu bölgelerde mülteciler, eğitim, mesleki öğrenim, çalışma hakkı gibi imkanlara sahip olacak. Özel sektöre tanınacak teşviklerle firmalara buradan çıkan ürünleri satın almak için belli kolaylıklar sağlanacak, kendi ülkelerinde faaliyet gösteremeyen Suriyeli firmalar da burada kendilerine alan bulacak. Böylece halihazırda ülkede mevcut olan istihdam sorunlarına yenileri eklenmeyecek, Suriyeliler Ürdünlülerin işlerini almak için re-

hazırlanan tasarımın kurulumunun tamamlanması iki saat sürüyor. Fırtına anında tasarımını değiştirip daha korunaklı bir şekle geçebiliyor. Katlanıp kaldırılması da kolay olduğundan afet durumu geçtiğinde rahatlıkla saklanabiliyor. 2,4x4,3x4,4 metre boyutlarındaki HuSH2, gerektiğinde okul ya da tıbbi yardım amaçlı da kullanılabilir. **"Fırtına sonrası sessizlik"** sloganına sahip ürün 5000 dolarlık bir maliyetle deneme sürecini tamamladı. Bu miktarın düşürülmesi için çalışmalar yapılıyor.

Intershelter - Intershelter: Ürün fırtına rüzgarlarına ve depremlere dayanıklı

olarak tasarlanırken içerisi 0 derecenin altındaki kutup soğukunda sıcak ya da çöl sıcaklığında serin kalabiliyor. Kubbe şeklinde katlanabilir çatısı birkaç saat içinde özel bir eğitim gerekmesizin kurulabiliyor. Ürün 7000 dolarlık bir fiyat etiketine sahip.

Rapid Deployment Module - Visible Good: Massachusetts merkezli Visible Good firması, tasarımlarının iki insan tarafından malzemeye gerek duymadan 25 dakika içinde kurulabileceğini vurguluyor. Pencereleri ve kapıları kilitlenebilen bu tasarımın ömrü 10 yıla kadar çıkabiliyor. Afet durumlarında içi hem yataklarla

bir ev, hem de masalarla bir ofis gibi kullanılabilir. ABD ordusunun yaptığı yatırımın ardından, tasarımın daha sert iklim koşullarına dayanıklı olması için çalışmalar sürüyor.

Doç. Dr. M. Murat Erdoğan:
“Türk toplumunun bugüne kadarki Suriyelilere yönelik toplumsal kabul düzeyinin çok yüksek olduğunu söylüyoruz. Ama bu toplumsal kabul düzeyi sürdürülebilir bir şey değil. Türk toplumunun bu insanlarla birlikte yaşamaya alışması ve bunu kabullenmesi gerekiyor”

kabete girmeyecek. Dolayısıyla bu proje yeni işler üretecek. *Foreign Affairs* dergisinde 20 Ekim 2015 tarihli ve “**Mültecilere Kendilerine Yardım Etmeleri için Yardım Edin**” başlıklı makale, bu yaklaşımın ayrıntılı bir portresini çıkarıyor. Makale Shell, KFC gibi artık Suriye’de faaliyet göstermeye başlayan uluslararası firmaların da Ürdün’de yeniden kurularak istihdam imkanlarını Suriyelilere açmalarını öneriyor. Daha da önemlisi ülke dışında işleyen bu Suriyeli ekonomisinin, bir gün çatışmalar bittiğinde ülkeye döneceğinin ve bunun ülkenin yeniden inşasında önemli bir rol oynayabileceğinin altı çiziliyor. Ayrıca Ürdün örneğini Türkiye’nin de takip edebileceği belirtiliyor.

İlk Adım: Kabullenmek

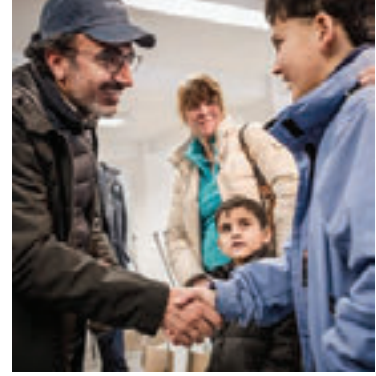
Şu kesin; İkinci Dünya Savaşı sonrası oluşan mevcut mülteci yaklaşımı çözüm üretmekten çok

Hamdi Ulukaya Dünyaya Özel Sektörün Yapabileceklerini Kanıtlıyor

Mülteciler konusunda sessiz kalmakla eleştirilen küresel iş dünyasında ortaya çıkan en önemli girişimlerden birini ABD’nin “yoğurt kralı” olarak tanınan Hamdi Ulukaya gerçekleştiriyor. Memleketi Erzincan’dan ABD’ye göç ettikten sonra **Chobani** isimli bir yoğurt markası yaratarak ABD’nin en başarılı girişimlerinden birini gerçekleştiren Ulukaya, çalışanlarının %30’unun mültecilerden oluşması ve insani yardım çalışmalarıyla tüm dünyanın dikkatini toplamıştı. Hatta BM Vakfı Küresel Liderlik Ödülü’ne layık görülmüştü. Ayrıca 2015 yılında Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği’nce “Yüksek Savunucu” unvanı verilen Ulukaya, **Giving Pledge** kampanyasına katılarak servetinin çoğunu insani krizi sona erdirmeye yolunda kullanmayı taahhüt etmişti

Ulukaya bir konuşmasında özel sektörün rolünü şu sözlerle tanımlıyor: “Mülteci krizinin boyutları, etkileri ve seyri, bizi çağımızın en büyük insani meselesi olan bu krizi çözmek için yeni yollar araştırmaya ve desteklemeye mecbur kılıyor. Özel sektör, ilgili tüm taraflar için ihtiyaçlara daha iyi uyum sağlamak, daha etkili ve daha güvenli bir hale getirmek için elverişli bir konuma sahip. Bu konularını kullanarak, dünyada bir fark yaratabileceklerine inanıyorum.”

Tarif ettiği bu mecburiyeti uygulamak

yolunda Ulukaya en ciddi adımını 2016 yılı başlarında duyurduğu **Tent Vakfı**’yla attı. Evinden olan insanların hayatları ve geçim olanaklarını iyileştirmeye destek vermek için kurduğu vakıf, mülteci sorununa girişimci zihniyetiyle yaklaşarak, farklı sektörlerin ortaklaşa çalışacağı yenilikçi çözümlere zemin hazırlıyor. Fransız haber ajansı AFP’nin “Yoğurt Kralı, mültecilere yardım etmek için büyük şirketleri harekete geçirdi” başlığıyla duyurduğu vakıf tarafından hazırlanan taahhütnameyi **IKEA Vakfı, LinkedIn, MasterCard** ve **UPS** gibi dev firmalar imzaladı.

Ulukaya’nın söylediği gibi “**Bu sınavda başarısız olma lüksümüz yok**. Biliyorum ki, bir gün çocuklarımız bize ‘Yardım etmek için ne yaptın’ diye soracaklar. Bu soruya vereceğimiz cevabı bugün yapacaklarımız belirleyecek.”

uzakta. Evinden yurdundan olanlara kaynak sağlanmadıktan, temel ihtiyaçları karşılanmadıktan sonra milyonlarca insanın evine dönmesini beklemek gerçekçi değil. Dünya kamuoyunda bunun anlaşılması için maalesef ki binlerce insanın yollarında hayatını kaybetmesi gibi bir fatura gerekti.

Bütün bunların sonucunda mülteci sorununa kalıcı çözüm ararken atılması gereken adım çok belli: Ortada bir sorun olduğunu kabullenmek.

Zira Türkiye örneğinde olduğu gibi ülke içinde yaklaşık 3 milyonluk bir nüfusun kayıp bir geleceğin peşinde koşmalarına çözüm üretilemezse bu ülkede uygulanacak herhangi bir ekonomik, siyasi ve sosyal politikanın, atılacak güvenlik adımlarının da kalıcı olacağını beklemek hayalcilik olur. Hele bir de AB ile imzalanan Geri Kabul Anlaşması kapsamında Avrupa’ya yasadışı yollarla giriş yapan mültecilerin Türkiye’ye yönlendirileceğini düşünürsek... ○

“Krizlerle Başa Çıkma Yöntemleri Değişmeli”

Bu cümle 25 yıl boyunca dünyanın farklı yerlerindeki mülteci kamplarında, afet bölgelerinde faaliyet göstermiş, insani yardım kuruluşlarının, uluslararası örgütlerin yöntemlerini çok iyi bilen biri tarafından söyleniyor. Kilian Kleinschmidt, devletlerin insani yardım argümanlarıyla değil, ekonomi ve güvenlikle ilgili konulara yapılacak vurguyla harekete geçirileceğini belirtiyor.

 Berkan ÖZYER

Kilian Kleinschmidt, Birleşmiş Milletler görevlisi olarak son görevini Ürdün'deki Zaatarı Kampı'nda yaptı. Buradaki 3 boyutlu yazıcıyla protez üretimi gibi inovatif uygulamaları ve teknoloji kullanımıyla “Zaatarı Valisi” olarak tanındı. Ancak 25 yılın sonunda insani yardım sisteminin bütün

sorunlarını gördükten sonra kendi girişimini kurmaya karar verdi. Artık mülteci sorunlarına teknoloji yardımıyla çözüm üretmeyi amaçlayan Startup İnovasyon ve Planlama Ajansı (IPA) ile farklı projeler uyguluyor. “Yardım paradigması değişiyor” diyen Kleinschmidt ile bu değişimi konuştuk.

Mültecilere yardım etmek konusunda nerelerde yanlış yapılıyor?

İnsani yardımların hayatta kalmaya yönelik olduğu çok net. İnsani yardım kuruluşları, insanların uzun vadeli ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir donanıma sahip değil. Kuruluşların verimliliğini her zaman tartışabilirsiniz ama bu ku-

ruluşlar hayat kurtarmaya yönelik çalışıyorlar ki bu da oldukça gerekli ve iyi yapıyorlar. Ama bu krizlere insanların kendi hayatlarını kurmalarına yönelik değil de insani bir sorun olarak bakıyoruz. Mevcut yöntemlerde çok yanlış olan şeyler var. Çünkü krizler uzun sürdüğünde insanları yardımlara bağımlı kılmak, sonunda onları kişiliksizleştirmek ve insanlıktan çıkarmak anlamına gelir.

Peki nelerin, hangi şekilde değişmesi gerekiyor?

İlk olarak, mültecilere ve genel olarak yerinden olan insanlara bakarsanız, çoğunlukla bu insanların kamplara gitmediğini görürsünüz. Türkiye’de de gördüğümüz gibi çoğu insan kampların dışında yaşıyor, çünkü birçok zorluğa rağmen kendileri olmaya çalışıyorlar. Bu da yeni bir durum değil tabii. Türkiye’de, Irak’ta ve diğer bir sürü yerde çok hızlı şekilde artan sayılar, nüfusu iki katına çıkan şehirler var. Sorun göçmen ya da o bölgenin insanı olmaları değil, bu insanları “ek nüfus” olarak görmek ve ona göre çözüm üretmek gerekiyor.

Hizmetler, altyapılar yenilenmeli. Hükümetler genelde şöyle bir hata yapıyor; bu insanların esasında ek bir nüfus olduğunu görmezden geliyor ve “nasıl olsa gidecek evleri var” diyerek planlama sürecinde onları unutuyor. Daha büyük hastaneler, büyük yollar, evler planlamıyorlar. Bu soruna çözüm gerekiyor. “Yardım”ın ne olduğunu yeniden düşünelim. Yardımı, yardım kuruluşları ile mi yapmak, yoksa yeni işbirlikleri oluşturarak, belediyeler arasında *know-how* paylaşarak yapmak mı daha doğru? Genelde modern şehirler, diğer modern şehirlerle ilişkiye geçer, birbirlerinden bir şeyler öğrenirler. Ama neden Türkiye’nin güneyindeki şehirlerle Irak’ın kuzeyindekiler arasında bir bağ, işbirliği kurmayalım? Bu

“Krizler uzun sürdüğünde insanları yardımlara bağımlı kılmak, sonunda onları kişiliksizleştirmek ve insanlıktan çıkarmak anlamına gelir”

noktada çarpıcı bir örnek vermek istiyorum. İstanbul’un Somali’nin başkenti Mogadişu’ya 2012’den bu yana yaptığı yardımların, harap haldeki bu kentin yeniden inşasına, belediye hizmetlerine ne kadar katkı sağladığını görmek beni çok etkilemişti. Ben oradayken Mogadişu, yerinden olan 300 bin insanla başa çıkmak zorundaydı. *Know-how*, en iyi uygulama ve süreç bilgilerinin nasıl transfer edilebileceğine dair en iyi örneklerden biri bu. Bu konuda, belediyeler arasında işbirliği inşa etmek noktasında daha yenilikçi olmalıyız.

Bu paylaşma, işbirliğine gönüllü şehir var mı?

Örneğin Almanya’daki çeşitli eyaletlerden bu konuya ilgi olduğunu görüyoruz. Kuzey Irak’taki **Duhok** kentiyile işbirliği geliştirip, onların ek nüfusla başa çıkmalarına yardım ediyorlar. İspanya’nın **Katalonya** bölgesinden yetkililerle konuştum geçenlerde. Geçmişte Saraybosna ile çok iyi bir işbirliği yürütmüşlerdi

ve şimdi Ortadoğu’da da bir şeyler yapmak istiyorlar. Avusturya’nın **Vorarlberg** eyaleti de uluslararası işbirliğiyle harekete geçmek istiyor. Alman hükümeti, başka yerlerde olumsuz etkilenen belediyelerle doğrudan ilişkiye geçmesi için Alman eyaletlerine yönelik bir fon hazırladı. Ve burada sadece bir şeyler göndermekten bahsetmiyoruz. Yönetim sistemlerinin aktarılması, çöplerin toplanması, yeni barınma ihtiyaçlarının karşılanması gibi şeyler konuşuluyor aralarında. Yardımseverlikten çok farklı bir yaklaşım adım adım ortaya çıkıyor. Ne yazık ki yardım kuruluşları dünyanın sahip olduğu *know-how*’ın paylaşımına yönelik bir şey yapmıyor.

Ve bu da sürdürülebilir olmak için iyi bir yol değil sanırım...

Kesinlikle. Bilgi paylaşımı, eğitme yöntemi her zaman vardı. Burada yeni bir şey yok. Ama unutmamız gibi gözüküyor. Bu yöntemler, İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Avrupa’daki belediyelerin kültürel etki-

leşimi için çok işe yaramıştı. Ayrıca bir barış tesis etme yöntemi olarak da kullanılmıştı. Yani yeni bir yöntem değil ama bunu bugün kullanmamız gerekir. Örneğin insanlar, en azından Avrupa'dakiler, 1,5 yıl öncesine göre mülteci konusuna çok daha hassas yaklaşıyor. Özel sektör ve kamu daha fazla şey yapmaya, risk almaya hazır. Ama bazen yerinden olan insanlara kadar gitmeye de gerek yok. Planlama sürecinde birilerine yardım etme meselesi bu. Duhok kentine bakıyorum, benim çalıştığım yer orada bir proje yürütüyor. Üç yıl önce her gün 600 m³/ton çöp oluyordu. Bugün 2000 m³/ton katı atık ortaya çıkıyor. Bu sorunlara kamu harcamalarıyla mı, yoksa özel sektörle mi çözüm üretilecek konusu ortaya çıkıyor tabii. En iyi çözümü üretmek için birlikte çalışmak, çok pratik bir dayanışma örneğidir. Bir yandan ekonomik alanda da etkileri olur. Çünkü komşu ülkelerde olanlar çoğunlukla senin ekonomini de olumsuz şekilde etkiler. Bu da bir tür harekete geçme yöntemidir.

İnovasyon bu noktada ne kadar önemli? Sadece Suriye'den 4,5 milyon insan göç etti. Teknolojiyle bu kadar insana ne yapılabilir?

Teknoloji transferine yönelik mükemmel örnekler var. İnsanların hayatını kurtarmak için açık kaynak ve bağlantırlık kullanılabilen **fab-lab** (üretim laboratuvarı) projeleri üzerinde çalışıyoruz. Örneğin Suriye'de gönüllülerden oluşan kurtarma ekibi **Beyaz Baretler**'in (White Helms) hayat kurtarmasına yönelik kullanılacak modern teknoloji ürünleri var. 3 boyutlu yazıcılar, iletişim teknolojileri, insanların kendi alanlarını oluşturabilmelerine yardımcı olabilir. 3 boyutlu yazıcılarla ve açık kaynak yazılımlarla protez üretimi, bu bağlantırlık çok etkileyici şeyler. 3 boyutlu yazıcılarla protez üretilen **Refugee Open Ware** proje-

“İnsanların hayatını kurtarmak için açık kaynak ve bağlantırlık kullanılabilen fab-lab (üretim laboratuvarı) projeleri üzerinde çalışıyoruz. Suriye’de gönüllülerden oluşan kurtarma ekibi Beyaz Baretler’in hayat kurtarmasına yönelik kullanılacak modern teknoloji ürünleri var. Refugee Open Ware projesi Ürdün’de 3 boyutlu yazıcılarla protez üretiyor”

si ile bunu Ürdün’de yapıyoruz. Bu proje çok verimli çalışıyor. Sanırım Türkiye’nin güneyinde de kullanılacak. Bunlar küresel inovasyon ağlarının ve teknolojinin nasıl yardımcı olabileceğine dair çok somut örnekler.

Samimi olmak gerekirse illa en modern teknolojiye gerek olduğunu da düşünmüyorum. İhtiyaç duyulanlar, halihazırda dünyada mevcut olan şeyler. Online eğitim araçları kullanıyoruz mesela. Kuş uçmaz yerlerde iletişim kurmanın yollarına sahibiz. Aktarılabilecek *know-how* çok basit konularda da olabilir. Su borularının tamir edilmesi mesela...

Yerel yönetimler, yöneticiler bu teknoloji önerilerine nasıl tepki veriyor?

Genelde söz konusu yere göre değişiyor. Genel bir isteksizlik oluyor ta-

bii. Benim alanım göçmen kampları ve ben bu **kampların gelecekte şehirlere dönüşeceğini**, ona göre proje üretilmesi gerektiğini düşünüyorum. Zaten **modern şehirlerin pek çok kısmı esasında göçmen kampları durumunda**. Varoşların bir tür göçmen kampı olduğunu düşünüyorum. Çünkü göçmen kampı insanların açıktan, iklim değişikliğinden, çatışmalardan, kölelikten, savaştan kaçıp geldiği yerlerdir. Dolayısıyla esasında düşündüğümüzden çok daha fazla göçmen kampı var dünyada. Ama yetkililere “Göçmenlerin daha bağımsız, güçlü olmalarına yardımcı olacak şeyler yapmak istiyoruz” dediğimizde, genel tepki “O zaman evlerine dönsünler, neden daha sürdürülebilir bir şey yapmamız gerekiyor ki?” şeklinde oluyor. Yetkilerle görüşüldüğünde, tartışmaların ekonomik, sosyal, ekolojik sürdürülebilirlik temelinde ilerlemesi onları rahatsız edebiliyor. Dürüst olmak gerekirse yetkililer genel olarak insani gündemin amaçlarına güvenmiyor. Ama sosyal, ekonomik ve güvenlikle ilgili konulara odaklanan tartışmaları anlayacaklardır. “Ülkenizde göçmenlerin çalışması tabii ki sizin için de kazan-kazan durumu olacaktır” diyebilir ve bunu da özel ekonomik kalkınma bölgeleri tartışmasıyla birleştirebilirsiniz. Göçmenlerin ve yerel insanların çalışmalarına izin verilmesi, özel sektöre istihdama yatırım yapması için teşvikler oluşturulması, üretim tesislerinin kurulması gibi şeylerden bahsetmek, hükümetlerin anlayabileceği bir konudur. Mesela şu an Ürdün’de bu tartışılıyor. Ürdün Krallığı özel ekonomik kalkınma bölgeleri fikrini çok hoş karşıladı. Böylece göçmenler de çalışabilecek. Eğer bunu insani perspektiften anlatmaya çalışırsanız devletler “Sen neden bahsediyorsun?” diyecektir. Ama dediğim gibi bu anlatımı, yatırım teşvikleri ve sonunda çıkacak ticaret imkanlarıyla birleştirirseniz, işte

“Göçmen kamplarının gelecekte şehirlere dönüşeceğini, ona göre proje üretilmesi gerektiğini düşünüyorum. Zaten modern şehirlerin pek çok kısmı esasında göçmen kampları durumunda”

Kamplarla İnovasyonu Buluşturdu

Kilian Kleinschmidt, insani yardım ve mültecilik konularında yaşayan en tecrübeli isimlerden. 25 yıl boyunca BM çalışanı, yardım görevlisi ve diplomat olarak Somali, Pakistan, Kosova ve Sri Lanka gibi pek çok ülkede, mülteci kampında ve kriz ortamlarında çalıştı. Son olarak 2013-2014 yılları arasında Ürdün'deki **Zaatari Mülteci Kampı**'nda saha koordinatörü olarak görev aldı. 80 binlik nüfusuyla Ortadoğu'daki en büyük mülteci kampı olan Zaatari, onun yönetiminde inovatif uygulamalar için sembol bir kampa dönüştü. Buradaki görevinin ardından BM'den ayrılarak Startup İnovasyon ve Planlama Ajansı'nı (IPA) kurdu. IPA'nın **Switxboard** projesiyle milyonlarca fakir ve yerinden olmuş insanı 21. yüzyılın modern teknolojileriyle buluşturmayı amaçlıyor. Kleinschmidt ayrıca Avusturya İçişleri Bakanlığı'na mülteci konularında danışmanlık veriyor.

o zaman ilgi çekici hale gelir. Benim de bahsettiğim yöntemler bunlar. İnsani yardım kuruluşlarının hayat kurtarma aşamasında devletlere yardım etmesi, hatta bazen onların yerini alması aşamasından sonra bahsettiğimiz ekonomik, sosyal ve güvenlik mantığına doğru çok hızlı adımlar atılmalı. Bunun için de tamamen farklı partnerlerin sürece dahil olup yeni sistemler geliştirmesi ve durumu herkes için “**kazan-kazan**”a dönüştürmesi gerekir.

Böyle bir ekonomik bölgeyi oluşturabilmek için neler gerekir?

Öncelikle krizin uzun süreceğini kabullenmek gerekir. Yanardağ patlaması gibi olaylarda tabii kısa süreli krizler olabilir ama çatışmalar söz konusu olduğunda bunlar uzun sürer. Siyasi olarak sorunların çok hızlı çözülmeyebileceğinin, önemli olanın, insanları birkaç aylığına hayatta tutmak değil, hem onların hem de bu sayede komşu ülkenin geleceğini inşa etmek olduğunun farkına varılması gerekiyor. Ve ardından

hızlı adımlarla harekete geçilmesi ve bir bölgenin oluşturulması, bu bölgede vergi düzenlemelerinin yapılması, üretim için elektrik ve diğer gereksinimlerin karşılanması ve buradan çıkacak ürünlerin tercih edilmesi için uluslararası seviyede bir hazırlığın gerçekleştirilmesi gerekiyor.

Dolayısıyla yapılacak ilk şey durumun tanınması. Krizin bölgedeki olumsuz etkilerine bakarsanız değişen pazarlardan ötürü ekonomik sistemlerde büyük değişimler olduğunu görürsünüz. Ürdün'e bakarsanız, Lübnan, Suriye ve Irak'la ticareti kesildi. Bütün ekonominin yeniden şekillenmesi gerekiyor. Benzer sorunlar Irak'ta da var ve eminim Türkiye'nin benzer bölgelerinde de yaşanmaktadır.

Şu an bir geçiş var gibi geliyor. Ürdün'den bahsettiniz, Türkiye'de Suriyelilere çalışma iznine dair hazırlıklar yapıldı. Bu insani bakıştan, ekonomik sosyal tarafa geçiş var mı sizce?

Bence genel bir geçiş yaşanıyor. Herkes, yardım sistemlerinin bugüne kadarki çalışma, finanse edilme yöntemlerinin dünyadaki sorunlarla başa çıkmak için yetersiz olduğunu kabul ediyor. Bunu sadece Suriye krizi için söylemiyorum. Tabii en aşırı ve görünen kriz o şu an. daBM'nin **Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri** daha yeni açıklandı. İyi bir programla 15 yıl sonunda fakir insan olmayacak, hepimiz elektriğe, istihdama, iyi sağlık hizmetlerine sahip olacağız. Ama bu hedefleri yerine getirmek için krizlerle başa çıkma yöntemlerimizi değiştirmemiz gerekiyor. Böyle devam edemez. Öncelikle ortada yeterli kadar para yok. İnsani yardım için toplam para, yılda **200 milyar dolar** ve bu artmıyor. Yani yeni bir şeyler olmalı. Bugün herkes yeni kaynaklar arıyor. Zenginle fakir arasındaki çok büyük dengesizliklere çözüm üretecek farklı türde kaynaklar var ve bunlar inceleniyor. Geçenlerde Avrupa Komisyonu ile en yüksek seviyede görüşme

gerçekleştirip fikirlerimi paylaştım. Yeni ve “yıkıcı” fikirlere yönelik çok büyük bir ilgi var. Almanya’da, Hollanda’da görüştüğüm hükümet yetkilileri de aynı şekilde ilgi gösteriyor. Bu çerçevede faaliyet gösteren herkes, çalışacak ve paylaşacak yeni yöntemler arıyor. Paradigma da bir geçiş yaşıyor, bu yüzden de yeni araçlar ve enstrümanlar için bir arayış var.

Şu an devletler, STK’lar, insani yardım kuruluşları arasında bir güven sorunu var sanki...

Bu çok net. Yardım kuruluşlarının nasıl finanse edildiği, para için ısrarcı olmak ve birbirleriyle mücadele etmek zorunda kalmaları, devletler tarafından da dile getirilen bir eleştiri konusu. Elleri garanti bir para yok. İlgilendikleri olayları pazarlamaları gerekiyor ve bazı olaylar diğerlerinden daha iyi satıyor. Bugün Orta Afrika Cumhuriyeti ve oradaki insani ihtiyaçlardan kim bahsediyor? Hiç kimse! Suriye krizi diğerlerinden biraz daha iyi satıyor ama o da yeterince finanse ediliyor. Dolayısıyla ortada rekabet var. Paylaşılacak pasta dilimi sınırlı. Bu yüzden de insanlar rekabetçi olmak zorunda kalıyor. Yardım kuruluşları rekabetçidir. Bir yandan da bu kuruluşlar bir şekilde pazara bağlı oldukları için değişimi ve diğer oyuncuları pek hoş karşılamıyor. Devletler özellikle bu düşünceyi paylaşıyor. İnsan hakları gibi konularda devletler de tabii ki kaygılanıyor ama yardım kuruluşları genelde dışarıdan gelir ve farklı bir değerler çerçevesi sunarlar. Pakistan’ın Keşmir bölgesindeki 2005 depreminin ardından yürütülen yeniden inşa sürecinde çok ilginç bir konuşma yapmışım. Yardım kuruluşlarından sorumlu olan Pakistanlı yetkili “Siz Batılı yardım kurumları, Keşmir’de yeniden inşa edilen bu bölgeye Batılı gözlerle bakıyorsunuz. Ben burada Pakistanlı gözlerimle bakıyorum

“Siyasi olarak sorunların çok hızlı çözülmeyebileceğinin, önemli olanın insanları birkaç aylığına hayatta tutmak değil hem onların hem de bu sayede komşu ülkenin geleceğini inşa etmek olduğunun farkına varılması gerekiyor”

ve ülkede milyonlarca fakir insanın yaşadığını, hayatlarını sizin burada uygulamaya çalıştığımız standartlarda sürdürmediklerini biliyorum” demişti. **Dışarıdan gelenle yerel arasında bir kopukluk olabilir,** mevcut standartlar anlaşılabilir. Ve tabii devletlerin de bu dışarıdan olma durumundan dolayı tehdit altında hissettiklerini söyleyebilirsiniz. Ama bence asıl mesele yardım kuruluşlarının yaptıkları konusunda dürüst olmadıklarına dair yaygınlaşan bir his olması. Çünkü esasında kuruluşlar önce kendilerini pazarlıyor, sonra yardım etmeleri gereken insanları düşünüyorlar. İzlenim bu yönde. Ve tabii yardım kuruluşları da devletlere güvenmiyor. Çünkü devletlerin başka gündemleri, niyetleri olduğunu söylüyorlar. Tam bu noktada taraflar birbirlerini

pek iyi anlayamıyor. Devletler her zaman güvenlik ve ekonomi konularını öncelik olarak benimser. Bunlar devletler için iki kaçınılmaz gündemdir. Ama yardım kuruluşları için aynı geçerli değil. Yani ortada iki farklı gündem var.

Yani bu yeni paradigmada değişecek çok şey var...

23-24 Mayıs’ta İstanbul’da **Dünya İnsani Yardım Zirvesi** gerçekleşecek. Orada tabii ki bazı fikirlerin değişmesine yönelik girişimler olacak. Ben bu konuya artık dışarıdan bakıyorum ama şu kesin ki insani yardım sistemi, nasıl faaliyet gösterdiğini gözden geçirmede süreci hepimizin umduğu değişimler gerçekleşmeyecek. Dolayısıyla biz de network’ler ve “yıkıcı” organizasyonlar arasında koalisyon benzeri bir yapı kuruyoruz. Yıkıcı kelimesini burada olan bitene farklı bir açıdan baktığımız için kullanıyorum. Farklı değerler üzerine bir şey inşa ediyoruz. Çok büyük uluslararası kurumlar değil, takımlar halinde sorunlar, engeller, fırsatlar üzerine çalışan insanlar bir araya getiriyoruz. Bunun için çok büyük yapılar ihtiyacımız yok. Yani mevcut sisteme alternatifler üretmeye çalışıyoruz. ○

Sokağın Müziği

-"Açık Radyo."
94.9

Kendimizi Kandırmayalım

İklim ve çevre konusunda bir yandan kendimizi kandırıyoruz, bir yandan da kandırılıyor. Ama esas önemlisi, bunu bilerek ve isteyerek yapıyoruz. Gerçeklerle yüzleşmek işimize gelmiyor. Gerçeklerle yüzleşecek olursak bir şey yapmadan durmak artık mümkün olamayacak. Bu nedenle de kafamızı kuma gömüp problemlerin geçeceğini umuyoruz.

Mesela küresel ısınma yokmuş gibi davranıyoruz. Şubat ayında bir gün hava sıcaklığı normallerin 12-13 derece üzerine çıktığında “oh ne güzel” diyoruz “tam bahardan kalma bir hava”. Ama içten içe biliyoruz ki aynı fark temmuz ayında görülecek olsa “cehennem sıcakları” diye başlık atacak gazeteler. Her şubatın bir temmuzu olduğunu unutmuyoruz veya unutmaya çalışıyoruz.

2015, tarihte yaşadığımız en sıcak yıl oldu. 2016 da 2015'ten daha da sıcak bir yıl olacak gibi görünüyor. Son 10 sene içerisindeki her sene, bundan 50 yıl önce yaşadığımızdan daha sıcaktı. Küresel ısınma belgesellerde gördüğümüz ve sadece kutup ayılarını ilgilendiren bir konu değil. Bu değişiklik artık burada ve hepimizi ilgilendiriyor.

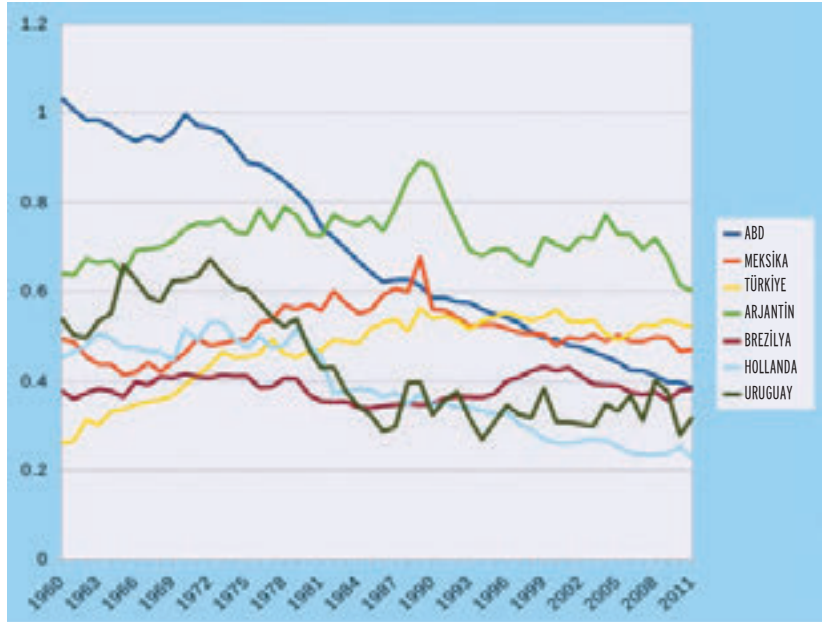
İklim değişikliğinin en önemli etkilerinden biri sivrisinekler gibi taşıyıcılar aracılığıyla yayılan salgın hastalıklarda görülen artışlar. Son senelerde **Ebola** gibi bir salgını gördükten sonra şimdi de **Zika** diye bir virüs çıktı ortalığa. Bu virüs bulaştığı kişilerde önemli bir soruna yol açmıyor, ancak bu virüsün bulaştığı kadınların doğumları sonucunda beyin gelişimlerini tamamlayamamış

çocuklar dünyaya geliyor. Bu virüs önce Brezilya'da görülmeye başlandı, şimdi oradan dünyaya yayılıyor. Bu virüsü insanlara bulaştıran da bir sivrisinek türü. Havaalar ısınıp daha da nemli olmaya başlayınca bu sivrisinekler de tropik bölgelerden kutuplara doğru taşınmaya başladılar ve Zika gibi virüsleri de beraberlerinde getirdiler. Kendimizi kandırmayalım; bu, karşılaştığımız salgınların ne ilki ne de en kötüsü. Gelecek bu salgınların daha da sıklaştığı bir dönem olacak.

Kalkınmadan da Gelişebiliriz

Kişisel bazda “Ama ben ne yapabilirim ki?” diyerek günlük hayatımıza devam ediyoruz. Oysa yapılabilecek o kadar çok şey var ki. Eğer istersek tüm bu iklim felaketlerini bizlere

ağır zararlar vermeden durdurmak mümkün, yeter ki biz kendimizi kandırmayı bırakalım. Hepimizin yapabileceği çok şey var. En başında, şu anda içinde yaşamakta olduğumuz sistemin tek doğru sistem olduğuna inanmaktan vazgeçmemiz gerekiyor. Dünya ekonomisinin büyümemesi bir felaket değil, tam tersine bir gereklilik. Sınırları ve kaynakları belirli bir gezegende yaşıyoruz ve eminim çoğumuz bu büyümenin sonsuza kadar sürmeyeceğinin farkındayız. 1972 yılında yayınlanan *Limits to Growth* (Büyümenin Sınırları) bize büyümenin sürdürülemediğini nedenleriyle açıklamıştı. Dolayısıyla ne bizler bahaneler üretebiliriz ne de dünya liderleri “bilmiyorduk” diyebilirler. Büyümenin sınırları vardır ve biz ya o sınırlara çok yaklaştık ya da

Ülkelerin 1 dolarlık GSMH üretmek için kaç kg karbondioksit saldıklarının yıllara göre değişimi.

Prof. M. Levent KURNAZ
Boğaziçi Üniv. İklim
Değişikliği ve Politikaları
Uyg. ve Araş. Merk.
mlkurnaz@gmail.com

o sınırları çoktan aştık. Bu nedenle büyümeye inanmayı bırakıp sürdürülebilirlik üzerine odaklanmamız gerekiyor.

Ama nedense bizim kafamıza sokulan **Kalkınma=Ekonomik Büyüme** düşüncesinden kurtulamıyoruz. Kalkınma bize dışarıdan gelen bir kavram, İngilizcesi *development*. Biz bunu kalkınma diye tercüme ediyoruz, sonra da kalkınmayı kafamızda ekonomik büyümeye eşitliyoruz. Aslında "*development*" "kalkınma" değil, "gelişme"dir. Yani bizler kalkınmadan da gelişebiliriz. Gelişmenin sürdürülebilir olması için de ekonomiye yaptığımız yatırım kadar, hatta belki bu yatırımın daha da fazlasını insana ve doğaya yapmalıyız. Ne zaman insana ve doğaya verdiğimiz önem ekonomiye verdiğimiz önemin önüne geçerse o zaman sürdürülebilir gelişme yoluna girebiliriz.

Temiz Kömür Yoktur

Şimdi sizi duyar gibiyim. Bana klasik modelden habersiz olduğumu söylüyorsunuz, insanların cebinde daha fazla para ve daha fazla maddi imkan olduğunda daha kalkınmış olacaklarını ve bu imkanları kullanarak daha da gelişebileceklerini anlatacağız. Peki o zaman size şunu sorayım, çocukken mahallede bir tek çocuğun topu olurdu, çoğumuz boş aralarda top peşinde koşardık, kızlar da seksek veya lastik oynardı, ip atlardı. Milli gelirimiz bugünkünün çok altındaydı, istediğimiz an bir alışveriş merkezine gidip oyuncak alamazdık, para olsa bile oyuncak yoktu. Ama o zaman

ki çocuklar mı daha mutluydu, şu anda çok daha yüksek bir ekonomik kalkınma seviyesine sahip ve istediklerini satın alabilen çocuklar mı? Bu soruya cevap verirken kendinizi kandırmayın yeter.

Sonra devletler diyor ki "büyümek için enerjiye ihtiyacımız var, enerji üretmek için de karbondioksit salmak gerekiyor". Kanmayın! Büyümek için enerjiye ihtiyaç yok. Sadece büyümenizi eski ve kimse-nin istemediği sektörler üzerine kuracak olursanız enerjiye ihtiyaç duyarsınız.

Ülkelerin 1 dolarlık bir GSMH üretmek için kaç kilogram karbondioksit saldıklarına ve bunun zaman içerisinde nasıl değişmekte olduğuna baktığınızda; Meksika, Brezilya, Arjantin gibi bizim yapımıza benzer ülkelerin GSMH'larını yükseltirken karbondioksit salımlarını artırdıklarını, ABD ve Hollanda gibi gelişmiş ülkelerin bir yandan seragazı salımlarını azaltırken diğer yandan gelirlerini artırabildiklerini görürsünüz. "Ama onlar gelişmiş ülkeler" dersiniz, Uruguay da ABD ve Hollanda'nın yaptığını becerebiliyor. Önemli olan **doğru planlama** ile ilerleyebilmek, "öyle büyümek imkansız" diyenlerin sizi kandırmasına izin vermeyin. Yapılabilir, yapanlar var.

Ne zaman insana ve doğaya verdiğimiz önem ekonomiye verdiğimiz önemin önüne geçerse o zaman sürdürülebilir gelişme yoluna girebiliriz.

"Temiz enerji kaynaklarına dayanarak büyüyeceğiz, bunun da başında temiz kömür geliyor" diyenlere de kanmayın. Temiz kömür yoktur. Temiz doğalgaz da yoktur, temiz LPG de yoktur, temiz dizel de yoktur. Atmosfere karbondioksit salıyorsanız temiz değilsiniz, olsa olsa daha kirli yakıtlara göre daha temizsiniz, ama bu temiz olduğunuzu göstermez. Gerçekten temiz olan sadece **rüzgar, güneş** ve **jeotermal** enerjidir. Ne kömür, ne petrol, ne doğalgaz, ne de nükleer temiz değildir. Lütfen kanmayın.

"O zaman biyokütleden benzin üretiriz" diyenlere de kanmayın. Biyokütle dediğimiz şey çoğunlukla tarlada yetiştirdiğiniz mısırdır ve onu yetiştirmek için çok fazla sulama yapmak zorundasınız. Ayrıca benzin veya dizel üretmek için kullandığımız her dekar tarım alanı besin üretmek için kullanamayacağımız tarım alanı demektir. Dünyada giderek artan bir açlık varken tarlalarda benzin üretmenin iyi bir fikir olduğuna kanmayın lütfen.

Aslında tüm bu problemlerden nasıl kurtulabileceğimizi siz de biliyorsunuz. Daha az tüketeceğiz ve lüksümüzden vazgeçeceğiz. Bu kadar basit. Bunun hesaplarını yapan bilim insanları diyorlar ki: "Eğer dünyadaki tüm insanlar 1970 yılında Almanya'da yaşayan bir ailenin tükettiği kadar tüketecek olsalar, bu dünyanın kaynakları sürdürülebilir bir şekilde hepimize yeter." Düşünecek olursanız bu çok da kötü bir hayat değil. Size daha fazlasının gerekli olduğunu söyleyenlere kanmayın yeter.

Tasarımda Sürdürülebilirlik... Ama Nasıl? “Önce Niyet Etmek Gerekir”

“Sürdürülebilir tasarım başı olan ama sonu olmayan bir mesele. İlk önce ‘Ben sürdürülebilir tasarımlar yapmak istiyorum’ şeklinde niyet etmek gerekir” diyor Eczacıbaşı Yapı Gereçleri Tasarım Direktörü Erdem Akan. Biz de bu meseleyi anlamak için niyet ediyor; dünyada ve ülkemizde tasarım ne kadar sürdürülebilir, bu konuda tasarımcı ve üretici markalar ne kadar duyarlılar; öğrenmek için Akan’a soruyoruz.

 Fevziye SALAŞ

Tasarımda sürdürülebilirlik ne anlama gelir? “Sürdürülebilir Tasarım”dan ne anlamalıyız?

Bu meselenin birkaç boyutu var. Elbette iyi tasarımın prensiplerinden bir tanesi **çevreye duyarlı ve saygılı olması**, kaynakları iyi yönde tüketmesidir. Bu grafik tasarımda da, ürün tasarımında da böyledir. Bunu farklı boyutlarıyla ele alabiliriz. Bunlardan bir tanesi ürünün tasarımı öyle olmalı ki yakın bir zamanda **modası geçmemeli**. Bazen anlık modalar uğruna, trendlerin de ötesinde, çok hızlı gelip geçen, “hip” dediğimiz moda akımlar veya eğilimler olabiliyor. Bu eğilimlere tasarımcının çok fazla kapılmaması ve daha ileri vadeli düşünmesi gerekiyor. Tabii ki bu bir tüketim ve beğenilerin, zevklerin zaman içinde değişeceğini de biliyoruz ama bunu beş yıllık, 10 yıllık, hatta daha uzun kurgularla yapmak daha doğru olacaktır. Tasarımcının burada dikkat etmesi gereken şey anlık modalara kapılmamaktır. Bu sürdürülebilirlik açısından birinci derecede öneme sahip. İkincisi ise; tasarımcının seçeceği **malzemelere ve üretim metotlarına** özen göstermesi gerekiyor. Dolayısıyla da çok çevreci bir ürün yapabiliriz ama bunu yapmak için çevreye zarar veriyorsak, mesela bu malzemeler çok uzak ülkelerden geliyorsa karbon salımı artacağından dolayı bu ürün aslında çevreci olmayacaktır. Üçüncü dikkat edilmesi gereken konu ise sürdürülebilir bir ürün yapılabilmesi için herhangi bir biçimde **estetik değerlerden** ödün vermemektir. Yani bir tasarımcının; “ilk iki durumdaki koşulları sağladım ama ürün şöyle bir şey çıktı, bunu da kul-

lanmak zorundasınız” ya da “buna çok daha fazla para ödemek zorundasınız” gibi bir duruşu, hakkı olmamalıdır. Sürdürülebilir tasarım; kullanıcıya, neredeyse aynı fiyata, diğer ürüne göre aynı estetiği, hatta daha fazlasını sunmak zorundadır. Bu sorumluluk, birincil olarak tasarımcının, üreticinin ve markanıdır. Tasarımın kullanıcının yaşamını kolaylaştırması ve sempaticleştirilmesi gerekiyor.

Tasarım, sürdürülebilirlik açısından dünyada ve Türkiye’de nasıl bir noktada? Bu konuya yeteri kadar önem verildiğini düşünüyor musunuz? Bu konuda tasarımcılar ya da markalar yeterli duyarlılığa sahip mi?

Ben olaya iki açımdan bakıyorum; birincisi sürdürülebilir tasarım sonu olmayan bir mesele. İlk önce “Ben sürdürülebilir tasarımlar yapmak istiyorum” şeklinde niyet etmek gerekiyor. Daha sonra her üründe bunu kademeli olarak iyileştirmek mümkün. Bu mesele bitecek bir mesele değil, her yaptığımız üründen sonra daha iyisini yapmak gibi bir hedefimiz olmalı. Bundan 20 yıl öncesine kadar iyi tasarımda sürdürülebilir olmak bu anlamda yer bulmuyordu. Ama bugün bence olmazsa olmazlardan bir tanesi. Dolayısıyla tasarımın bu özelliğinin de bir kriter olarak alınması; fonksiyonel olması, üretilebilir olması, pazarlanabilir olması gibi diğer kriterler yanında sürdürülebilirliğin de bir kriter olması gerekiyor. Bu önemli bir adım. Dünyada da, Türkiye’de de bunun artık ciddi bir yer bulduğunu düşünüyorum. Burada bir dönemden geçtiğimizi de hatırlatmak istiyorum. O dönem, bir yeşile boyama dönemi idi. Bence o dönemde, dünya kaynaklarının azalması, küresel ısınmanın ciddiyeti konusunda hassasiyeti olan insanların endişeleri ticari olarak suiistimal de edildi. Biraz makyaj ve “**Bizim ürünümüz yeşildir**” gibi söylemlerle, insanların bu hassasiyetleri kullanılarak pazarlama yollarına gidildi. Ama bu dönemden geçtik. **Life Cycle Assessment** gibi hayat döngüsünü değerlendiren enstitülerin veya kurumların oluşmasıyla bu makyaj döneminin azaldığını, tasarımcıların samimi olarak meseleye yaklaştığını ve

Zıtlıkların Buluşması

Kendini, “Türk tasarımının yaramaz çocuğu” olarak tanımlayan ve zıtlıkları karıştırmayı seven Erdem Akan, Boğaziçi Üniversitesi Makine Mühendisliği’nin ardından yüksek lisans eğitimini Salford Üniversitesi Endüstriyel Tasarım Bölümü’nde tamamladı. Bilgi Üniversitesi Tasarım Yönetimi Sertifika Programını ise 2001 yılında bitirdi. Doğallıkla yapayı, teknolojiyle zanaatkârlığı, gerçeklikle hayalleri, özellikle de Doğu’yu ve Batı’yı buluşturmayı tercih eden Akan, iş yaşamına 1996 yılında Ford Otomotiv’de başladı. 1996-2002 yılları arasında, aynı şirkette Ürün Geliştirme ve Tasarım departmanında çalıştı. 2002-2004 arasında Gaia&Gino’da Tasarım Yöneticisi olarak görev aldı. Disiplinlerarası çalışan Akan, 2004-2013 yılları arasında kurucu ortağı olduğu Maybe Tasarım’da Tasarım Yöneticisi olarak çalıştı. Tasarımı “bir uyumsuzluk getirmek ya da onu beklenmeyen bir dengeye katmak” olarak tanımlayan sanatçı, ardından, BOXER Tasarım ve Strateji şirketinde Kurucu Ortak ve Tasarım Yöneticisi olarak mesleğine devam etti. Akın, Şubat 2014’ten bu yana Eczacıbaşı Yapı Ürünleri Grubu’nun Tasarım Direktörlüğünü yürütüyor.

“Tasarım departmanı olarak; bir şeyin modasının geçmemesini sağlamak, bu anlamda popüler olan bazı çizgilere kapılmamak, onların yerine daha kalıcı, bizim tasarım DNA’ımıza uygun çizgileri nasıl zamansızlaştırabiliriz, nasıl ölümsüzleştirebiliriz diye enerji harcıyoruz”

“Life Cycle Assessment gibi hayat döngüsünü değerlendiren enstitülerin veya kurumların oluşmasıyla makyaj döneminin azaldığını; tasarımcıların sürdürülebilirliğe samimi olarak yaklaştığını ve bunun bir pazarlama malzemesinden çok bir felsefeye dönüştüğünü düşünüyorum”

bunun bir pazarlama malzemesinden çok bir felsefeye dönüştüğünü düşünüyorum. Ülke ya da dünya olarak daha gidilecek çok yolumuzun olduğunu da biliyorum. Ama buradan bir geri dönüş olacağını, bunun da bir moda olduğunu düşünmüyorum. Geçmiş dönemde yaşanan hayal kırıklıklarına rağmen bu yaklaşımın artık doğru temeller üzerine kurulduğunu hissedebiliyorum.

Eczacıbaşı olarak bu konuda kendinizi nasıl konumlandırıyorsunuz?

Eczacıbaşı topluluğu için sürdürülebilirlik üç temel unsurdan biri olmuştur; **sürekli inovasyon, sürekli tasarım ve sürdürülebilirlik**. Biz, popüler olduğu dönemlerden önce de sürdürülebilirlik felsefesine oldukça önem verdik, veriyoruz.

Dolayısıyla böyle bir firmada tasarım direktörü olarak görev yapmak benim için oldukça rahat. Rahatım, çünkü üst yönetimi bu konunun önemine ikna etmek zorunda değilim. Üst yönetim zaten bunu benden bir başarı kriteri olarak bekliyor.

Peki, biz bunu tasarım olarak ne derece uyguluyoruz? Türkiye’deki ve dünyadaki rakiplerimize göre iyi bir yerde olduğumuzu rahatlıkla söyleyebilirim. Ama bu bizi kesinlikle durdurmuyor. Çünkü biliyoruz ki sürdürülebilirlik hiçbir zaman yeterli olmayan bir şey. Yani “Daha çok nasıl sürdürülebilir olabilirim”, “Daha iyi nasıl yapabilirim” gibi soruların yanıtlarını sürekli arıyoruz.

Tasarım departmanı olarak; bir şeyin modasının geçmemesini sağlamak, bu anlamda popüler olan bazı çizgilere kapılmamak, onların yerine daha kalıcı, bizim tasarım DNA’mıza uygun çizgileri nasıl zamansızlaştırabilir, nasıl ölümsüzleştirebiliriz diye enerji harcıyoruz. Yani anlamsız bir çizgi olmamasına enerji harcıyoruz ve fonksiyonel gözükmesinin yanı sıra estetik ile nasıl buluşturulması gerektiğini dengelemeye çalışıyoruz. Bu, moda-marka meselesinde bizi bir kalıcılığa götürecektir, götürüyor. İkincisi malzeme seçimlerinde ya da malzeme kullanımında titizleniyoruz. Olabildiğince az malzeme kullanılmasını sağlamak için mümkünse tasarımların birden çok fonksiyona hitap etmesi için çalışıyoruz. Mesela bir askı yapıyorsak askının aynı zamanda başka bir fonksiyonu daha olsun, ya da bir kapı varsa kapıya başka bir şey daha takalım gibi birden çok fonksiyonlu ürünler yaratma noktasına odaklanıyoruz. Dolayısıyla da kullanıcı bu sayede iki ürün yerine bir ürünle farklı iki ihtiyacını giderebiliyor. Üçüncüsü, daha az malzeme harcanmasına dikkat ediyoruz. Daha az malzeme kullanıldığında doğal olarak ürünlerin sürdürülebilirliği artıyor. Dördüncüsü ürünlerin ayrıştırılmasına dikkat ediyoruz. Dolayısıyla ürünleri mümkün olduğunca tek malzemeden yapmaya -seramik ürünlerinde olduğu gibi-, eğer başka malzeme varsa onları da kolay ayrıştırılabilir hale getirmeye özen gösteriyoruz. Yani ürünün sadece doğarken ve kullanırken güzel olmasına değil, aynı zamanda öldükten sonra da işe yaramasına dikkat ediyoruz.

Seramik ürünlerinde geridönüşüm teknolojisi var mı?

Bunlar zaten kırıldıktan sonra toprağa karışabilen, zarar vermeyen ürünler. Pişirmeden önceki durumlarda tekrar kullanımları mümkün. Ama pişirdikten sonra ortaya çıkan, kullanılmayan ürünleri çimento katkısı olarak değerlendirmek mümkün. Ancak inovasyon merkezimiz, üretim sürecinde bozuk, hatalı çıkan ürünlerimizi geri kazanmak amaçlı projeler üzerine de çalışıyor. ○

KONFERANS 26 Nisan

AJANDANIZA NOT EDİNİ!

 @YEMetkinlik
#ekodesign2016

 facebook.com/YEMetkinlik

Detaylı bilgi ve sponsorluk için;

Yapı-Endüstri Merkezi

Etkinlikler Bölümü

0212 2667070

info@yemetkinlik.com

www.ekodesignkonferansi.com

TASARIM 4.0 - YENİ NESİL YEŞİL

Yapı-Endüstri Merkezi tarafından düzenlenen EKODesign, 9. yılında "**Tasarım 4.0 – Yeni Nesil Yeşil**" konusunu mercek altına alıyor.

Endüstri 4.0'dan ilham alan bu başlık, aslında "**tasarım**" kavramının insan ve teknoloji ilişkisindeki gelişimde yadsınamaz yeri olduğunun altını çizmek için konuldu.

Tamamen bağlantılı olan bir dünyaya doğru ilerlerken hayatımızı verimli sürdürebilmemiz için yeni nesil araçları, devrimin getirdiği yeniliklerin yaratıcısı olmak adına insan odağını unutmadan, Türkiye ve dünyadan yeni nesil düşünme, ortak çalışma ve uygulama biçimlerini tartışmaya açıyoruz.

Bu yıla kadar 4000 izleyici ile Türkiye'den ve dünyadan, kendi alanlarında uzman farklı disiplinlerden ilham veren 103 konuşmacıyı YEM'de buluşturan **EKODesign Konferansı 2016**'ya davetlisiniz!

Tasarım 4.0 ile geleceğin sürdürülebilir mimarlık, kentleşme ve yapı sektörüne göz kırpaacağımız bir gün olacak. **EKODesign**'da buluşmak üzere!

Marka Liderleri ve Stratejistleri Sustainable Brands 2016 İstanbul'da Bir Araya Geliyor

Global Sustainable Brands ağının dünyanın 12 merkezinde gerçekleştirilen buluşmalarının İstanbul ayağı olan Sustainable Brands 2016 İstanbul, 26-27 Mayıs 2016 tarihlerinde gerçekleştirilecek.

Dördüncü kez İstanbul'da düzenlenecek buluşmada; yeni ekonomide

markaların stratejileri, başarı hikayeleri, yol haritaları, yeni işbirlikleri, pozitif etki çalışmaları ve araçları konuşulacak. Platformda, her yıl olduğu gibi marka liderleri ve stratejistleri bir araya gelecek.

Siz de yerinizi alın!

Yeni nesil markaların önemli isimleri Sustainable Brands 2016 İstanbul için bu yıl da Türkiye'de. Konuşmacılardan **Dr. John Izzo**, çok önemli bir düşünce lideri ve "bestselling" yazar. **Dr. Izzo**, modern zamanın filozofu olarak anılırken, çalışanlar ve tüketicilerden ilham alan "Geleceğin pozitif marka stratejilerini" yaratıyor.

İstanbul buluşmasının diğer bir ilgi çekici ismi ise maceracı ve girişimci **Albert Bosch**. Kendisi tarihte ilk kez benzinsiz, %100 elektrik ile çalışan araba ile "Dakar Rallisi"nde yarıştı. Yedi kıtanın en yüksek tepelerine tırmanan bir maceraperest ve geleceği yöneten trendler kitabı *The*

Albert Bosch

Future Explorer'ın yazarı.

Geleceği şekillendiren, güçlü küresel markalar buluşması olan Sustainable Brands 2016 İstanbul'da siz de yerinizi alın!

Bilgi için:
sustainablebrandsistanbul.com/2016/

Dr. John Izzo

Siemens Tedarikçi Günü'nde Sürdürülebilirlik Anlatıldı

Siemens A.Ş.'nin tüm sektör ve bölümlerine hizmet veren tedarikçilere yönelik olarak düzenlediği **Siemens Supplier Day** (Tedarikçi Günü) bu yıl 28 Ocak tarihinde CVK Park Bosphorus Otel'de gerçekleştirildi.

Siemens Tedarikçi Günü'nde gelecek hedefleri, stratejiler ve iş ortaklarından beklentiler gibi konular masaya yatırıldı.

Tedarikçi Günü'ne konuşmacı olarak katılan Sürdürülebilirlik Akademisi Yönetim Kurulu üyesi **Semra Sevinç**, değişen müşteri davranışlarından sürdürülebilir marka yaratmaya, pazarlama ve iletişim stratejilerinden sürdürülebilir tüketime,

tedarik zinciri yönetiminden inovasyona, sürdürülebilirlik stratejilerini ilgilendiren temel konuların değerlendirmesini yaptı.

Sevinç, iş dünyasında sürdürülebilirliğin çok önemli olduğunu ve müşterilerin günümüz iş modelinde çevresel ve sosyal etkiye göre marka değerlendirmesi yaptığını belirlerken, Y kuşağının markaları değerlendirirken çevresel ve toplumsal duyarlılığa saygıya önem verdiğini ve bu kriterleri sağlamayan markalarla ilişki kurmadığını vurguladı. Sevinç ayrıca, günümüzde STK ve devlet baskısı ile sürdürülebilir iş modeline geçişin hızlandığını dinleyenlerle paylaştı.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
AKADEMİSİ
SUSTAINABILITY ACADEMY

SÜRDÜRÜLEBİLİR İŞ ÖDÜLLERİ SUSTAINABLE BUSINESS AWARDS 2016

Sürdürülebilir İş Ödülleri

Kategoriler:

- ◀ Karbon ve Enerji Yönetimi
- ◀ Su Yönetimi
- ◀ Sosyal Etki
- ◀ Sürdürülebilirlik İletişimi
- ◀ İşbirliği
- ◀ Atık Yönetimi
- ◀ Tedarik Zinciri Yönetimi
- ◀ Çeşitlilik ve Dahil Etme

3. SÜRDÜRÜLEBİLİR İŞ ÖDÜLLERİ
SUSTAINABLE BUSINESS AWARDS

Let The Sunshine In!

Güneş enerjisinin, iklim değişikliğine neden olan devasa karbon emisyonlarımızın azaltılmasına yönelik en hızlı gelişen teknolojilerden olduğunu rahatça söyleyebiliriz. Maliyetleri hızla düşerken bir yandan da verimliliği benzersiz bir hızla artan güneş enerjisi teknolojilerinin seyrini, 20 yıldır en yakından takip eden SolarBaba platformu, bundan böyle her ay EKOIQ sayfalarında olacak. Kendilerine hoş geldin diyoruz. Let The Sunshine In: Bırak Güneş İçeri Girsin!

SolarBaba'dan 2. Güneş Enerjisi Çalıştayı

SolarBaba, Türkiye'de güneş enerjisinin gelişimini engelleyen sorunları ve sektörün ortak paydada çözümlerini konuşmak üzere arama toplantısı ve çalıştay düzenledi.

Güneş enerjisinde mevcut durumun ortaya konduğu, ortak sorunlara odaklanan sektör mensuplarının yenilikçi fikirler yarattığı 2. Güneş Enerjisi Çalıştayı, Gayrettepe Point Otel'de 80'i aşkın şirket üst düzey yetkilisinin katılımıyla gerçekleşti.

Çalıştayın açılış konuşmasını yapan **Ateş Uğurel**, SolarBaba'nın yürüttüğü projelerden söz etti ve yeni projelerin müjdesini verdi. Çalıştay başlangıcında sektörü ilgilendiren konular hakkında sektör mensuplarının görüşlerinin sorulduğu bir anket çalışması yapıldı. Ön sonuçları çalıştay sonunda paylaşılan anketin, detaylı sonuçları da SolarBaba sayfasında yakında duyurulacak.

Çalıştayda, geniş yelpazede sektörü temsilen farklı alanlardan seçilen katılımcılardan sekizli 12 çalışma grubu oluşturuldu. Katılımcılar arasında EPC, inverter ve güneş paneli tedariki, konstrüksiyon alanlarında hizmet veren firma çalışanları, sektörde pek çok zorluğu tecrübe etmiş yatırımcılar ile yerli üreticiler vardı. Ayrıca, denetleme

kuruluşu çalışanları, finans kuruluşlarından temsilciler, bankacılar, sigortacılar, avukatlar ile proje geliştirme alanında tecrübeli isimler de sektörün bakışını belirlemeye katkıda bulundu. Farklı alanlardan gelen sektör mensupları 12 masaya ayrılarak, SolarBaba'nın belirlediği 19 soruyu yanıtladı.

Soruların kapsamı her alandan gelen katılımcıların yaşadıklarını temsil etti, ayrıca sorular hazırlanırken katılımcıların fikir geliştirmesine olanak tanınmasına da özen gösterildi. Farklı alanlardan gelen temsilcilerin seslerinin eşit olarak duyurulması hassasiyetiyle yürütülen çalıştay için ortak paydada bir araya gelerek fikir üretilecek bir ortam sağladı. Verimli çalışmalar sonunda ilginç projeler yaratıldı.

Gün boyu beklenen son soru ise güneş sektöründe yapılacak ve hem dünyada hem de Türkiye'de dikkat çekecek çığırın proje oldu. Mantıksal ve finansal sınırların çizilmediği soruya yanıt vermekte hem zorlanan hem çok keyif alan katılımcılar birbirinden renkli sosyal girişim projeleri geliştirdi. Etkinliği izleyen günlerde aldığımız haberler ise sevindiriciydi. Proje geliştiren bazı gruplar, üzerine çalıştıkları fikirleri hayata geçirecekleri bilgisini paylaştılar.

Farklı alanlarda çalışan sektör mensuplarının bir araya gelerek güncel gelişmeleri de kendi aralarında tartıştığı çalıştay, çok yakında SolarBaba ekibi tarafından rapor haline getirilecek.

TÜRKİYE'DEN KISA KISA

☀ Türkiye'de ilk yerli **Enerji Etiketleme Sistemi** (ErP- Energy Related Product) laboratuvarı Eziñ Grup tarafından kuruldu. Beyaz eşyada uygulanan A-B-C sınıfına benzer etiketleme sistemi, Şubat ayı başında güneş enerjili ürünler için de zorunlu hale gelmişti. Avrupa Birliği'nin uyguladığı ErP Yönergesi, enerji etkinliğini iyileştirmeyi ve çevreyi korumayı hedefliyor. Hammaddelerin, üretiminden kullanımlarına ve yaşam çevrimleri boyunca etkilerini azaltmak üzere enerji tüketen ürünlere uygulanıyor.

☀ Türkiye'de yerli panellerle kurulan **GES**'ler büyüyor, Kayseri'de 12MW gücündeki santral, yerli panellerle kurulan en büyük GES olacak. Projenin kurulum anlaşması imzalandı, yakın gelecekte elektrik üretimine başlayacak.

☀ Nevşehir, **Derinkuyu**'da Türkiye'nin araziye kurulan en büyük GES'i elektrik üretmeye başladı. 300 dönüm arazi üzerine kurulu santral, 18,7MWp gücünde ve yılda yaklaşık olarak 30.000MWh elektrik üretecek.

☀ Çatı kurulumlarının artması ve yaygınlaşan **AVM** yapıları için iyi haberler geliyor. Kocaeli'de yeşil bina sertifikasına sahip 41 Burda AVM'nin çatısına 300kW GES kuruldu. Türkiye'de AVM'lerin enerji ihtiyacının güneşten karşılanmasına yönelik ilk çalışma İstanbul Meydan AVM'de yapılmıştı. Karabük ve Hatay'da da AVM üzeri çatı projeleri hayata geçirildi.

☀ Yılda yaklaşık 1 milyon 500 bin yolcunun seyahat etmek için kullandığı **Londra Southend Havalimanı**'nında 2,5MW GES kurulacak. Türkiye'de üretilen CSUN güneş panelleri, Londra Southend Havalimanı'nın yıllık elektrik ihtiyacının %20'sini karşılamak için kullanılacak.

DÜNYADAN KISA KISA

☀️ İran, yenilenebilir enerji yatırım hedeflerini açıkladı, 1GW ile oyuna dahil olan İran'ın 10 yıl sonraki hedefi ise 5GW.

☀️ ABD'deki 42 eyaletin 20'sinde son kullanıcılar için güneş elektriği, en ucuz enerji kaynağı haline geldi.

☀️ Oxford Üniversitesi araştırmacıları, teknoloji eğilimlerine göre Güneş'in 2027 yılına kadar dünyadaki enerji talebinin %20'sini karşılayabileceğini ortaya koydu.

☀️ Sevgililer Günü'nde güneşseverler, özel tasarım güneş ürünleriyle hem doğaya katkıda bulundu, hem de sevgilerini kutladı. Avustralyalı **Energy Matters** firması da bugüne özel bir kampanya düzenledi. Sevgililer Günü tweet'inde mention yapanlara 949 dolar değerinde güneş enerjisi izleme monitorü hediye etti.

☀️ Dünyanın ilk güneş enerjili yol projesi ticari bir şekilde Fransa'da hayata geçecek. **Wattway** adı verilen proje ile Fransa'da beş yıl içinde 1000 kilometrelik yaya ve araba yolunun güneş enerjisi ile

elektrik üretmesi hedefleniyor.

☀️ 2000'li yıllardan beri gelişen yeşil lojistik uygulamalarına Japonya'dan bir yenisi eklendi. K Line, **Drive Green Projesi** kapsamında çevre dostu sekiz gemiden ilkinin tamamlandı. Drive Green Highway isimli çevre dostu yük gemisi, bir seferde 7500 yolcu taşıyabiliyor. Proje, denizcilik endüstrisinin çevreye verdiği zararı azaltmak ve enerji verimliliğini sağlamak için güneş enerjisinin kullanılabileceğini gösteriyor.

☀️ Dünyanın ilk, tüm elektrik ihtiyacını **%100 güneşten sağlayan 5 yıldızlı tatil köyü** Maldiv Adaları'nda hizmet vermeye başladı. 52 tane bağımsız üniteden oluşan tesiste güneşten üretilen elektrik depolanıyor, ayrıca entegre edilen bir deniz suyu arıtma sistemi de içme ve kullanım suyu üretiyor. Mimari bir tasarım öğesi olarak kullanılan güneş panelleri günde yaklaşık 1MWh elektrik üretiyor.

☀️ ABD'nin en büyük güneş enerjisi şirketi **Solarcity**, ses getirecek bir kampanyayı daha hayata geçiriyor. **SunRaising** adı verilen kampanya, sivil

toplum kuruluşlarının güneş adımlarına katkı sağlıyor. Kampanya kapsamında "Güneş Elçisi" unvanına sahip olanlar, potansiyel her yatırımcı için 200 dolar bağış kazanıyor.

☀️ Güney Kore'nin başkenti Seul'den birkaç saatlik mesafede olan **Daejeon** ve **Sejong** şehirleri arasında 32 kilometrelik bir **bisiklet yolu** inşa edildi. Özel bariyerlerle araç trafiğinden korunan bu yolun üstü de tamamen güneş panelleri ile kaplandı.

☀️ Dünyanın ilk "**all-in-one**" güneş çiçeği, hiçbir montaj ve kurulum işlemi gerektirmeden güneşten elektrik üretmeyi planladığımız alanda hemen faaliyete geçiyor. İlk olarak Paris İklim Zirvesi'nde sergilenen **güneş çiçeği**, otomatik olarak güneşi görünce açılıyor ve elektrik üretmeye başlıyor. İçinde çift açılı bir güneş takibi barındıran SunFlower, klasik sabit sistemlere göre %40 daha fazla enerji üretiyor. ○

Maldiv Adaları

Hayat için Güneş

Solar baba
20.YIL lar

Türkiye Güneş Enerjisi Platformu • www.solarbaba.com

İstanbul'un Duvarbahçeleri

İstanbul'da 3. köprü ve 3. havalimanı için 1 milyondan fazla ağaç kesildi ve projelerin bitiminde toplam 3 milyon ağacın kesilmiş olacağı resmi kaynaklar tarafından da doğrulanıyor. 16 milyon metrekarelik orman alanı yok edilecek.

Bu katliamın hava kirliliği, iklim değişikliği ve su kaynaklarının azalmasına neden olacağı biliniyor. (EKOIQ'da daha önce orman-su döngüsünü ele almıştım.) İstanbul Büyükşehir Belediyesi bu yanlışın farkına varmış olacak ki Altunizade'de yeni ağaçlar dikmiş. Avrupa'dan Anadolu yakasına Boğaziçi Köprüsü'nden geçtikten sonra lütfen sağ tarafta Altunizade altgeçitteki duvarbahçesine bir bakın. Saksı bitkilerinden "ağaçlar" yapmışlar ve görüntüyü daha da şirinleştirmek için martılar, bulut-

Belediye Harcamaları

Belediye Birimi	2013 BÜTÇE TL	HARCANAN TL	KİŞİ BAŞI * HARCAMA TL
Deprem ve Risk Yönetimi	34.750.000	7.277.704	0,51
Park ve Bahçeler	424.776.000	675.104.128	47,68 TL
Çevre Koruma	394.103.000	402.269.735	28,40
Ulaşım	112.390.000	175.806.476	12,41

* 2013 yılında, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçlarına göre, İstanbul'un toplam nüfusu 14.160.467.

lar eklenmiş. Şaka mı bu? "Al sana ağaç" dercesine, İstanbul halkıyla dalga mı geçiriyorlar? Bilemedim. Kamu Harcamaları İzleme Platformu (KAHİP) İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin (İBB) 2013 bütçesini inceledi ve bulgularını "**2015 Yılı İstanbul Büyükşehir Harcamaları İzleme Raporu**" olarak yayınladı. Raporu okudum ve sizin de okumanızı öneririm (<http://kahip.org>). Rapora göre, Park ve Bahçeler Dairesi harcamaları 675 milyon lirayı bulmuş. Sorumlulukları çok daha geniş olan Çevre Koruma Dairesi

400 milyon lira harcamış. İstanbul'un en büyük sorunu ulaşım ancak 175 milyon lira harcanmış. Deprem ve Risk Yönetimi'ne ise 7 milyon lira harcanmış. Park ve Bahçeler için yapılan harcama Deprem ve Risk Yönetimi için yapılan harcamanın **93 katı**. Bu veriler doğrultusunda insanın aklına iki olasılık geliyor: İstanbul'un deprem hazırlıkları %100 karşılanmış ve bu konuda para harcamaya gerek yok. Veya deprem hazırlığı Topbaş yönetimi için öncelikli değil. Bütçe önceliklerinde çok büyük bir yanlış olduğu kesin.

Sibel BÜLAY
sibel.bulay@gmail.com

Kentlerde Yeşil Alan Karşılaştırması

Kent	Yeşil Alan %
Moskova	%54
Singapur	%47
Sydney	%46
Viyana	%46
Shenzhen	%45
Hong Kong	%40
Stockholm	%40
Montreal	%15
Berlin	%14
San Francisco	%14
Amsterdam	%13
Toronto	%13
Paris	%10
Melbourne	%9

Kaynak: www.worldcitiescultureforum.com/publications/world-cities-culture-report-2015

İstanbul'da Kişi Başına Düşen Yeşil Alan 1 Metrekareden Az!

Tabii ki parklara ve bahçelere para harcanmasını demiyorum. Kentlerde yeşil alanlar yaşam kalitesi ve sağlık açısından çok önemli. Yeşilliğin olmaması kentlerde sıcakların daha yoğun yaşanmasına neden oluyor. Yapılanmanın yoğun olduğu yerlerde binalar ve yollar ısındıkça ısı adaları meydana geliyor. Binalar ve asfalt bütün gün güneşin ısınısını içine çekiyor ve akşam serinleyen havada kalorifer gibi çevreyi ısıtıyorlar. Yeşil alanlarla karşılaştırıldığında buralarda ısı farkı geceleri 22 dereceyi bulabiliyor. İklim değişikliğinden dolayı yaz mevsimi sıcaklarının her yıl daha arttığını görüyoruz. Bu durumda ısı adaları kamu sağlığı açısından ciddi tehdit oluşturuyor. 2003 yılında Avrupa'da 70 bin kişi aşırı sıcaklardan ölmüştü. Bunların 15 bini Paris'te hayatını kaybetmişti. Geceleri insanların aşırı sıcaklıklardan bir nebze olsun rahatlaması için Paris parkları 24 saat açık tutulmuştu.

Yeşil alanların kamu sağlığı konusunda yararları çok sayıda bilimsel araştırma sonucu teyit edilmiş durumda. Yeşil alanda dolaşmak insanı ruhsal yönden rahatlatıyor; stres ve depresyonu azaltıcı etkileri var. Yeşil alan yakınlarında yaşayanlar daha çok yürüyüş, spor yapıyor. Mahallelerde yeşil alan olması sosyal kaynaşmayı sağlıyor, sosyal dayanışmayı güçlendiriyor. Parklarda oynayan çocuklarda obeziteye daha az rastlandığı gibi, yeşil alanlarda bulunan çocukların bilişsel gelişiminde artış gözlemleniyor. Ama ne yazık ki okul bahçelerinde genel-

likle hiç yeşillik yok. Sadece okul bahçeleri değil, İstanbul kent olarak yeşil alan konusunda çok zayıf kalıyor. İstanbul merkezde bu kadar yapılaşma sonucu kişi başına düşen yeşil alan 1 metrekareden az. **World Culture Cities Forum** çalışmasında kentlerdeki yeşil alan yüzdeleri karşılaştırılmış, İstanbul ve Dubai bu değerlendirmede %2 ile son sıradalar. Bütün bunları alt alta koyunca insanın aklına çok sayıda soru geliyor

- İstanbul'un deprem hazırlıkları ne durumda? Kent olarak depreme hazır mıyız?

- İstanbul'un en büyük sorunu ulaşım olmasına karşın nasıl oluyor da park ve bahçelere dört kat fazla para harcanıyor?

- Bu kadar az yeşil alanı olan bir kentin bütçesinin %8'i niçin park ve bahçelere harcanıyor? Ve nereye harcanıyor?

- İnsanların yararlanabileceği nitelikte yeşil alanlar niçin çoğaltılmıyor?

- Okul bahçeleri niçin yeşillendirilmiyor?

- Duvarbahçeleri yeşil alan olarak sayılıyor mu?

İstanbul'un yeşil alan sorunu kamu ve çevre sağlığı açısından "duvarbahçeleri"yle geçiştirilemeyecek kadar ciddi boyutlarda. İstanbul'u yönetenlerin bu konuyu ivedilikle ele almaları gerek. Ayrıca Park ve Bahçeler Dairesi'nin bu kadar ölçsüz harcamalarının hesabı halka verilmeli.

"Şehirlerde ağaçları kesip Yerine laleler dikerken en ironik Böbrekleri kurumuş, kan süzmez, Çürümüştür ümmetin."

- Abbas Karakaya, *Ümmetin Böbrekleri*'nden

Toprak Kirlenirse Her Şey Kirlenir...

Oluşumu çok uzun süren ama insan eliyle bir o kadar kısa sürede tahrip edilebilen toprakların kirlenmesi, canlıların yaşam alanlarını ve iklimi tehdit ediyor. Bu kirliliğin önlenmesi ve temizlenmesi ise kuşkusuz hayati öneme sahip. Kirlenmiş toprakların temizlenmesi konusundaki yasal süreçlerin yönetiminde deneyim sahibi olan dünyanın en büyük hukuk firmalarından Baker & McKenzie'nin "Kirlenmiş Topraklar 2015" rehberi, 40 ülkenin kirlenmiş topraklar rejimini ve kirlenen topraklar karşısında hukuk alanında nasıl yaptırımlar uygulayacaklarını ortaya koyan bir çalışma. Firmanın Türkiye'deki üye hukuk bürosu olarak faaliyet gösteren Esin Avukatlık Ortaklığı'ndan Birtürk Aydın da bu çalışmanın Türkiye bölümünün ortak yazarlarından. Aydın ile Türkiye'de toprak kontaminasyonuna ilişkin yasal düzenlemeleri konuştuk.

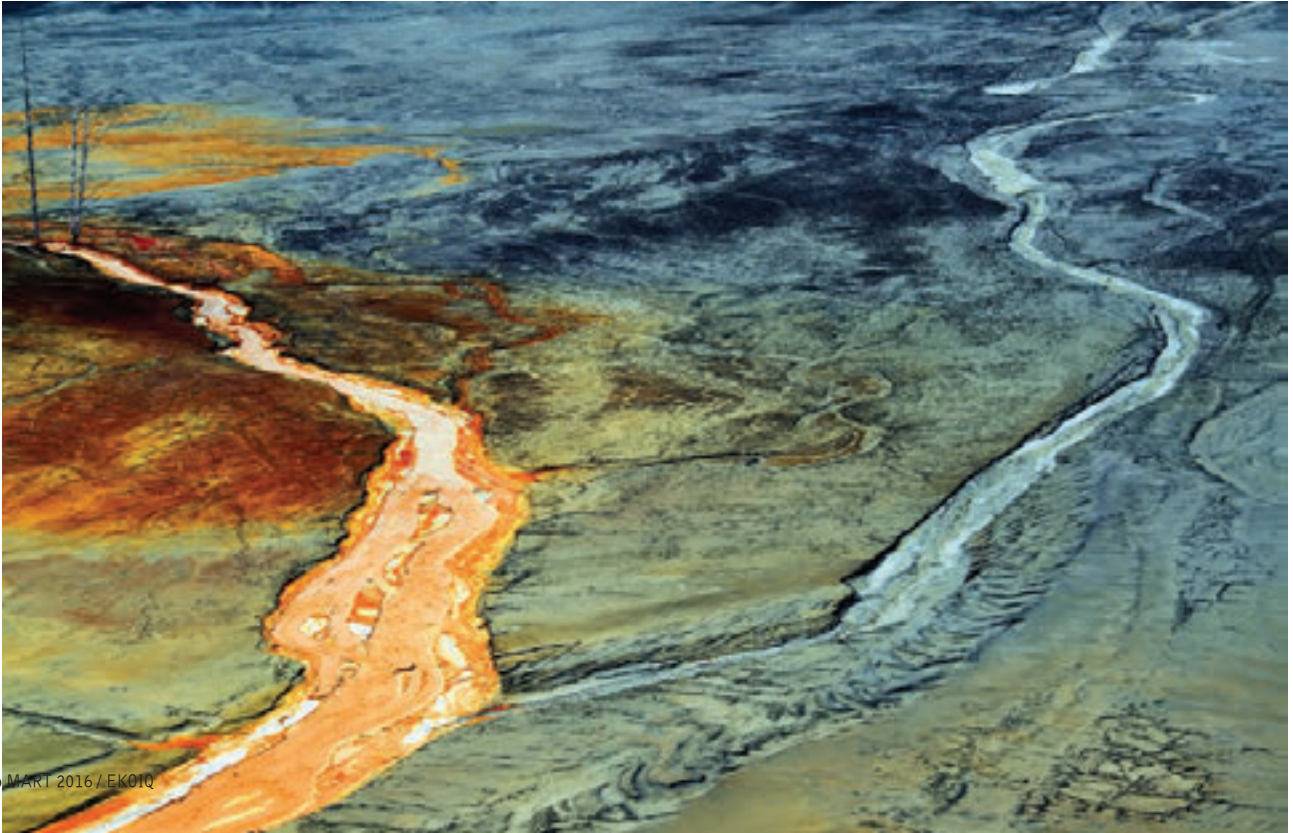
 Nevra YARAÇ

Arazi kontaminasyonu nedir? Kirlenmeler nelerdir?

Arazi kontaminasyonu kirlenmiş toprak anlamına gelir. **Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik**'te, "Bünyesinde insan ve çevre sağlığı bakımından önemli ölçüde risk oluşturan, insan faaliyetlerinden kaynaklanan tehlikeli kirlenici maddelerin bulunduğu teyit edilen ve temizlenmesi gerektiğine karar verilen toprak" olarak tanımlanmıştır. Bu kirlenmelerin neler olduğu ise **Atık Yönetimi Yönetmeliği**'nin ekinde detaylı olarak belirtilmiştir. Örnek vermek gerekirse bu atıklar, arsenik, kurşun, kadmiyum gibi metaller, petrol, kimyasallar ve radyoaktif vb. maddelerdir.

Kirliliğin doğa ve canlılar için oluşturduğu riskleri açıklayabilir misiniz?

Toprağın kimyasallara ve metallere fazla miktarda maruz kalması, bitki gelişimini ve kalitesini bozar ve topraktan alınan verimi azaltır. Arazi

kontaminasyonu iklimde de bozukluklar yaratabilir. Kontamine olmuş arazilerdeki zararlı maddelerin tarım ürünleri aracılığıyla insanlara ulaşması durumunda tüketici sağlığı özelinde olumsuz etkiler ortaya çıkabilir. Toprak kirliliğindeki seviye ilerlerse, canlıların yaşam alanları zaman içinde yok olma noktasına gelebilir.

Baker & McKenzie'nin "Kirlenmiş Topraklar 2015" çalışmasıyla ilgili bilgi verebilir misiniz? Farklı ülkelerden ilginç bulgular neler oldu?

Bu rehber 40 farklı ülkenin kirlenmiş topraklar rejimini ve kirlenen topraklar karşısında hukuk alanında nasıl yaptırımlar uygulayacaklarını anlatan bir çalışma. Rehberde okuma ve karşılaştırma kolaylığı sağlanması açısından bu konuda en çok merak edilen 16 soru seçildi ve tüm ülkelerle ilgili olarak bu 16 sorunun cevabına yer verildi. Bu sorularda toprak kirliliğinin tanımı, kirlenmenin idari ve cezai sorumluluğu, toprağın temizliğinin kimin tarafından ve hangi standartlarda yapılacağı ve üçüncü kişilerin bu konulardaki talepleri gibi konular yer alıyor.

Ülkelerin verdiği cevaplar arasında en çok farklılık gösterenler arazi kontaminasyonu ile ilgili yasalara yönelik. Bir ülkenin çevre mevzuatı, o ülkenin çevrenin korunmasına ilişkin verdiği önem ve vatandaşlarının bu konudaki bilincine göre değişebiliyor. Ancak genel incelemelerin neticelerine baktığımızda ortak nokta olarak, ülkelerin toprak kirliliğine ilişkin hukuki rejimlerinin her geçen gün daha kapsamlı hale geldiğini söyleyebiliriz. En çok önem verilen konuların başında ise insan sağlığına ve çevreye risk teşkil eden toprak ve yeraltı sularının kirliliğini tespit etme ve/veya önleme geliyor.

Rehberdeki ilginç bulgulara gelince, bazı ülkelerin kirlenmiş topra-

"Uygulamada genel olarak, düzensiz depolama, toplumda bilinç eksikliği, personel eksikliği, geridönüşüm ve yeniden kullanma uygulamalarının yetersizliği, bölgeler için katı atık bertaraf sistemi planı uygulanmaması, düzenli çöp depolama sahalarının bulunmaması gibi aksaklıklar mevcut"

ğın tanımını yapmamayı seçtiğini görüyoruz. Örneğin, **Kanada ve Fransa yasalarıyla belirli bir kirlilik tanımı yapmamış**. Belirli bir tanım olmayınca en küçük bir risk unsuru bile temizliğe veya "kirliliğe" tabi tutulabilir. Daha büyük zararlar beklenmeden arazi sağlığına kavuşturulabilir. Fakat aynı zamanda belirli bir tanımın olmaması ihmallere de yol açabilir. Kirlenme eğer uzun bir süre göz ardı edilirse, temizlenmesi ve eski haline dönmesi de bir o kadar zor olur.

İsviçre'nin de dahil olduğu bazı ülkelerde, toprağı kirletmek genel olarak doğrudan suç sayılmamakla beraber, toprağın kirletilmesi sırasında yapılan bazı fiiller suç sayılabiliyor. Ya da bazı ülkelerde (örneğin Kanada'da) doğrudan suç sayılmamakla beraber yarı cezai, yarı idari nitelikte yaptırımlar uygulanabiliyor.

Türkiye'de bu konudaki yasal düzenlemeler ve uygulamaya dair bilgi verebilir misiniz?

Türkiye'de çevre ve toprak kirliliğine ilişkin kurallar genel olarak **Çevre Kanunu** ve **Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik**'te düzenlenmiş. Çevre Kanunu'nun amacı, bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamaktır. Çevre Kanunu'nda çevre, canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde buldukları biyolojik, fiziksel, sosyal, ekonomik ve kültürel ortamı olarak tanımlanıyor.

Türkiye'nin yasalarla korunan bir kirlilik tanımının olması araziler ve çevre için büyük önem teşkil ediyor. Türkiye'de toprağı kirletmek, İsveç, Çin, Avustralya, Endonezya, Malezya, Filipinler, Singapur, Vietnam, Avusturya ve Mısır'da da olduğu gibi ciddi bir suç olarak düzenlenmiştir, suç kapsamında hapis ve para cezası verilebilmektedir.

Türkiye'deki mevzuat, arazi kontaminasyonunu önlemeye mi yoksa kirlilik sonrası temizlemeye mi odaklı?

Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik'in amacı "alıcı ortam olarak toprağın kirlenmesinin önlenmesi, kirlenmenin mevcut olduğu veya olması muhtemel sahaları ve sektörleri tespit etmek, kirlenmiş toprakların ve sahaların temizlenmesi ve izlenmesi esaslarını sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde belirlemektir" şeklinde tanımlanıyor. Dolayısıyla mevzuat, toprak kirlenmesinin önlenmesine öncelik veriyor. Bununla beraber, hem yönetmelik hem de kanun çok detaylı bir şekilde kirlilik sonrasında temizliğin ne şekilde yapılacağı ve kimlerin bu kirlilikten

sorumlu olacağına ilişkin kuralları da düzenlemiş durumda.

Risk değerlendirilmesi nasıl yapılıyor?

Yönetmelikte detaylı olarak nasıl risk değerlendirilmesi yapıldığı anlatılıyor. Önce toprak yapısı tanınıyor. Sonra topraktan örnek alınıp içindeki maddeler inceleniyor, eğer tehlikeli maddeler sınırları aşıyorsa toprak kirlenmiş kabul ediliyor. Kirlilik miktarının yanı sıra kirlilik yüzey alanı ve çevreye olan etkisine de bakılıyor.

Kontamine olmuş arazilerin temizlenmesinde sorumluluk kime ait?

Çevreyi kirlütenler ve çevreye zarar verenler sebep oldukları kirlenme ve bozulmadan doğan zararlardan dolayı, kusur şartı aranmaksızın sorumludurlar. Toprak kirliliğine sebep olan sorumlu kişilerin çevresel zararı durdurmak, gidermek ve azaltmak için gerekli önlemleri almaması veya bu önlemlerin yetkili makamlarca doğrudan alınması nedeniyle kamu kurum ve kuruluşlarınınca yapılan veya yapılması gereken harcamalar, toprak veya yeraltı suyu kirliliğinden sorumlu olanlardan tahsil edilir. Ayrıca, araziye yeni satın alan kişi de yönetmeliğin getirdiği yükümlülükleri yerine getirmekle yükümlüdür.

Kirliliğe sebep olan kişi ya da kurumlar bulunamadığı takdirde nasıl bir yol izleniyor?

Arazinin kirlenmesine sebep olan kişi ya da kurumlar üzerlerine düşen yükümlülükleri yerine getirmeyen veya o kişiler bulunamazsa arazinin temizlik görevi idareye kalıyor. Zira arazi sahipleri kirliliğe sebep olmamışlarsa, kirlilik sebebiyle Çevre Kanunu uyarınca sorumlu tutulamazlar. Arazinin temizlenmesi sonucu ortaya çıkan masraf ise, bulunabilirse, sorumlu kişilerden toplanıyor. Bulunamazsa hazineye karşılanıyor, sorumlu bulununca da bu kişiden tahsil ediliyor.

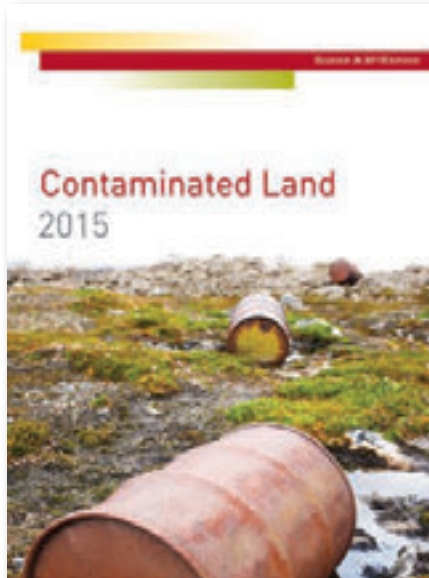
Bilinçli olmayan kirlenme söz konusu olduğunda sorumluluk kime ait?

Çevreyi kirlütenler ve çevreye zarar verenler sebep oldukları kirlenme ve bozulmadan doğan zararlardan dolayı herhangi bir kusurları olmasa dahi sorumludurlar. Çevreyi kirlüten kişilerin bunu bilinçli olmadan yapmış olmaları sorumluluklarını sona erdirmiyor.

Bu tür arazilerden zarar görenlerin yasal yollara başvurma hakkı var mı? Cezai yaptırımlar nelerdir?

Çevre Kanunu'na göre, çevreyi kirlüten veya bozan bir faaliyetten zarar gören veya haberdar olan herkes ilgili mercilere başvurarak faaliyetle ilgili gerekli önlemlerin alınmasını veya faaliyetin durdurulmasını isteyebilir. Ayrıca zarar gö-

“Çevre ve toprakla bir anlamda ilişkisi bulunan tüm kurumların, yürüttükleri faaliyetlerin çevreye olumsuz bir etkisinin olduğunu fark ettikleri anda proaktif bir şekilde sorumluluklarının ne olduğunu tespit etmesi ve ilgili risklerin yönetimi için uzman görüşüne başvurması gerekli”

renler, çevreyi kirlüten kişilere karşı maddi ve manevi tazminat davası açabilir. Ancak şu unutulmamalıdır ki, çevreye verilen zararların tazminine ilişkin talepler, zarar görenin zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten itibaren **beş yıl sonra zamanaşımına** uğrar. Bu sebeple, zarar gören kişilerin zamanaşımı süreleri içerisinde tazminat davası açmalarını öneriyoruz.

Çevreyi kirlüten kişilere Çevre Kanunu uyarınca yapılan fiilin çeşitlerine göre idari para cezaları verilir. Bunlara ek olarak, Türk Ceza Kanunu'nun 181. maddesi uyarınca, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar. Yapılan fiilin niteliğine göre bu cezalar artabilir. Bu suçların bir tüzel kişi tarafından işlenmesi halinde ise bu tüzel kişi kendine özgü güvenlik tedbirlerine hükmedilir. Tüzel kişinin yöneticilerinin ve diğer çalışanlarının da cezai sorumlulukları doğabilir.

Kirliliği önleme ve temizleme noktalarında, uygulamada ne gibi aksaklıklar yaşanıyor?

Uygulamada genel olarak, düzensiz depolama, toplumda bilinç eksikliği, personel eksikliği, geridönüşüm ve yeniden kullanma uygulamalarının yetersizliği, bölgeler için katı atık bertaraf sistemi planı uygulanmaması, düzenli çöp depolama sahalarının bulunmaması gibi aksaklıklar mevcut. Kirliliği önleme ve temizleme noktalarında önemli gelişmeler kaydedilmesine karşın halen atılması gereken adımların olduğunu söyleyebiliriz.

Türkiye’de potansiyel risk taşıyan ve halihazırda risk oluşturacak ölçüde kontamine olmuş araziler nerelerdedir?

Toprak kirliliğinin en çok **endüstrinin ve rafinerilerin yoğunlaştığı, termik santrallerin bulunduğu ve boru hatlarının geçtiği bölgelerde** olduğunu söyleyebiliriz. Çevre ve

12. ULUSLARARASI GERİ DÖNÜŞÜM,
ÇEVRE TEKNOLOJİLERİ VE ATIK YÖNETİMİ FUARI

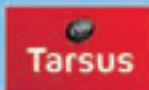
28-30 Nisan 2016

Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi, İstanbul

rewistanbul.com

Organizasyon

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) DENETİMİNDE DÜZENLENMEKTEDİR.

toprakla bir anlamda ilişkisi bulunan tüm kurumların, yürüttükleri faaliyetlerin çevreye olumsuz bir etkisinin olduğunu fark ettikleri anda proaktif bir şekilde sorumluluklarının ne olduğunu tespit etmesi ve ilgili risklerin yönetimi için uzman görüşüne başvurması gerekli.

Gıda güvenliğinin giderek önem kazanması karşısında, tarım arazilerini kirlilikten korumak amacıyla ne gibi önlemler alınıyor?

Kalkınma Bakanlığı 2014 yılında “**Tarım Arazilerinin Sürdürülebilir Kullanımı Çalışma Grubu Raporunu**” yayınladı. Bu rapor dört yıllık kalkınma planı niteliğinde. Raporda tarım arazisi miktarındaki azalışın yanında plansız sanayileşme ve kentleşmenin neden olduğu çevre kirliliğinin de su kaynakları ile birlikte tarım arazilerinin sürdürülebilir kullanımını olumsuz yönde etkilediği belirtiliyor.

Türkiye’de özellikle son zamanlarda yasal açıdan bazı gelişmeler yaşandı. 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu’nda değişiklik yapan 6537 sayılı kanun, 15 Mayıs 2014’te yürürlüğe girdi. Yeni kanun, bazı yaptırımları ve uygulamada değişiklikleri öngörüyor. Değişen arazi kanununa göre artık ikinci bir arazi alımı ve satımı için tüketicinin Tarım İl Müdürlüğü’nden izin alması gerekebiliyor. Tapu müdürlükleri ilgili izin olmadan işlem talebini reddediyor. Yeni yasal düzenleme ile asgari tarımsal arazi büyüklüğü ve yeterli gelirli tarımsal arazi büyüklüğü kavramları tanımlandı ve düzenlemeye göre bu ölçülerin altında kalan tarım arazilerinin hisselendirilemeyeceği ve ifraz edilemeyeceği kuralı getirildi. Bu arazilerin devri de detaylı kurallara tabi tutuldu. Bu düzenlemelerin temel amacı toprak verimliliğini artırmak ve toprak kirliliğini azaltmak.

Türkiye’de önümüzdeki yıllarda

“Kalkınma Bakanlığı’nın 2014 yılında yayınladığı ‘‘Tarım Arazilerinin Sürdürülebilir Kullanımı Çalışma Grubu Raporu’’nda tarım arazisi miktarındaki azalışın yanında plansız sanayileşme ve kentleşmenin neden olduğu çevre kirliliğinin de su kaynakları ile birlikte tarım arazilerinin sürdürülebilir kullanımını olumsuz yönde etkilediği belirtiliyor’’

80 civarında yeni termik santral yapması planlanıyor. Arazi kontaminasyonu açısından bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Termik santraldan çıkan gazlar, tarım ürünleri, hayvanlar, su varlıkları ve ormanlar üzerinde olumsuz etkiler oluşturabiliyor. Oluşabilecek bu olumsuz etkiler göz önünde bulundurulduğunda alternatif enerji kaynaklarının değerlendirilmesi sürdürülebilir ekonomi ve sürdürülebilir enerji kaynaklarının geliştirilmesi anlamında büyük önem taşıyor.

Greenpeace’in raporlarına göre, yenilenebilir enerjinin 2020 yılında küresel enerji talebinin %38’ini, 2050’ye kadar ise %95’ini karşılayabileceğini gösteriyor. Yenilenebilir enerjiler, son 25 yılda büyük bir yükseliş yaşadı. Rüzgar enerjisi bugün, kurulum masrafının düşüklüğü, yakıt masrafının bulunmaması ve bir yıldan kısa inşa süresiyle en ekonomik yeni enerji tesisi teknolojisi olarak kabul

edilebilir. Yenilenebilir enerjiler, fosil yakıt kullanımını da azaltarak, iklim değişikliğiyle mücadeleye çok büyük katkı sunabilir.

Türkiye’de mevcut atık yönetimi sistemleri ve uygulamaları dünya ile karşılaştırıldığında hangi noktada? Ne gibi geliştirmeler yapılmalı/yaptırımlar uygulanmalı?

Türkiye’nin tehlikeli atık yönetimindeki politikaları AB ülkeleri ile karşılaştırıldığında gelişmesi gereken noktalar olduğu söylenebilir. Ancak ulusal ve uluslararası düzeydeki ilgi ve duyarlılığın sürekli artması ve Avrupa Birliği üyelik sürecinin de etkisiyle, Türkiye’nin ulusal atık yönetim stratejisinin şekillendirilmesinde önemli mesafeler kaydedildi. Geçtiğimiz günlerde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2023 yılı **atık su eylem planını** hazırladığını duyurdu. Plana göre 2023 yılına kadar 1501 adet atık su arıtma tesisi daha yapılacak. 2002 yılında 145 olan atık su arıtma tesisi 2015 yılında 653’e yükseldi. Bu arıtma tesislerinden 1418 adedi yeni yapılacak atık su arıtma tesisi, 83 adedi ise mevcutta var olup yenilenecek atık su arıtma tesisleri olarak planlandı.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Toprak Kirliliği Haritası hazırlayacağını duyurmuştu birkaç yıl önce. Bu konuda bir gelişme var mı?

8 Haziran 2015 tarihinde Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik’teki ilgili maddenin yürürlüğe girmesiyle birlikte **Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sistemi** programı kullanıcılar açıldı. Bu yönetmelik kapsamında Firma Bilgi Sistemi kullanıcı adı ve şifresi olan endüstriyel faaliyetler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İl Müdürlükleri’nden Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sistemi’ne erişim yetkisi olarak sisteme erişim sağlayabiliyor. Fakat Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sistemi programı henüz haritayı içermiyor. ○

Şirketlerin İnsan Haklarına Saygı Gösterme Gibi Bir Sorumluluğu mu Var?

Pek çok şirket açısından insan hakları konularını günlük operasyonlara entegre etmenin hâlâ çok kolay olmadığını görüyoruz. Faaliyet gösterilen ülke veya bölgelerde hukuktan bahsetmek mümkün olmazken, hukuka ya da uluslararası insan haklarına uyulmazken, şirketlerin kendi sorumluluklarının bilinciyle hareket etmelerini ummak, acaba çok yüksek bir beklenti mi olur?

3P Sustainability Consulting'in Kurucusu Bahar Keskin den Doelder, iş dünyasında insan hakları ihlallerinin önlenmesi için şirketlere rehberlik eden uygulamaları EKOIQ sayfalarına taşıyor.

*✍ Bahar KESKİN den DOELDER,
3P Sustainability Consulting,
Kurucu ve Müdür*

insan hakları deyince aklınıza neler geliyor? Bu soruyla başladığım sohbet ve eğitimlerde, genellikle aldığım cevaplar ve verilen örnekler çok kısıtlı. Oysa bizlerin, kendimizi ve çocuklarımızı doğrudan etkileyen hakları daha iyi bilmemiz gerekmez mi? Hele ki bizler, şirketlerin farklı departmanlarında görev alan kişilersek?

Birey olarak haklarımızı bilelim ya da bilmeyelim, şirketlerin bu haklara saygı gösterme sorumluluğu ve devletlerin de bu hakları koruma görevi vardır. Bu yaklaşımla hazırlanan, 2008 yılında Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu tarafından da benimsenen **Koruma, Saygı Gösterme ve Telafi Etme Çerçevesi** (*Protect, Respect and Remedy Framework*) insan hakları konusunda iş dünyasına düşen görev ve sorumlulukları daha net ortaya koyuyor.

Bu Çerçeve'nin uygulanmasına yönelik Prof. John G. Ruggie'nin önderliğinde geliştirilen tavsiye kararları **İş Dünyası ve İnsan Hakları Rehber İlkeleri** (*Guiding Principles on Business and Human Rights*) ise Haziran 2011'de yayımlanarak

BM İnsan Hakları Komisyonu tarafından oybirliği ile onaylandı. Böylece bu Rehber İlkeler, bugün iş dünyası ve insan hakları açısından bütün devletlerin ve şirketlerin uyması beklenen küresel bir standart haline geldi.

İhlal, Ürün Değer Zincirinin Her Halkasında Olabiliyor

Pek çok şirket açısından insan hakları konularını günlük operasyonlara entegre etmenin hâlâ çok kolay olmadığını görüyoruz. Faaliyet gösterilen ülke veya bölgelerde hukuktan bahsetmek mümkün olmazken, hukuka ya da uluslararası insan haklarına uyulmazken, şirketlerin kendi sorumluluklarının bilinciyle hareket etmelerini ummak, acaba çok yüksek bir beklenti mi olur? Sadece söz konusu ülke veya bölgenin yerel hukukunu gözetmek her zaman yeterli bir yaklaşım olmayabilir. Bu gerçekten yola çıkarak hazırlanan "Koruma, Saygı Gösterme ve Telafi Etme Çerçevesi" şirketlerin bu gibi durumlarda kurumsal sorumluluklarının ne olduğunu anlamalarına yardım edebilecek ortak bir anlayışın doğmasını sağladı.

2008'de Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu tarafından benimsenen **Koruma, Saygı Gösterme ve Telafi Etme Çerçevesi** üç temel unsura dayanıyor:

- 1.** Devletin insan haklarını koruma görevi,
- 2.** Şirketlerin insan haklarına saygı gösterme sorumluluğu,
- 3.** Şirketlerin yol açtığı ihlaller sonucu mağdur olanların etkili telafi olanaklarına erişebilmeleri.

Küreselleşmenin ve sosyal medyanın da etkileriyle, son yıllarda şirketlerin pek çok farklı insan hakkı üzerinde -olumlu ve olumsuz- etkileri olduğunu daha açık ve kolay gözlemlemeye ve duymaya başladık. Yatırımcılar, STK'lar ve tüketicilerin de baskılarıyla şirketlerin insan hakları risklerini daha iyi yönetmeleri gerekliliği, giderek artan bir önem kazanıyor. Şirketler faaliyetleri sırasında insan hakları açısından birçok farklı sıkıntıyla ve riskle karşılaşsa da bunları her zaman apaçık insan hakları sorunu olarak algılamayabiliyorlar. Geçmiş ve günümüz örneklerinden de gördüğümüz gibi, şirketler bu riskler karşısında yeterli özeni göstermediklerinden insan haklarını ihlal edebiliyorlar.

Bu ihlaller ürün değer zincirinin farklı halkalarında karşımıza çıkabiliyor. Örneğin Avrupalı bir perakende şirketinin gelişmekte olan bir ülkede bulunan hazır giyim atölyesinde çocuk işçi çalıştırılıyor olması hâlâ yüksek bir risk. Veya dev bir elektronik markasının piyasaya sürdüğü cep telefonlarında Kongo'dan temin edilen **Koltan minerali** bulunması ve bu mineralin çıkarılmasında zorla ve kötü koşullarda çalışma riskinin yüksek olması bilinen bir gerçek. Bir mücevher şirketinin tüketicilere sunduğu elmasların "**kanlı elmas**" olarak adlandırılmasına ve çeşitli insan hakları ihlallerine, hatta ölümlere yol açan elmas ticaretinin beyazperdeye yansımalarına da şaşırılmamalı. Bu örnekler, şirketlerin katkıda bulunarak veya bağlantılı olmaları nedeniyle insan haklarını ihlal edebileceklerini ortaya koyuyor.

Etkin Kurumsal Yaklaşımlar Geliştirilmeli

Ocak 2016'da, merkezi İngiltere'de bulunan **İş Dünyası ve İnsan Hakları Kaynakları Merkezi** (*Business & Human Rights Resource Centre*) derneği tarafından yayımlanan ve *The Guardian* gazetesinin de yayımladığı çeşitli makalelerde yer aldığı gibi, (<http://business-humanrights.org/en/modern-slavery-exploitation/syrian-refugees-abuse-exploitation-in-turkish-garment-factories>) Türkiye'deki tekstil atölyelerinde Suriyeli mülteciler, çalışma izni olmadan ve dolayısıyla sigortasız çalış-

İnsan Hakları Nedir?

İnsan hakları, insanlık onurunu ve eşitliği herkes için teminat altına alan temel standartlardır. Bunlar, "...insanlık ailesinin bütün üyelerinin doğal yapısındaki onuru ile eşit ve devredilemez haklarını tanımının dünyada özgürlük, adalet ve barışın temeli olduğunu" belirten evrensel

standartlardır.

İnsan hakları uluslararası anlaşmalarla kayda geçirilir. Bunlardan en önemlisi de ulusal ve uluslararası yasalara rehberlik etmesi için ulus-devletlerce imzalanmış 30 maddeden oluşan İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'dir (İHEB).

şıyor ve daha kötüsü Suriyeli çocuklar da temel eğitim haklarından yoksun kalacak şekilde yine bu atölyelerde iş görüyorlar. İş sağlığı ve güvenliği ihlalleri ve çocuk işçi çalıştırma, yurtdışındaki büyük perakende ve tekstil markalarının sorumluluğu ve sebep oldukları insan hakları ihlalleri şeklinde medyaya yansıyor.

Şirketlerin doğrudan neden oldukları insan hakları ihlalleri arasında **petrol çıkarma** ve **madencilik** faaliyetleri sırasında yerel halkı rızaları olmaksızın yerleşim yerinden etme, bazı maden ve taş ocaklarında ve tarım işlerinde çocuk işçi çalıştırma, gemi sökümü ve inşaat gibi yüksek iş sağlığı ve güvenliği riski olan işyerlerinde yeterli ve gerekli önlemi almama sayılabilir.

Çevresel Etkiler de Risk Oluşturuyor

Yukarıdaki örnekleri artırmak mümkün. Dolayısıyla, ister kurumsal itibarlarını göz önünde bulundurarak, isterse gerçekten insan hakları ihlallerinden kaçınmak için bilincine vararak, şirketlerin insan hakları üzerindeki etkilerini yönetmeye yönelik uygun ve etkin kurumsal yakla-

şter kurumsal itibarlarını göz önünde bulundurarak, isterse gerçekten insan hakları ihlallerinden kaçınmak gereğinin bilincine vararak, şirketlerin insan hakları üzerindeki etkilerini yönetmeye yönelik uygun ve etkin kurumsal yaklaşımlar geliştirmeleri artık bir zorunluluk.

Risklerin Haritalanması

İnsan hakları risk yönetiminin temelinde, insan hakları üzerindeki olumsuz etkileri en yüksek olabilecek veya başka bir deyişle insana zarar verebilecek faaliyetlere odaklanmak gelir. Bu da tüm değer zincirindeki riskleri haritalayıp, öncelikli olarak yüksek ciddiyette ve oluşması en muhtemel konulara odaklanmak demek. Örneğin, ürünlerinde kakao kullanan bir gıda şirketinin, kakao üretimi sırasında oluşabilecek çocuk işçiliği veya zorla çalıştırma riskleri yerine, sadece kendi fabrikasındaki iş sağlığı ve güvenliği risklerine odaklanması ya da aynı şekilde bir sigara markasının "çocukların sağlık hakkına" odaklanmaması gibi.

Satın aldığımız ürünlerin nerede ve nasıl üretildiğini bilirsek ve satın alma kararlarımızı olabildiğince bu yönde yaparsak, "iyi" şirketleri ödüllendirip, "kötü" şirketleri cezalandırabilir ve bu şekilde pazarda bir etki yaratabiliriz.

şimler geliştirmeleri artık bir zorunluluk. Peki nereden başlamalı? Öncelikle şirket politikasında insan haklarına saygı göstermeye yönelik bir taahhüdün bulunması şart. Bu politikayı hayata geçirecek, insan haklarının dikkatle ve tedbirle ele alınmasını sağlayacak bir sürecin geliştirilerek uygulanıyor olması da ikinci adım. Tüm çabalara rağmen, şirketin bir mağduriyet oluşturması ihtimaline karşı da, mağduriyetin telafisine yönelik etkili bir sürecin yürürlükte olması gerekiyor.

Bu arada belirtmekte de fayda var, temiz ve sağlıklı bir ortamda yaşamak da bir insan hakkı. Dolayısıyla şirketlerin insan hakları konusundaki sorumlulukları arasında, çevresel etkilerini ortadan kaldırma veya en aza indirme de yer alıyor. Bir kâğıt veya palm yağı üreticisinin ekosistem hizmetleri veren ormanları ve biyolojik çeşitliliği geri getirilemeyecek derecede yok etmesi de, bu sistemden farklı faydalar sağlayan yöre halkının haklarının ihlali anlamına geliyor. Aynı şekilde küresel iklim değişikliğinin de yine insanın yaşama hakkını riske attığını düşünmek mümkün.

Sektörel Dönüşüme Öncülük Eden Şirketler

Şirketlere ilk adımlarını atmada yardımcı olacak ve ilham verecek pek çok kaynak ve iyi örnek var. Örneğin, BM'nin "İş Dünyası ve İnsan Hakları Rehber İlkele-ri", şirketlerin insan hakları konusunda

ki risklerini tüm değer zinciri boyunca analiz etmeleri için yol gösterici nitelikte. Risklerini haritalayan şirketler, daha önce risk olarak görmedikleri konuları gün ışığına çıkarıp bunların pro-aktif çözümüne yönelik yol haritaları oluşturuyorlar. Bazı risklerin yönetiminin sektörel yaklaşım gerektirdiğinin farkına vararak, bu konuda sektör bazında adım atılmasına da öncülük edebiliyorlar. Örneğin kurucuları arasında bankalar da dahil farklı paydaşların bulunduğu **Sürdürülebilir Palm Yağı Girişimi-RSPO** sektörel yaklaşıma güzel bir örnek.

76 bini aşkın tedarikçisi ve 190'dan fazla ülkede satışları olan **Unilever**'in 2015 yılı sonunda yayımladığı İnsan Hakları Raporu (<https://www.unilever.com/sustainable-living/what-matters-to-you/advancing-human-rights-in-our-own-operations.html>), Rehber İlkeler doğrultusunda hazırlanan ilk rapor olmanın yanı sıra, şirketin tedarik zincirinde öne çıkan insan hakları ihlal riskleri, çözüm sürecinde yaşanan ikilemler ve şirketin bunları nasıl yönetmeye çalıştığı ve elde ettiği sonuçlara dair faydalı ipuçları ve bilgiler veriyor.

Türkiye'de tedarikçilerinin insan hakları ve çalışma koşulları risklerini iyi yönetmelerini sağlayacak sistemleri kurmuş şirketler arasında **Boyer, Coca-Cola İçecek, DeFacto ve Vodafone Türkiye** gibi şirketleri saymak mümkün. Bu şirketler sadece risklerini belirlemekle

kalmamışlar, bu risklerin özellikle tedarikçiler tarafından da iyi yönetilmesini sağlamak amacıyla sosyal uygunluk, iş sağlığı ve güvenliği, kimyasal kullanımı gibi konularında eğitimler veriyorlar, denetimlerle kendi politika, prensip ve ilkelerine uygun faaliyet gösterdiklerini kontrol ediyorlar ve denetlettiriyorlar. Uygunsuzluk durumunda ise tedarikçileriyle iş ilişkilerini, durum düzelene kadar askıya alıyorlar.

Ticari faaliyetlerine insan hakları konularını entegre etmenin yollarını arayan şirketlerin başvurabileceği başka bir kaynak da, Rehber İlkeler doğrultusunda, Türkçeleştirilerek hazırlanmış **İş Dünyasının İnsan Haklarına Saygı Gösterme Sorumluluğu-El Kitabı** (http://www.3psustainability.com.tr/documents/Sirketler_ve_Insan_Haklari_El_kitabi.pdf). Bu El Kitabı hem pratik bir başlangıç noktası sunuyor, hem de var olan insan hakları yaklaşımlarını daha da geliştirmeye yardımcı olabilecek nitelikte.

Tüketicilerin Etkisi

2016 Ocak ayında, Global Compact Hollanda, Global Compact Türkiye ve Oxfam Türkiye ortaklığında, İstanbul'da düzenlenen ve iki gün süren **“İnsan Hakları ve Küresel Perspektifler”** çalıştayı, ülkemizdeki farklı paydaşları bir araya getirerek bu “zorlu” konuyu ilk defa kapsamlı şekilde masaya yatırıp tartışacak bir ortam sağladı. Çalıştayda gördük ki, bu konuda konuşulacak ve yapılacak daha çok şey var; dileğimiz benzeri çalışmaların artarak devam etmesi.

“İnsan Hakları Telafi Edilemez”

Şirketlerin insan hakları politikaları ve süreçleri geliştirirken, **Prof. Ruggie**'nin ana hatlarını çizdiği şu temel niteliklerin akılda tutulması iyi olabilir:

Sadece Şirketlere Yönelik Riskler Değil, İnsanlara Yönelik Riskler: İnsan haklarının dikkatle ve tedbirle ele alınması sürecinin merkezinde yer alan risk yaklaşımının ticari ve mali risk yönetiminden farkı, sadece şirkete değil, insan haklarına yönelik riskleri de ele almasıdır. Bu riskleri önceliklendirirken de “ciddiyet” (**severity**) ve “gerçekleşme olasılığı” (**likelihood**) kriterlerinin kullanılması gerekir.

İnsan Hakları Telafi Edilemez: İnsan haklarının özelliklerinden biri de evrensel ve devredilemez olmalarıdır. Yani bir şirket bir yerde iyi işler yaparak başka bir yerde yaptığı insan hakları ihlallerini telafi edemez. İnsan haklarına saygı, bir şirketin nerede faaliyet gösterirse göstereceği temel sorumluluğudur. İnsan haklarına saygı gösterilmemesi, örneğin okul yaparak ya da ücretsiz sağlık hizmeti vererek telafi edilemez.

Sadece Yapmak Değil, Göstermek: İnsan haklarının dikkatle ve tedbirle ele alınması, şirketlerin üçüncü taraflarca “ifşa edilerek kınanması” (**name & shame**) yerine, onlara “bilmek ve göstermek” (**know & show**) imkanı sağlayabilir. Bu açıdan

bakınca, şirketin insan haklarına algılanan etkisi de önemli olabilir. Dolayısıyla, şirketler fiili etkilerini hafifletmenin ve olası etkilerden kaçınmanın ötesinde, insan haklarına saygı duyduklarını, dışarıdan bakanların şirketin etkileri ve bunları ele alma çabaları hakkında doğru bir fikir edinebilecekleri şekilde göstermek isteyebilirler.

Paydaş Katılımı Kilit Öne Sahip: Tedarikçisinde insan hakları ihlalleri tespit eden bir şirketin, tedarikçisiyle ilişkisini derhal kesmesi durumunda daha da kötü sonuçların ortaya çıkabileceğini görüyoruz. Örneğin bir fabrikada işten çıkarılan çocuklar bu gelir kaybını telafi etmek üzere daha kötü işlerde çalışmaya zorlanıyor ya da fabrikanın fazla mesaiyi kısıtlaması sonucunda tedarikçiler siparişleri “dışarıda”, belki de üretim koşulları çok daha kötü olan bir alt tedarikçide yaptırıyorlar. Dolayısıyla iş ilişkisini kesmek yerine, insan haklarına saygı konusunda iş ortaklarıyla birlikte etkin bir şekilde çalışmak daha doğru bir yaklaşım.

Son olarak, biz tüketicilerin de insan hakları ihlallerinin önlenmesinde çok önemli bir etkimiz olacağını unutmamak lazım. Aldığımız ürünlerin nerede ve nasıl üretildiğini bilsek ve satın alma kararlarımızı olabildiğince bu yönde yaparsak, “iyi” şirketleri ödüllendirip, “kötü” şirketleri cezalandırabilir ve pazarda bir etki yaratabiliriz. Bunun için şirketleri şeffaflığa ve ürünlerin menşelerini açıklamaya teşvik edecek mekanizmaları destekleyebiliriz. ○

Karbon Fiyatları 2 Derece Hedefi için Hâlâ Düşük

✍ Gökçe VAHAPOĞLU ŞAHİN, vahapoglu@fas.harvard.edu

Dünya Bankası ve uluslararası çevre danışmanlık firması Ecofys tarafından Ekim 2015'te "**Karbon Fiyatlamasının Durumu ve Eğilimler**" (*State and Trends of Carbon Pricing 2015*) adlı bir rapor yayımlandı. Rapora göre, karbon fiyatlama enstrümanları olan 62 ulusal ve bölgesel girişim var ve bunlar küresel karbon salımının %12'sini (yaklaşık 7 milyar ton) kapsıyor. 2015 yılında küresel karbon fiyatlama enstrümanlarının toplam değerinin 50 milyar dolar civarında olduğu tahmin ediliyor.

Rapora göre, piyasada karbon fiyatları oldukça değişken: 1 ton karbonun fiyatı 1 doların altından başlayıp 130 dolara kadar çıkabiliyor. Karbon piyasasının %85'inde karbon, 10 dolardan daha düşüğe sa-

tiliyor. Bu rakam ekonomistlerin 2 derece küresel ısı artışı için gerekli olan karbon salımı azaltımı için önerilen rakamdan oldukça düşük. Raporda karbon fiyatlarının yüksek olmasının faydaları da anlatılıyor. Örneğin, firmaları daha yenilikçi olup, düşük karbonlu üretim yapmaya veya teknolojilerini yenilemeye teşvik edebilir. **Bu da genel ekonomiyi iyileştirir.**

Karbonun farklı ülkelerde farklı fiyatlardan satılması, ülkeler arası rekabeti olumsuz etkiliyor; karbon salımı yapan firmaların karbonun ucuz olduğu ülkelere gitmesine neden oluyor. Asimetrimin yarattığı bu duruma "karbon sızıntısı" (*carbon leakage*) adı veriliyor. Bu olguyu engellemek ve 2 derece ısı artışı hedefine odaklanmak için ülkele-

rin bireysel hareket etmesi yerine uluslararası işbirlikleri yapılması gerekliliği vurgulanıyor. Bu sayede, salım hedeflerine ulaşmanın küresel ölçekte ortalama maliyetinin düşeceği, az gelişmiş ülkelerde de düşük karbonlu ekonomiye geçiş ile ülkeler arası gelişim farklarının azalacağı belirtiliyor.

Kaynak: http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2015/09/21/090224b0830f0f31/2_0/Rendered/PDF/Stateand0trends0of0carbon0pricing02015.pdf

Şeker ve Karbon Vergileri Ekonomiye, Sağlığa ve Çevreye Faydalı

Oxford Üniversitesi Şubat 2016'da yayımladığı "Şekerli içeceklerle uygulanan vergi ile karbon maliyetinin gıda fiyatlarına entegre edilmesinin sağlık üzerindeki etkilerinin simülasyonu" (*Simulating the impact on health of internalising the cost of carbon in food prices combined with a tax on sugar-*

sweetened beverages) adlı araştırma raporu ile İngiltere'de devletin vergi gelirlerini artırırken, karbon salımlarını azaltabileceğini ve yaşam beklentisini uzatabileceğini kanıtladı. **BMC Public Health** adlı dergide yayımlanan araştırmaya göre, içeceklerdeki şeker ve gıdalardaki karbon vergilerinin birlikte uygulanması, İngiltere'de 3,6 milyar sterlin gelir yaratırken, karbon salımını da 19 milyon ton azaltıyor.

Araştırmacılar rapor için gıdalarda ton başına 2,86 sterlin karbon vergisi, %20 şekerli içecek vergisi ve az karbon salımı ile üretilen gıdalara sübvansiyon olmak üzere üç değişken

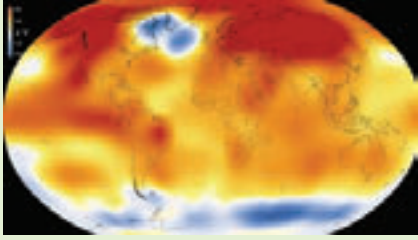

ile oluşturulan dört farklı senaryonun ekonomi, çevre ve sağlık üzerindeki etkilerini modelledi. Tüm senaryolarda, üretim aşamasındaki karbon salımı yüksek olan dana ve kuzu eti satışlarında ve buna paralel olarak kalp rahatsızlıkları ve kanser vakalarında düşüş öngörülüyor.

Raporda şeker ve karbon vergisinin iki yönlü faydası vurgulanıyor: Daha az şekerli içecek ve kırmızı et tüketen bireylerin sağlık riskleri azalıyor; aynı zamanda gıda üretimindeki düşük karbon salımı sayesinde toplumun geneli daha sağlıklı oluyor. Tarımın da küresel seragazi salımının %30'unun sorumlusu olarak toplumun geneline aşırı hava olayları, hava kirliliği, enerji kaynaklarının azalması şeklinde etki ettiğini hatırlatalım.

Kaynak: <http://bmcpublichealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12889-016-2723-8>

2015 Yılı da Sıcaklık Rekoru Kırdı

NASA ve Amerika Ulusal Okyanus ve Atmosfer İdaresi (NOAA) tarafından her sene açıklanan yıllık sıcaklık ortalamalarına göre, 2014 yılından sonra 2015 yılı da yeni bir sıcaklık rekoru kırdı. Hem de 136 yıllık NOAA kayıtlarına bakılırsa, bir önceki rekora göre en yüksek fark ile!

2015 yılı ayrıca, 19. yüzyıla göre 1 derece artışın da gerçekleştiği sene olarak kayıtlara geçti. 2015 yılı aynı zamanda atmosferdeki karbon miktarının 400 ppm seviyesinin üzerinde olmasının kalıcı hale geldiği ilk sene oldu.

Bu rekor, enerji üretimi, ulaşım ve ağaç kesme gibi insan aktivitelerinden kaynaklanan seragazi salımlarının artışının sebep olduğu küresel ısınmanın ne kadar ciddi boyutlarda olduğunu yeniden hatırlattı.

İki kurum sıcaklık ortalamalarının alınmasında farklı yöntemler kullandığı için kayıtları biraz farklı, fakat iki kurum da yeryüzünün gittikçe ısındığı ve 2015 yılının kayıt altındaki yıllar arasında en sıcak yıl olduğu konusunda mutabık. NASA tarafından yapılan açıklamaya göre, 2015 yılı, 2014 yılına göre ortalama 0.13°C daha sıcaktı. NOAA'nın kayıtlarına göre **2015 yılı sıcaklığı 20. yüzyıl ortalamasından 0.9°C; 2014 yılından ise 0.16°C daha yüksekti.** Bilim insanlarının ortak görüşüne göre, üst üste iki yıl sıcaklık rekoru kırılması nedeniyle bundan sonraki her sene ortalamasının bir öncekinden yüksek olmasını beklemek yanlış. Çünkü soğutucu etkisi olan bazı deniz fırtınaları da küresel iklim değişikliğinin bir sonucu ve bu tip aşırı hava olayları olması durumunda yeryüzü sıcaklığı ortalaması önceki seneye göre daha düşük olabilir.

Kaynak: <http://www.nasa.gov/press-release/nasa-noaa-analyses-reveal-record-shattering-global-warm-temperatures-in-2015>

Mobil Aboneleri Nüfustan 2 Kat Hızlı Büyüyor

Çokuluslu teknoloji şirketi Cisco, Şubat 2016'da "**Görsel Ağ Endeksi**" (*Visual Networking Index*) adlı çalışmasının güncel versiyonunu yayınladı. Endeksin en çarpıcı sonuçları ise 2015 yılında önceki seneye göre %74 oranında artan mobil veri trafiği nedeniyle, Küresel Mobil Veri Trafiği Öngörüsü adlı bölümde yer alıyor. Mobil iletişim sektörünün sürdürülebilirlik konusundaki destekleyici ve kolaylaştırıcı rolü ile mobil teknolojiler ve özellikle mobil veri trafiğinin çevre korumaya olan katkısı düşünüldüğünde rapordaki gelişmeler çevre, genel ekonomi ve insanların refahı için de oldukça olumlu bulgular içeriyor.

Raporda öne çıkan veriler:

- Küresel mobil veri trafiği 2014'teki aylık 2,1 exabyte seviyesinden 2015 yılı sonunda 3,7 exabyte seviyesine çıktı. 1 exabyte'ın, 1 milyar gigabyte'a eşit olduğu düşünüldüğünde küresel mobil veri trafiğinin büyüklüğü daha iyi anlaşılıyor.
 - Bu artışla birlikte, mobil veri trafiği son 10 yılda 4000; son 15 yılda ise 400 milyon kat büyümüş oldu.
 - 2015 yılında 4G veri trafiği, 3G veri trafiğini ilk kez geçti. Tüm mobil bağlantıların %14'ünü oluşturmaya karşılık, tüm veri trafiğinin %47'si 4G şebekelerinden geçiyor.
 - 2015 yılında pazara 563 milyon yeni mobil cihaz ve bağlantının eklenmesiyle 2014'te 7,3 milyar olan pazar büyüklüğü 7,9 milyar adete ulaştı. Yeni eklenen cihazların büyük çoğunluğunu akıllı telefonlar oluşturdu.
 - Mobil veri trafiğinin %89'u, tüm cihazlar arasında %36 yer kaplayan akıllı telefonlar üzerinden gerçekleşti.
 - 2015 yılında, mobil ağ bağlantı hızları %20 oranında büyüdü.
 - Mobil video trafiği toplam mobil veri trafiğinin %55'ini oluşturdu.
 - 2020 yılına kadar kişi başına düşen mobil bağlantılı cihaz sayısı 1,5 olacak. 2020 yılında 7,8 milyar olması beklenen küresel nüfusa karşılık, 11,6 milyar mobil bağlantılı cihaz olması bekleniyor.
 - 2020 yılında 5,3 milyar kişinin elektrige, 3,5 milyar kişinin şebeke suyuna erişiminin olması beklenirken, 5,4 milyar kişinin mobil telefona sahip olması bekleniyor.
 - Küresel mobil veri trafiği, 2015 yılından 2020 yılına kadar sekiz kat büyüyecek.
 - 2020 yılında makinadan makinaya (M2M) bağlantılar tüm mobil bağlantılı cihazların %26,4'ünü oluşturacak. 2015 yılında bu oran %7,7 idi.
 - Bölgesel olarak bakıldığında, 2020 yılına kadar en yüksek mobil veri trafiği artışı %71 ile Ortadoğu ve Afrika'da görülürken, bunları Asya Pasifik ve Merkezi ve Doğu Avrupa takip edecek.
- Raporda ayrıca, giyilebilir ağ bağlantılı cihazlar, tabletler, PC'ler, akıllı cihaz işletim sistemleri ve diğer teknolojiler konusunda da veri ve 2020 yılı için detaylı öngörüler bulunuyor.

Kaynak: <http://www.cisco.com/c/en/us/solutions/collateral/service-provider/visual-networking-index-vni/mobile-white-paper-c11-520862.pdf>

Neden Filo Yönetimi Sistemi?

“Bir yanda artan filo kaynaklı maliyetler, diğer yanda kendi haline bırakılmış ve petrol fiyatı rüzgarının insafında yol alan araç filosu.” Peki şirketler bu araç filolarını etkin bir şekilde yönetebilmek için ne yapmalı? EKOIQ’da her ay, SKD Türkiye, Taşıtlarda Enerji Verimliliği Çalışma Grubu ve Marmara Üniversitesi akademisyenleri tarafından hazırlanan Taşıtlarda Enerji Verimliliği Kılavuzu’nun farklı başlıklarını ele alan Çalışma Grubu Başkanı ve TNT Türkiye Kalite Sistemleri, İdari İşler, İSG Yönetim Sistemi Müdürü Özgür Şener, bu ayki yazısında adım adım filo yönetimini ele aldı.

 Özgür ŞENER

Başlığımızın hepimizin bildiği ve yapılan tüm iyileştirmelerin ilk adımı olan bir yanıtı var: **Ölçmediğiniz bir değeri iyileştiremezsiniz.** Sayısı bir elin parmaklarını geçemeyen çok az şirkette gerçek anlamda bir filo ölçümlemesinden ve takibinden söz etmek mümkün. Ana işi taşımacılık olan, 500 ve üzeri ağır vasıta taşıtla her gün binlerce kilometre yol alan filolarda dahi yıllık yakıt tüketimi miktarını öğrenmeniz oldukça güç olabiliyor. Araçların model yılları, standart değişim süreleri, kaç kilometrede oldukları, en son servis bakım kayıtları, lastik tipleri, lastik diş kalınlıkları, sigorta bilgileri, sürücü belgeleri derken uzayıp giden lis-

tedeki bilgileri edinme çabaları ise nafiye çabalar olabiliyor.

Bir yanda artan filo kaynaklı maliyetler, diğer yanda kendi haline bırakılmış ve petrol fiyatı rüzgarının insafında yol alan araç filosu. Her şeyden önce ticari hayatın gereği, bu durum kabul edilemez. Bir yandan üretip veya hizmet sağlayıp gelirlerinizi artırmaya çalışacaksınız, diğer yandan kazandıklarınız her kilometrede yollara savrulacak. Birçoğumuzun kabusu olan havuz problemlerinden de zor gibi görünse de çözüm, filonuza gereken önemi vererek onu profesyonelce yönetmekten geçiyor.

Filo yönetimi, ulaşım ve taşımacılık ile ilgi-

li faaliyetleri koordine eden ve kolaylaştıran bir fonksiyondur. Etkin bir filo yönetimi, araçlar, yakıt, yedek parça, kaza hasar maliyetleri, trafik cezaları gibi maliyetleri düşürmeyi ve en aza indirmeyi amaçlar.

Her şirketin ihtiyaçları ve filo büyüklüklerine bağlı olarak değişse de basit ama takip yapılabilen excel tablolarından, araç sürücüsünü ortalamanın üzerinde yakıt tüketimi yaptığında uyararak sistemlere kadar her yöntem kabul edilebilir.

Filo yönetiminin ve aslında ölçmeye başlamanın ilk adımı, filonuzun mevcut durumunu gerçekçi bir halde ortaya koymaktır.

Birinci Adım:

Mevcut Durumun Ortaya Konması

- Araç filonuzdaki araçların sınıflandırılması yapılmalı (otomobil, hafif ticari, ağır ticari; motor tipleri, yakıt tipleri, yaşları),
- Belirli bir dönemde tüketilen yakıt miktarı belirlenmeli (aylık, yıllık),
- Belirli bir dönemdeki servis bakım maliyetleri belirlenmeli (aylık, yıllık),
- Yıllık sigorta, kasko maliyetleri belirlenmeli,
- Sürücü profilleri çıkarılmalı (yaş, tecrübe, sürüş ile ilgili eğitimler, kaza profilleri),
- Yıllık kaza sayıları, tipleri, hasar maliyetleri belirlenmeli,
- Yıllık trafik cezası tipleri ve maliyetleri belirlenmelidir.

Bu çalışma filomuzun mevcut durumunu ortaya koyacaktır. Elbette çok kolay olmayan ve uzun soluklu bir çalışma ama kötü haber şu ki bu çalışmaya başlamadığımız sürece yapabileceğiniz iyileştirmeleri ve maliyet tasarruflarını hiçbir zaman göremeyeceksiniz.

Rakiplerinizin nasıl olup da müşterilerine sizden daha az fiyatlar verdiğini anladığınızda ve bunun önemli sebeplerinden birinin profesyonel filo yönetimi ile aşağı çekilmiş sabit maliyetler olduğunu öğrendiğinizde, umarım geç kalmamış olursunuz. Mevcutta filo yönetimi ile ilgili hiçbir çalışma yürütülmeyen bir araç filosunda, iyi bir filo yönetim sistemi ile %30'a varan maliyet tasarruflarının mümkün olduğunu paylaşmak isterim.

İkinci Adım:

Filo Yönetim Sisteminin Kurulması

Yönetim Desteğini Alın: Ne yazık ki bu destek olmadan iyileştirme çalışmaları bireysel çabalardan öteye gidemez.

Taşıtların Edinme Sürecinizi Tanımlayın:

Filo ihtiyaçlarının belirlenmesi, araçla yapılacak işlerin niteliğine, büyüklüğüne ve çalışma alanına bağlıdır. Taşıtların seçim kriterleri, aracın kullanım amacı (yük, yolcu), aracın kullanılacağı yol şartları, araç edinme maliyeti, yakıt sarfıyatı, yerel bayilerdeki bulunabilirliği, yedek parça maliyetleri, servis ve diğer garantiler, aracın amortisman ve değişim kilometre ya da sürelerini belirleyin.

İşe Uygun Sürücü Alın, Sürücülerinizin

Periyodik Eğitimini Sağlayın: Ekonomik-ekolojik bir sürücü, yakıt tüketimini bu konuda kötü olan bir sürücüye oranla %35'e kadar daha az yapar. Bu farkın temel nedenleri; sürüş hızı, zamanında-uygun vites seçimi, fren-gaz kullanımı, öngörülür sürüş, rölanti süreleridir.

Filo Takip Sistemi Kurun: Araçlarımızı izlemek için araç takip sistemleri kurun. Araçların aldığı yakıtları izleyebilmek için en kolay yöntem ise taşıtların tanıma ile yakıt alımını sağlamaktır. Ancak bu sayede her bir araç ve sürücü için gerçek 100 kilometre başına harcanan yakıtı hesaplayabilirsiniz.

Periyodik Servis Bakımın Önemi

Fark Edin: Filoların en önemli maliyetlerinden biri, servis bakım/onarım maliyetleridir. Bu maliyetleri düşürmenin ve sürdürülebilir bir süreç sağlamanın yolu, geleneksel reaktif yaklaşımlar yerine proaktif yaklaşımları benimsemekten geçer. Önleyici bakım da diyebileceğimiz bu sistemle periyodik bakımlar takip edilir. Servis raporları titizlikle incelenir, sürücülerden araçta olası problemler ile ilgili geribildirimler alınarak problemler büyümeden önlenir.

Bir sonraki yazımızda bu adımların ve yakıt tüketimine etki eden diğer faktörlerin detaylarını rakamlarla inceleyeceğiz. ○

Taşıtlarda Enerji Verimliliği Kılavuzu'na ulaşmak için: <http://www.skdturkiye.org/yayin/skddokumanveyayinlar-65>

Filo yönetimi, ulaşım ve taşımacılık ile ilgili faaliyetleri koordine eden ve kolaylaştıran bir fonksiyondur. Etkin bir filo yönetimi, araçlar, yakıt, yedek parça, kaza hasar maliyetleri, trafik cezaları gibi maliyetleri düşürmeyi ve en aza indirmeyi amaçlar.

Doğa Korumadan Kırsal Dönüşüme: Van Gölü İnci Kefalinin Hikayesi

Ocak ayında başladığımız Birleşmiş Milletler Kalkınma Fonu tarafından uygulanan Küçük Destek Programı (SGP) projeleri serisinde bu ay Türkiye'deki en başarılı tür koruma çalışmalarından birine yer veriyoruz. Yüzüncü Yıl Su Ürünleri Fakültesi Öğretim Üyesi ve Doğa Gözcüleri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Mustafa Sarı'nın 1992'de genç bir araştırma görevlisi olarak başlattığı çalışmalar, bugün Van Gölünde endemik inci kefalinin geleceğini garanti altına almış durumda. Hatta eğitim, sağlık, kaçak balıkçılığı önleme adımlarıyla da örnek bir yerel kalkınma modeline dönüştü. Ortadaki mücadele yaklaşık 25 yıllık olunca, konuşacak şey de çok oldu.

 Berkan ÖZYER

Çok uzun süredir bu konuda çalışıyorsunuz. Kısaca özetlemek gerekirse, inci kefali neden böyle bir ilgiye ihtiyaç duyuyordu? İnci kefalini biraz tanıyalım mı?

İnci kefali, dünyanın en büyük sodalı gölü olan Van Gölü'nde yaşamaya alışmış, yine dünyada sadece bu göl havzasında yaşayan endemik tek balık türü. Tekliği yanında çok orijinal bir yaşam döngüsüne sahip. Adında kefal bulunsa da aslında **sazangiller** familyasının bir üyesidir. Yani aslında bir tatlısu balığıdır. Ancak zaman içinde Van Gölü'ne girmiş ve burada orijinal bir yaşam döngüsü şekillendirmiş. Yaşamını Van Gölü'nde sürdürse de orijinalinde tatlısu balığı olduğundan bu gölde üreyemez ve büyük sürüler oluşturarak akarsulara göç eder. Önüne çıkan şelaleleri, doğal ve yapay engelleri adeta uçarak, tırmanarak kaynağa doğru gitmeye çalışır. Akarsu üzerinde bulunduğu uygun yumurtlama alanlarına yumurtasını bırakır ve geri döner. Kaynağa giderken ya da göle dönerken arada akarsu mansaplarında bekler ve vücudundaki fizyolojik süreçlerin hazır olmasını sağlar.

Çevresini nasıl etkiliyor?

İnci kefali, asırlardır anlattığımız döngüde yaşamına devam ediyor. Göl çevresindeki birçok besin ağı aslında inci kefalinin göçüne göre şekillenmiş. Yılanlar, martılar, kaplumbağalar, kurbağalar, tilkiler, kargalar, saksağanlar, porsuklar, kediler ve daha birçok canlı hasretle inci kefalini bekler. Bu yüzden göl çevresindeki canlı yaşamı açısından inci kefalinin göçü ko-

caman bir lokomotif gibidir. Ve inci kefali bu doğal döngü içinde doğal düşmanları ile baş etmenin yollarını öğrenmiş ve hayatını ona göre kurulumuş. Ancak inci kefalini hasretle bekleyen ve besin zincirinin en tepesine yerleşmiş başka bir canlı daha vardır ki, inci kefali onunla mücadeleye alışmamış, strateji geliştirememiş. O canlı insandır.

İlkbahar ayları gelip, inci kefali dereleri doldurduğu zaman dere boylarına üşüşen insanlar, kamyonlar dolusu balığı henüz yumurta bırakmadan avlayıp, yollarda balık yumurtasından utanç izleri bırakarak göl çevresinde yok pahasına inci kefalini satmaya çalışırdı. Hatta bu iş o kadar "ballı" gözükürdü ki, devlet bile işin içine dahil olmuştu. İnci kefalinin üreme zamanında akarsu mansapları ve dere boylarında belirlenen yerler çok uzun yıllar devlet eliyle üreme döneminde avcılık yapılması için kiraya verilirdi.

Siz sürece ne zaman dahil oldunuz?

Ben 1992 yılında genç bir araştırma görevlisi olarak Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde göreve başladım. 1993 yılında da doktora tez konusu olarak Van Gölü inci kefalini seçmiş oldum. 1993-1997 yılları arasında Van Gölü inci kefalinin stok miktarı-

nı tahmin ederek, mevcut balıkçılık rejiminin popülasyonu nasıl etkilediğini bilimsel yöntemlerle belirlemeye çalıştım. Bu çalışma sonucunda inci kefali popülasyonunun aşırı avlanmakta olduğu, mevcut balıkçılık rejimi içinde üreme döneminde yapılan illegal balıkçılığın payının %93, üreme dönemi dışında yapılan profesyonel balıkçılığın payının ise sadece %7 olduğu, eğer tedbir alınmazsa kısa süre içinde inci kefali popülasyonunun yok olma trendine gireceği ortaya çıktı. Bu bulgular ışığında yapılması gerekenler "**alternatif balıkçılık yönetim planı**" başlığı altında toplanarak yeni bir balıkçılık rejimi önerildi.

Bu öneriler uygulandı mı?

Bu bulgularla ben Tarım Bakanlığı başta olmak üzere kapı kapı dolaşp, inci kefalini bekleyen tehlikeleri ve yapılması gerekenleri anlattım. Ancak kimsenin mevcut düzenin değişeceğine inancı yoktu. Destek

"Yerde yürütülecek projenin ekibi mutlaka orada yaşamalı ve insanlarla diyalog asla kesilmemeli.

Yoksa her seferinde aynı yerden başlama tehlikesiyle karşı karşıya kalınabiliyor"

alamayınca, üreme dönemindeki kaçak avcılık yapanları ikna etmek üzere kendim harekete geçtim. Tüm zamanımı, üniversiteden kazandığım maaşımı bu işe harcamaya başladım. Bu esnada İstanbul'da oturan iki arkadaşla tanıştım ve onlar benim maddi-manevi yükümü paylaşmaya başladılar. Kaçak balıkçıların bazılarını ikna ettim ama yasal değişiklik için ne üniversitedeki hocalarımı, ne de balıkçılığı yönetmekten sorumlu kamu görevlilerini ikna etme konusunda yol alabildim. Öncelikle üreme döneminde avcılığın yasak olması gerekiyordu. Bu yüzden de devletin mevcut av yasaklarını balıkçının istediği tarihe göre değil, bilimsel olarak benim belirlediğim tarihe göre ayarlaması gerekiyordu. Sonra üreme zamanında halen kiraya verilmeye devam edilen mansapların kira sözleşmelerinin iptal edilmesi, üreme zamanında balık avlamak üzere devlet tarafından kurdurulmuş kooperatiflerin lağvedilmesi gerekiyordu. Aynı zamanda av yasaklarının uygulanması için tarım teşkilatı başta olmak üzere güvenlik güçlerinin de harekete geçmesi şarttı.

BM Küçük Destek Programı (SGP) hangi noktada dahil oldu ve tam olarak nelerin çözümünde size destek sağladı?

Yukarıda sıralanan acil işlerin yapılması için 1997 yılından itibaren yoğun bir çaba içine girmiştım. Balıkçıların ikna edilmesinde ve yasal düzenlemede kısmen mesafe alabilmiştik. İnci kefali ile ilgili kaçak avcılık konusu artık ulusal düzeyde duyulmuş, yapılan çalışmalar küçük de olsa basında yer almıştı. İşte bu aşamada bir arkadaşım bana UNDP/GEF-SGP'den bahsetti. Fon sağladığını, tam inci kefali gibi türlerin sürdürülebilir yönetimi için katkı verdiğini anlattı. Ben de SGP'ye ulaşarak durumu konuştum. Onlar da bir proje önerisi ha-

En Önemli Sorun: Kaçak Balıkçıları İkna Etmek

Kaçak balıkçılığı engellerken balıkçıları bu gelirden vazgeçmeye nasıl ikna ettiniz?

Sosyal girişimcilere en çok sorulan sorudur bu: Nasıl ikna ediyorsunuz? Keşke bunun bir formülü olsa da söylesek ve tüm dünyadaki benzer sorunlar ikna edilerek çözümlenmiş olsa. Kaçak balıkçıların ikna edilmesi ne sanıldığı kadar kolay, ne de hemen formüle edilebilecek kadar sistematik bir süreç. Sadece süreç içinde sürekli olarak insanlarla iletişimi korumak ve değişen her duruma göre bu iletişimi yenileyerek güven oluşturmak gerekir denilebilir. Sorunlarla insanları ayırmak gerekiyor. Bu oldukça zor bir süreç. Hem adam kaçak avcılığa devam edip balıkları katledecek, hem de siz onunla irtibatı sürdüreceksiniz. Ben onların kişiliklerine değil, yaptıkları yanlış işlere karşıyım. Kadınlar bizim toplumumuzda ikinci planda gözükseler de aslında aile içinde çok etkilidir. Kadınlara ulaşabilirsek kısa süre içinde o ailede kaçak balıkçılık sona eriyor. Aile içinde okullaşmasına katkı sağladığımız kızlar varsa, onlarla iletişimi sürdürdük. Zira kızlar babalarını ikna etmede çok etkililer.

“İnci kefalini hasretle bekleyen ve besin zincirinin en tepesine yerleşmiş başka bir canlı daha vardır ki, inci kefali onunla mücadeleye alışamamış, strateji geliştirememiş. O canlı insandır”

zırlayarak sunmamı istediler. 2001 yılının sonunda SGP'den ilk desteğimizi almaya başlamış olduk. SGP'yi tanıdıktan sonra ben biraz şaşırđım. Zira o güne kadar SGP mantığında çalışan bir kurumla tanışmamıştım ve bu mantığı da tam olarak bilmiyordum aslında. Ancak tam da SGP'nin önerdiği ilkelere göre çalışıyordum ben Van Gölü çevresinde. Olabildiği kadar herkesi işin içine dahil ederek kaçak avcılığın kalıcı bir şekilde ortadan kalkmasına hizmet edecek prensipleri oluşturmaya çalışıyordum. Üreme döneminde kaçak avcılığa ısrar eden köylülerin temel gerekçesi fakirlik, geçim kaynağı yokluğu idi. Bu yüzden SGP'ye sunduğumuz ilk projede **alternatif geçim kaynaklarının belirlenmesi**, üreme zamanında çiftçilerle yaşanan su paylaşımı sorununa çözüm bulunması ve sürdürülebilir inci kefali

balıkçılığına temel teşkil edecek tanıtım materyallerinin geliştirilmesini hedeflemiştik. Daha sonraki projelerde ise alternatif geçim kaynaklarının yerel halkın sosyo-ekonomik özellikleri ile uyumunun kontrol edilmesi, bu geçim kaynakları için altyapı hazırlanması, göl çevresinde bilincin yükseltilmesi, balıkçı köylerindeki sosyo-folklorik yapının araştırılması ve kalıcı bir kültür oluşturmak üzere bu bulgulardan yararlanılması gibi konuları hedefledik.

Bunları uygularken bir taraftan da **yasal düzenlemeler yapmak** ve devlet kurumlarını harekete geçirmek, daha sonra devlet kurumlarının politik müdahalelerden etkilenmemesi için politikacıları işin içine dahil etmek ve en sonunda tüm bu aktörlerin bir araya geleceği bir süreç yönetim prosedürü oluşturmak gibi bir strateji izledik.

Bu girişimleri desteklemek için ne gibi yan etkinlikler, faaliyetler yürüttünüz?

İnci kefalinin sürdürülebilir balıkçılığa geçiş süreci artık bir koruma çalışması olmaktan çıkıp kendi ölçeğinde bir **kırsal kalkınma modeli** haline gelmiş durumda. Zira yıllarca devam eden çalışmalar esnasında kırsal nüfusla iletişim artıyor ve birçok konuya ilişkin yan müdahaleler yapılmak durumunda kalınıyor. Örneğin su paylaşım sorunları çıkınca birkaç yıl Muradiye ilçesinin köylerinde yanlış ve aşırı sulamanın zararları ile doğru sulama teknikleri konusunda çalışma yapmak durumunda kaldık. 2001 yılında çalıştığımız köylerde tamamen salma sulama yapılırken bugün bu oran azaldı ve ciddi oranda basınçlı sulamaya geçilmiş oldu.

Balıkçı çocuklarının okuma sorunlarına burs ve yurt destekleriyle çö-

TÜRK YAPI SEKTÖRÜNÜN TEK YAPI FUARI
TURKISH BUILDING INDUSTRY'S and REGION'S BIGGEST GATHERING

39. TURKEY BUILD

YAPI FUARI İSTANBUL

YAPI, İNŞAAT MALZEMELERİ VE TEKNOLOJİLERİ
BUILDING CONSTRUCTION MATERIALS AND TECHNOLOGIES TRADE EXHIBITION

10 - 14 MAYIS / MAY 2016

Salı - Cumartesi / Tuesday - Saturday

TÜYAP - BÜYÜKÇEKMECE

www.yapifuari.com.tr | www.turkeybuild.com.tr

[facebook.com/yapifairturkeybuild](https://www.facebook.com/yapifairturkeybuild) twitter.com/yapifairturkeybuild [instagram.com/yapifairturkeybuild](https://www.instagram.com/yapifairturkeybuild)

BU FUAR SİTAKATİLE KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) DENETİMİNDE DÜZENLENMEKTEDİR.
THIS EXHIBITION IS ORGANIZED UNDER THE SUPERVISION OF TOBB (THE UNION OF CHAMBERS AND COMMUNITY EXCHANGES OF TURKEY) IN ACCORDANCE WITH THE LAW NO. 3174.

züm sağladık. Örneğin bizi en çok uğraştıran Bardakçı Köyü'nde 1999 yılında liseyi bitirmiş sadece tek bir kız vardı. Şimdi bu köyde 20 civarında genç kız üniversitede okuyor. Sosyo-folklorik araştırma esnasında en önemli iki sorun, **eğitimin yetersizliği ve yeniliklere kapalıdır**. Her iki sorunun üstesinden gelmek için kadınlara yönelik faaliyetleri artırmaya karar verdik. Onlar için dengeli beslenmede balığın önemi dair eğitimler düzenledik. Bu eğitimler o kadar popüler oldu ki hedefimizde olmayan bir sürü köye de davet üzerine gitmek durumunda kaldık. Bunun sonucunda kadınlar işe el koydu ve kaçak avcılığa ısrar eden son birkaç köyde kaçak avcılık tamamen sıfırlandı.

Diğer taraftan bu eğitimler esnasında yoğun bir şekilde genç anneler bebek bakımıyla ilgili sorular yöneltti. Bizim eğitim setinin bir bölümüne buna ilişkin konular ilave ettik. Sonuçta bu köylerde bebek ölüm oranları düştü. Eğer işin bu kadar içinde olmazsanız bu çarpan etkilere bakarak "Ne alaka arkadaş, kaçak avcılığın önlenmesi ile bebek ölüm oranlarının azalması arasında ne ilişki var?" diye sorabilirsiniz. Ancak alanda çalışırken kalkınma-mışlığın tüm izleri ile uğraşmak zorundasınız. Eğer bir başarı elde edilecekse bu ancak bir **zihniyet değişimi** ile mümkün olabilecektir. Bu beklemediğimiz başarılar, bize Van Gölü çevresinde zihniyet değişiminin devam ettiğine ilişkin güçlü birer kanıt olarak gözükmektedir.

Önümüzdeki dönemde gündemimizde inci kefali için atılacak ne gibi adımlar var? İnci kefali artık kesin olarak güvende diyebilir miyiz?

İnci kefali gibi 15 bin kişiye iş, aş olan bir büyük geçim kaynağının korunması ile ilgili yapılan çalışmalar asla bitmez ve bitmeyecektir de. Ancak ilk araştırmalara başladığı-

25 Yıllık Yolculuktaki Başarılar

Sorunlar	Kazanımlar
Av yasaklarının tarihi üreme zamanına uygun değil	Bilimsel veriye uygun hale getirildi
Üreme döneminde mansaplar devlet eliyle kiralanıyor	Kiralama işlemi tamamen son buldu
Kaçak avcılık yapılan lokalite sayısı çok yüksek (35 nokta)	Kaçak avcılık yapılan lokalite sayısı azaldı (5 nokta)
Kaçak avcılık oranı çok yüksek (%93)	Kaçak avcılık oranı düştü (%30)
Yasal avcılık oranı çok düşük (%7)	Yasal avcılık oranı yükseldi (%70)
Profesyonel balıkçının birim av verimi çok düşük (2,8 kg/100 metre)	Profesyonel balıkçının birim av verimi yükseldi (11 kg/100 metre)

mız 1992 yılında, bugün ulaştığımız noktaları hayal etmek mümkün değildi. Hedeflerimiz çok netti ve bu hedeflere tam olarak ulaştığımızı memnuniyetle ifade edebilirim. Proje ilerledikçe yeni bir sürü konuyla karşılaştık ve buralardan yeni proje konuları çıktı. Bunların üzerinde çalışmaya devam ediyoruz.

En büyük önceliğin halen az da olsa üreme zamanında yapılan kaçak avcılığın devam etmesi olduğunun altını çizmeliyiz. Kaçak avcılığın önlenmesi için artık Van ve Bitlis valiliklerinin koordinasyonunda Yüzüncü Yıl Üniversitesi ile **Doğa Gözcüleri Derneği**'nin liderliğinde tüm kurum-kuruluş ve tarafların katıldığı bir işbirliği ve koruma prosedürü oluşmuş durumda. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, Türkiye tarihinde bir ilk olarak inci kefalinin korunması için son iki yıldır bütçe ayırıyor. Ancak halen bu işbirliği ve koruma çalışmalarında güçlü bir kurumsallaşma sağlayamadık. Bu eksikliğin de altını çiz-

mekte fayda var.

İnci kefalinin kaçak avcılığın pençesinden büyük oranda kurtulduğu, yerel bir marka haline geldiği, yerel sahiplenmenin arttığını iftiharla söyleyebiliriz. Ama henüz işimiz bitmedi. İnci kefali göçü, ekoturizm anlamında en az somonların göçü kadar ilginç ve önemli bir değer. Koruma çalışmalarını popülerleştirmek için yeni ve yaratıcı uygulamalar geliştirmemiz gerekiyor.

Bunca zaman içerisinde ne gibi sorunlarla karşılaştınız ve bu sorunlara nasıl çözümler ürettiniz?

25 yıllık bir süreçte çok sayıda sorunla karşılaştık ve bu sorunlar için oldukça farklı çözümler ürettik. Öncelikle yerel bir sorunun çözümünü için çalışıyorsanız mutlaka **bilimsel veriye ihtiyacınız var**. Zira karşımadaki grup, kendi bilgisine çok güveniyor ve bunu her ortamda savunuyor. Eğer bilimsel veri üretilmediyse yola hiç çıkmamak daha doğru olur. İkinci planda, yerel insanların gerçekten çok sorunları var ve çoğu za-

Yenilenebilir bir Dünya için...

SOLAREX İSTANBUL

9. Uluslararası Güneş Enerjisi ve Teknolojileri Fuarı

07-09 Nisan 2016
İstanbul Fuar Merkezi / Yeşilköy
9-10-11. Salonlar

Güneş Enerjisi'nin Devleri **Solarex İstanbul**'da Buluşuyor

SOLAREX
İSTANBUL
GÜNEŞ ENERJİSİ & TEKNOLOJİLERİ FUARI

0212 604 50 50
www.solarexistanbul.com

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB
(TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ)
DENETİMİNDE DÜZENLENMEKTEDİR

man çok çok fakir insanlarla uğraşmak durumundasınız. Sürekli kaçak avcılığın gerekçesi olarak yoksulluğu, imkansızlığı ileri sürüyorlar. Oysa kaçak avcılık çare olmak yerine uzun vadede yoksulluklarını daha da artıran bir faktör olarak etki ediyor. Bunu sürekli olarak ve farklı şekillerde anlatmak gerekiyor. Yerelde yürütülecek projenin ekibi mutlaka orada yaşamalı ve insanlarla diyalog asla kesilmemeli. Yoksa her seferinde aynı yerden başlama tehlikesiyle karşı karşıya kalınabiliyor.

Diğer bir zorluk genellikle yereldeki kamu görevlilerinin o bölgenin insanı ve kaçak avcılık yapanlarla akrabalık, aşiret ilişkilerinin olması. Bu yüzden de asla net tavır alamıyorlar. Hatta bu durumun Bakanlık nezdinde duyulmasını istemiyorlar ve sürekli size “Bir sorun olursa lütfen direkt beni arayın, başkasına gitmeyin” tarzında öneriler sunuyorlar. Oysa sorunu direkt onlara ilettiğinizde sorun çözülmek yerine daha karmaşık bir hal alıyor. Bu yüzden yereldeki sorunlarla uğraşırken, bir taraftan yerel kamu görevlileri ile diyalogu sürdürürken bir taraftan da merkezi teşkilatlarla yazışmalar yapmak gerekiyor. Politikacılar, oy aldıkları kaçak balıkçıların isteklerinin yanlış olduğunu bilseler bile yerine getirmeye çalışıyorlar. Bu yüzden de sürekli sizi arıyorlar. Sonuç alamazlarsa sizin bir üstünüzü arayarak sizi yukarıdan bağlamaya çalışıyorlar. Örneğin benim için geçmişte defalarca rektörümüzü arayarak, benim bu kaçak avcılık işine karışmamamı rica ettikleri olmuştur politikacıların. Bunlara karşı kararlı ama dışlayıcı olmamak gerekiyor. Sürekli olarak onları da bilgilendirmek, mümkünse baş başa görüşerek bu işe karışmamaları gerektiğini vurgulamak faydalı olabiliyor.

Çalışmaları Ashoka, Schwab Foundation, Sabancı-Fark Yaratıcılar gibi kurum ve projeler tarafından

“İnci kefalı artık Van Gölü çevresinde bir marka haline geldi. Her yıl düzenlenen Van Gölü Film Festivali’nde “inci kefalı ödülleri” veriliyor. Ayrıca Van Valiliği koordinasyonunda Uluslararası İnci Kefali Göçü Kültür ve Sanat Festivali düzenlemeye başladı. 2015’teki festivalde üç gün içinde 40 bin kişi alanı ziyaret ederek inci kefalı göçünü izledi.”

“Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, Türkiye tarihinde bir ilk olarak inci kefalinin korunması için son iki yıldır bütçe ayırıyor. Ancak halen bu işbirliği ve koruma çalışmalarında güçlü bir kurumsallaşma sağlayamadık. Bu eksikliğin de altını çizmekte fayda var”

takdir edilen “usta” bir sosyal girişimci olarak kendi tecrübelerinizden hareketle doğa odaklı bir girişime niyetlenenlere neler tavsiye edebilirsiniz?

Doğa koruma çalışmaları, doğal, biyolojik, ekolojik, sosyal, kültürel, politik ve ekonomik sorunun iç içe geçtiği ve etkileşim içinde yönetilmesi gereken işler. Bu yüzden öyle sanıldığı gibi ustalık sökmüyor. Örneğin ben Van Gölü inci kefalinin korunmasında elde ettiğim tecrübelerle belki de başka bir doğa koruma işinde başarılı olamam. Doğa koruma çalışmalarının bu kaotik yapısı yüzünden ne yazık ki kimseye bir formül önerme şansımız yok. Ancak ilkeler önerebilirim.

Doğa korumada sonuç çok uzun zaman sonra ortaya çıkabilir. Kısa süreli sonuçlara odaklanılırsa hem mutsuz, hem umutsuz olunabilir. Sonuçlar yerine, yürüyen süreçlere odaklanmak her zaman bizi süre-

li kılabilir. Katılımcılık önemli ama herkesi her şeye katmak, ya da klasik literatür taramasından öğrenilen kavramlarla alanda yol almaya çalışmak her zaman sonuç vermeyebilir. Böyle durumlarda umutsuzluğa düşmeden mevcut modellerin yerele uyarlanması için cesurca girişimde bulunmaktan çekinmemek gerek. Yerel bilgi çok önemli ancak elinizde bilimsel veri olmazsa sadece yerel bilgiyle bir yere ulaşmak mümkün değil. Bu yüzden de üzerinde çalışılan konuyla ilgili mutlaka bilimsel veri temini için çaba sarf etmek, zor olsa da yereldeki üniversitelerle bu yolla iletişim kurmak gerek. Eğer bir kamu kurumunda çalışıyorsanız, amiriniz, müdürünüz sürekli olarak sizi kontrol etmek isteyecek ve yaptığınız her şey için izin almanızı talep edecektir. Bu durumda yerelde bir sivil toplum kuruluşu oluşturarak işleri onun üzerinden yürütmek faydalı olabilir. ○

2016

SUSTAINABLE BRANDS
ISTANBUL
MAY 26 - 27

REGISTER NOW

THE POWER OF AND

WHERE BRAND & BUSINESS LEADERS FIND INSPIRATION,
TOOLS AND PARTNERSHIPS TO DRIVE BUSINESS
SUCCESS AND POSITIVE IMPACT

BRANDS IMPACT CONSERVATIVE DIVERSITY
RESPONSIBLE SMALL COMPANIES PROFITABLE LIBERALS
AUTHENTICITY GOVERNMENT RETAIL CONSUMERS TRANSPARENCY
COLLABORATION TRANSFORMATION NGOS

BRAND
STRATEGY

CONSUMER
BEHAVIORS &
INFLUENCES

COMMUNICATION

INNOVATION &
DESIGN

SUPPLY CHAIN &
PROCUREMENT

HUMAN
RESOURCES

Platinum Sponsors

PLENARIES | BREAKOUTS

Silver Sponsors

Bronze Sponsors

VIEW ALL SPONSORS

Contact: sbi@surakademi.com / www.sustainablebrandsistanbul.com Tel: +90 212 274 25 16

[f /SurdurulebilirMarkalar](https://www.facebook.com/SurdurulebilirMarkalar) [t /sbistanbul](https://www.twitter.com/sbistanbul)

Dr. Uygur Özemesi
Change.org Doğu Avrupa
Batı Asya Direktörü

Sınırsız Büyüme ya da Gezegeğin Kesilen Nefesi

Plansız şehirleşme Türkiye'nin en büyük problemlerinden bir tanesi olarak karşımızda. İstanbul başta olmak üzere bütün büyük kentlerde gitgide yükselen binaların altyapıya ne gibi bir yük getireceği, trafiği nasıl kilitleyeceği, kanalizasyonları nasıl taşıyacağı gibi olasılıklar hepimizin büyük kaygısı. Yükselen her binanın bir kasaba kadar enerji ve su harcadığı ise bir başka gerçek. Kentsel dönüşüm adı altında gerçekleşen yıkım ve inşaat çalışmalarından ne kadar moloz çıktığı ve bu molozların nerelere boşaltıldığı apayrı bir sorun. Bu kadar inşaatın gerektirdiği çimento, demir ve çeliğin üretimi ise bambaşka bir sorun alanı. Demir-çelik endüstrisi dünyadaki karbondioksit salımının %6,7'sini oluşturuyor. Çimento üretimi tek başına dünyadaki insan kaynaklı karbondioksit salımının %5'inden

sorumlu. Beton, sudan sonra en fazla kullanılan madde. Dünyada her yıl kişi başına 3 ton beton kullanılıyor. Çimento kullanımı her yıl %2,5 artıyor ve 2050'de yıllık üretimin 3,7- 4,4 milyar ton olacağı tahmin ediliyor (blogs.ei.columbia.edu/2012/05/09/emissions-from-the-cement-industry/). Daha çok beton ile gitgide büyüyen kentler bir süre sonra kentlerin etrafına kurulmuş sanayi tesislerini yutmaya başlıyor. Bu sanayi tesisleri de çoğunlukla eski teknolojilerden oluştuğu için çağdaş kirlilik ve salım kontrol önlemlerine sahip değiller. Kentsel genişleme süreci yavaş yavaş geliştiği için kirlilik içinde yaşayan insanlar, aynen kaynar suyun içinde haşlanan kurbağalar gibi bu kirliliğe kanıksıyorlar. Sanayi tesislerinin ortasında süren hayatından birden bu kirliliğe uyanan Ali Koray Erdinç'in hikayesi bu

sayımızın konusu. Erdinç, çimento fabrikalarından çıkan toza karşı belediyelerin ve çiftçilerin açmış ve kazanmış olduğu tazminat davalarındaki mücadele yöntemi yerine kamuoyu oluşturma ve yetkililerle görüşmeler yoluyla çözüm arama yöntemini kullanıyor. Erdinç kampanyasını kazanır ve çimento fabrikalarının şehir dışına taşınmasını sağlarsa İzmirli bir süre nefes alacak. Ancak plansız şehirleşme, sınırsız büyüme, daha çok demir, daha çok çelik, daha çok çimento üretimi devam ederse eninde sonunda insanın ve gezegeğin nefesi kesilecek.

Not: Bu sayfalara yansımaları istediğiniz kampanyalarınızı bizimle paylaşmak isterseniz, İletişim Sorumlumuz Sırma Süren ile sirma@change.org'dan bağlantıya geçebilirsiniz.

Change.org'da Kampanya Başlatmak İçin Ne Yapmak Gerekli?

www.change.org sitesine girin, **Kampanya Başlat** kutucuğuna tıklayın; aşağıdaki soruların olduğu formu doldurun, **Kurallar** bölümünü dikkatlice okuyun; sonra isterseniz fotoğraf veya video ekleyip kampanyanızı başlatın.

- 1- Başlatacağınız kampanya kime yönelik? Biliyorsanız birey, kurum ya da hükümet organının adı ve varsa e-posta adresini yazın.
- 2- Muhataplardan ne talep ediyorsunuz?
- 3- Bu kampanya sizin için neden önemli? Bir başka deyişle, insanlar bu kampanyaya neden destek vermeli?

İmzalarla birlikte siteye giren herkes kampanyanızı görebilir; her imza veren de kendi sosyal medya hesaplarından arkadaşları ve takipçileriyle paylaşabilir. Kampanyanızın muhatabına ilk imzalayan 50 kişinin imzasını içeren bir e-posta gider. Sonrasında da düzenli olarak kampanyanızın durumuna dair bilgilendirme e-postaları iletir.

change.org

Beton Canavarların Gölgesinde

İzmir'e yolu düşen herkes şehrin üzerinde betondan bir canavar gibi yükselen çimento fabrikalarını görmüştür. Çarpık yapılaşmasıyla yeşile hasret kalan İzmir'de, Ali Koray Erdinç, sadece görsel açıdan şehre zarar vermekle kalmayıp aynı zamanda ciddi bir çevre kirliliği yaratan fabrikaların şehir dışına taşınması için bir kampanya başlatmış. Siz de Erdinç'in kampanyasını, change.org/cimentofabrikalarinahayir adresine girerek destekleyebilirsiniz. Erdinç sorularımızı yanıtlarak kampanyanın değişik boyutlarını anlattı.

İzmir'deki çimento fabrikalarıyla ilgili change.org'da imza kampanyası açmanız neden olan durumu anlatabilir misiniz? Neden ve nasıl harekete geçmeye karar verdiniz?

Benim maceram, 39 yılımı geçirdiğim İstanbul'a veda edip, İzmir'e okuma sevdasıyla taşınmamla başladı. Yıl 2010, İstanbul'daki şirketimi, dubleks evimi bırakıp, Bornova Küçükpark'ta kiraladığım 15 metrekarelik bir odada ders çalışan bir adamdım artık. Ege Üniversitesi Astronomi Bölümü'nde yüksek lisans yapıyordum ve dış dünyadan öyle kopmuştum ki, ders çalışmaktan, araştırma ve çeviri yapmaktan başka hiçbir şeyle ilgilenmiyordum. O dönemden hatırladığım anılarımda içinde temizleye temizleye bitiremediğim tozlu odanın ayrı bir yeri vardır.

Evet meşhur çimento tozlarıyla o zamanlar tanışmıştım. Arkadaşlarım bana laf arasında bu tozların çimento fabrikalarından geldiğini söylüyorlardı. Kirlilikten şikayet etmeme rağmen, doğrusu o dönemlerde bu mevzu kafamı pek meşgul etmiyordu. Çünkü ben uzak galaksilerdeki yıldızlarla ilgileniyordum. Burnumun ucundaki tozlar benim için yıldızlardan çok daha uzaktaydı.

Sonunda yüksek lisansım bitmiş, kendimi bir şekilde Güneş Enerjisi Enstitüsü Nanoteknoloji Laboratuvarı'nda doktora yaparken bulmuştum. Artık astronomideki gibi makrokozmosu değil mikrokozmosu tanımaya başlamıştım.

Gözümüzle asla göremeyeceğimiz boyutta partiküllerle uğraşmak benim işim olmuştu.

Mevlana mahallesine taşınmamla birlikte Bornova'daki toz dağılımının aynı olmadığını fark ettim. Dikkatli bir gözlemci buradaki her şeyin beyaz transparan bir giysiye büründüğünü görebilir. Bu muhitte yeni yıkanan bir arabanın 24 saat içinde grimsi toza bürünmesi, evini silip temizleyen bir ev hanımının, ertesi gün yeniden kendini tozların içinde bulması normal bir olaydır. Şimdi, bu kadar yüksek partiküllü bir ortamda bir de yuttuğunuz tozları düşünün. Üstelik bu tozlar sadece kaya tozu da değil. Bunlar kimyasal bileşikler taşıyan karışım tozlar. Soluduğumuz şeyler arasında başta kalsiyum oksit, silika, alüminyum oksit, demir oksit olmak üzere arsenik, kadmium, nikel, krom, bakır, cıva, kurşun, mangan, selenyum, vanadyum, çinko gibi birçok metal ve havaya salınan CO2 ve SO2 gazları bulunuyor. Partikül boyutları 3 ile 100 mikron arasında değişiyor. Tüm bunları daha çok nefes yoluyla ciğerlerimize alıyoruz. Bir kısım zehirli madde de buradan kana karışarak vücudumuzun her yerinde gezintiye çıkıyor.

İşin diğer yanında da şehrin bitki ve çevre dokusuna verilen zararlar var. Zehirli maddeler, bitki yapraklarıyla soğuruluyor ve hem bitkiyi zehirliyor hem de yaprağa gelen ışık miktarını engelleyerek fotosentez yapmasına mani oluyor. Bölgeden

toplanan sebze-meyveler risk faktörü içeriyor. Taş ocaklarının verdiği zarara da uydu haritasından siz bakarsınız artık.

Çimento fabrikalarının 1960'larda kurulmaya başlandığı Bornova ilçesi o dönemde zeytinliklerin, tarlaların olduğu, az sayıda insanın yaşadığı bir yerleşim yeriymiş. Tahmin edebileceğiniz gibi zamanla Bornova gelişmiş, eski çamlar da bardak olmuş. Ege Üniversitesi'nin de bu alanda olması ilçenin büyümesinde önemli bir rol teşkil etmiş. Bugün Bornova'da 450 bin kişi yaşıyor. Ne yazık ki 75 bin öğrencinin okuduğu Ege Üniversitesi de iki çimento fabrikasının ortasında konumlanmış. En çok zararı gören mahalleler Naldöken, Doğanlar, Mevlana, Işıkkent, Yeşilova, Altındağ, Evka3, Ege Üniversitesi, Pınarbaşı, Kemalpaşa mahalleleri.

Kesinlikle yatırımcı düşmanı değilim. Yatırım yaparak bu ülkeye para getirenlerin desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum. Türkiye'nin yatırıma ihtiyacı var. O fabrikalarda çalışan onlarca işçi var. Hepsinin evlerine ekmek götürüyorlar. Bu tesisler ülkemize çimento üreterek katma değer sunuyor, vergi ödüyorlar.

Bunlar çok güzel şeyler. Ben “Bu fabrikalar kapansın, zarar etsin” demiyorum. Tüm bu katma değeri üretirken insan ve çevre sağlığı göz ardı edilmesin diyorum. Örneğin bu toz ve gaz kirliliği yüzünden hastalanıp devletin bakmak zorunda olduğu insanların tedavi masraflarının yükü, hesaba katılıyor mu acaba? Yanlış olan şey, ağır sanayi tesislerinin şehrin içinde bulunmasıdır. Devlet desteğiyle bu tesisler şehir dışına taşınabilir, hatta şehir içine ucuz sekiyat yapabilmeleri için demiryolu bile yapılabilir.

Kampanyanızla ilgili nasıl tepkiler aldınız?

Kampanyaya katılıp yorum yazan insanların hepsi bu konuda çok dertli. Yıllardır bu kirliliği çektiklerinden bahsediyorlar. Kampanyayı görüp imzalamayan bir kesim de var. Genel olarak hemen herkes bu kirlitici tesislerin uzaklaştırılmasının mümkün olamayacağına baştan karar vermiş. Hatta bana çok cesur olduğumu, hayatımın tehlikede olabileceğini (öldürülebileceğimi) söyleyen çok kişi oldu. Deme ki insanların bilinçaltında böyle bir kanı da var. Ben bu sorunun kimsenin fazla zarar görmeden çözülebileceği kanısındayım. Hatta bir geçiş planım bile var.

Change.org'un size nasıl bir desteği oldu?

Change.org zaten altyapı sistemini baştan kurmuş. Kendiniz istediğiniz bir konuda kampanya açabiliyorsunuz. Eğer gerçekten destekçi bulabiliyorsanız mevcut otomasyon işi hallediyor. Yetkililerle görüşme konusunda onlardan bir yardım almadım. Bu arada duyurmak istediğiniz başarı ya da haber varsa, e-postanız spam'a düşmeden tüm destekçilerinize ulaşabiliyorsunuz. Bu güzel bir özellik.

Yetkililere kampanyanızla ilgili

iletmek istediğiniz bir mesaj var mı?

Destekçilere duyurmasam da ben de boş durmadım. Enstitümüzde havaizleme.gov.tr sitesinden 2015 verilerinin analizini ve haritalamasını yaptık. Bu çalışmayı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İzmir İl Müdürlüğü Denetim Şube Müdürü V. Şükran Nurlu'ya sunduk. Bornova'ya ilave bir hava kalitesi izleme istasyonu talep ettik. Kendileri zaten böyle bir istasyon çalışması yürüttüklerini ifade ettiler. Kampanyamızı üç yerel gazete haber yaptı. Öte yandan konuyu meclise taşımak için CHP Milletvekili Gülay Yedekçi'ye aktardım. Kendisi de CHP İzmir milletvekillerine ilettiğini belirtti. Herkes işini tam yapar, duyarlı olursa sorunların kalmayacağını düşünüyorum.

9000'e yakın kişi sizi imzalarıyla destekledi, ne hissediyorsunuz?

9000 kişiden imza alabilmek güzel tabii. Ama doğrusu ben 450 bin nüfuslu bir ilçeden daha fazla destek beklerdim. Bu konu Bornova'daki insanların ortak sıkıntısı. Sadece sokak eylemleri yapan Naldöken'den bile daha fazla destekçi toplanabilirdi. Çoğu insan bu kirlilikten dolayı sağlığına gelebilecek zarar-

ları önemsemiyor, hatta düşünmek istemiyor. Günümüzde internetten bilgiye ulaşmak çok kolay. Aslında çevredeki toz kaynağının adresini herkes biliyor ama bu konuya bir-iki dakikasını bile ayırmak istemiyor. İnsanlar, illa hastanede kanser ya da pnömokonyoz hastası olduğunu öğrenince tepki verecekler sanırım. Farkındalığın yeterince oluşması zaman alacak gibi. Bu 9000 destekçiden Facebook sayfamıza üye olan 50-60 kişi oldu, buna inanabiliyor musunuz?

Change.org'da kampanya düzenlemek isteyen kişilere nasıl tavsiyeler verirdiniz?

Change.org, Türkiye için yeni sayılabilecek bir organizasyon ve artık pek çok kişi sesini duyurmak için bu yeni enstrümanı kullanıyor. Fakat açılan kampanyaların bazıları, çok kişisel ve önemsiz sayılabilecek konular içeriyor. Kampanya açarken mümkün olduğunca çoğunluğu ilgilendiren toplumsal konular ele alınmalı. Change.org güçlü bir enstrüman ama bu enstrümanı kullanmadan önce kullanma kılavuzu okunmalı (<https://www.change.org/tr/rehberler> ve İngilizce olarak <http://petitionguide.org>).

IRENEC 2016

6. ULUSLARARASI

%100 YENİLENEBİLİR ENERJİ KONFERANSI

26-28 MAYIS 2016

www.ireneec.org

%100 Yenilenebilir Kaynakları Kullanan ve Kendi Enerjisini Üreten, Ekolojik ve Demokratik Topluma Geçiş

Toplumların, ülkelerin ve bölgelerin %100 yenilenebilir enerjiye geçişi ancak çözüm tarafında olan yerel, ulusal ve bölgesel hükümetlerle gerçekleşebilir.

Enerji alanındaki yeşil çözüm, mevcut en iyi teknolojilerin kullanıldığı akıllı şebekelerin, yenilenebilir enerji depolama sistemlerinin ve enerjinin son kullanım verimliliğinin entegrasyonu ile %100 yenilenebilir enerji hedefine ulaşılmasıdır.

Türkiye Yenilenebilir Enerji Birliği (EUROSOLAR Türkiye), birliğin vizyonu doğrultusunda %100 yenilenebilir enerjiye geçişin teknik, ekonomik ve siyasi boyutlarının ve sanayide, mimaride, ulaşım ve eğitimde hayata geçme yollarının tartışılacağı uluslararası bir platform yaratmak için her yıl IRENEC Uluslararası %100 Yenilenebilir Enerji Konferansı'nı düzenlemektedir.

IRENEC 2016 Konferansımızda sizi de aramızda görmek isteriz.

İstanbul'un Altın İlgeli
MALTEPE
BELEDİYESİ
www.maltepe.bel.tr

EMSA
GENERATOR

Türkiye Yenilenebilir
Enerji Birliği

Atıksız Ekonomi, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, Çevre Hareketinde Sosyal Medyanın Gücü, ODTÜ Ekibine Üç “Çevre Oscar’ı”...

Döngüsel Ekonomi ile “Atık” Oluşumunu Önleyebiliriz

Dünyada yılda 54 milyon ton elektronik ve elektronik atık oluşuyor. 2017’de bu rakamın %33 oranında artarak 72 milyon tona ulaşacağı hesaplanıyor. Döngüsel ekonomi konsepti ise bizi kullan-at endüstri modelinden kurtararak ürün tasarımı, sistem ve iş modeli mükemmelliği ile atık oluşumunun önleneceği başka bir boyuta taşıyor. Bu, ekonomi için çevresel özen ve adalet, iş dünyası için ise tedarik zincirini güçlendirerek risk azaltımı ve maliyetleri düşürmek anlamına geliyor. Dünya genelinde artan sayıda şirket döngüsel ekonomiyi -kaynaklar azalırken ve potansiyel kıtlık sorunları varken- işlerini geliştirme, inovasyon ve değer yaratma için bir fırsat olarak görüyor. Döngüsel ekonomi yaklaşımı sadece ürün ömrü sonunu düşünerek tasarıma odaklanmıyor, aynı zamanda enerji kullanımını azaltmayı ve daha yüksek kaliteli malzeme üretmeyi hedefliyor. Ve en önemlisi geleneksel sürdürülebilirlik yaklaşımı olan kaynak verimliliği ve daha az zarar vermekten, **kaynak etkinliği ve maksimum değer**

yaratmaya geçişi sağlıyor. McKinsey & Company tarafından yapılan bir çalışma da döngüsel ekonominin 2025 yılında küresel ekonomiye 1 trilyon dolar katkı sağlayacağını ve beş yıl için 100 bin kişiye yeni iş olanağı sağlayacağını ortaya koyuyor.

Ellen MacArthur Fdn. @circulareconomy
<https://t.co/AYHQWJhrxa>

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’ne Ulaşmanın Üç Yolu

Milenyum Kalkınma Hedefleri bugüne dek tarihteki en büyük yoksulluk karşıtı hareketi başlatmıştı. Buna rağmen 2016’da halen milyonlarca ailenin yoksullukla mücadele verdiği de bir gerçek. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH) ile 15 yıl önce başlayıp henüz tamamlanmayan bu büyük hedef tekrar uluslararası camianın gündemine girmiş oldu. Yoksullukla mücadele deyince tabii sağlık, ekonomik gelişme ve eğitim hep bir arada konuşuluyor. Bu mücadelede başarılı olmanın kritik yolları ise; SKH ile tam uyumlu olmak, sektörler ve coğrafyalar arası koordinasyon, ölçme ve hesap

verebilirlik.

World Economic Forum @wef
<https://t.co/yHgF6YRj29>

Sosyal Medyanın Gücü

Çevre sektörü sosyal medyayı çok süratli ve gönülden sahiplenmiş durumda: Çevre kampanyalarını destekleme, yerel insanları birleştirme ve iklim değişikliği gibi küresel meselelerde ülkeler arası bağlantılar sağlamak için sosyal medya araçları kullanılırken, çevresinde hava ve su kalitesini takip edip sosyal medya üzerinden paylaşan da birçok kişi var. Sosyal medyanın çevresel konularda sağladığı beş kritik faydaya gelince:

- 1) Çevresel mesajların kitlelere büyük süratle ulaştırılmasını sağlıyor (sahada aktivizm, sosyal medyada kilitivizm),
- 2) Bağımsız aktivizmin yükselişine önayak oluyor,
- 3) Belirli kampanyalarda baskı aracı olarak kullanılıyor ve çok etkili olabiliyor,
- 4) Bireyler teknolojinin de yardımıyla kendileri ve çevresindekilerin sağlığı gibi durumlarla ilgili anlık bilgi sahibi olabiliyor,

Özgür ÖZTÜRK
ozgur.ozturk@akcansa.com.tr

5) Akıllı telefon ve tabletlerdeki gelişen uygulamalar sayesinde Instagram ve Twitter ile bireyler kendi çevrelerindeki konuları daha geniş çevresel konularla bağlıyor (Örneğin; Kaliforniya kuraklığının paylaşımı).

UN Environment @UNEP
<https://t.co/8ioIoGdZjV>

Malatya'da Vahşi Çöp Depolama Alanında Elektrik Üretiliyor

Malatya Büyükşehir Belediyesi'nin Orduzu bölgesinde vahşi çöp depolama alanına kurduğu Çöpgaz Elektrik Santrali'nde 2014 yılından bu yana elektrik üretiliyor. Üretilen elektrik miktarıysa, 10 bin hanenin elektrik ihtiyacına eşdeğer. Vahşi çöp sahasında saatte 2,2MW elektrik üreten Büyükşehir Belediyesi, 10MW'lık Malatya Çevre Entegre Projesi'nin çalışmalarına 2015 yılında başladı. Proje kapsamında, Malatya merkez ile ilçelerde toplanacak olan katı atıkların depolanması, ayrıştırılması, modernizasyonu, ATY üretimi, gazifikasyon ve biyogaz tesislerinin kurulması, deponi gazının toplanmasına yönelik tesisler kurularak elektrik enerjisi üretilecek. Malatya Entegre Çevre Tesisi'nin bitirilmesiyle birlikte 50 bin hane/250 bin nüfusun aydınlat-

ma ihtiyacına eşdeğer 10MW elektrik üretiminin yanı sıra sera etkisine sahip zararlı gazların atmosfere salımının önlenerek ekonomik bir değer olarak kullanılması, sera tesisi kurularak cep ısı ile topraksız kesme çiçek veya benzeri üretimin yapılması gibi faaliyetlerin de gerçekleştirilmesi planlanıyor.

Enerji Gazetesi @ EnerjiGazetesi
<https://t.co/pdNUFWnmyH>

ODTÜ Ekibine Üç "Çevre Oscar'ı"

ABD'de düzenlenen **Green Dot Awards** yarışması sonuçları açıklandı. Ulaşım, mimarlık, ürün ve hizmet alanlarında yılın en sıra dışı çevreci proje ve çalışmalarını ödüllendiren ve "Çevre Oscar'ları" olarak da anılan yarışmada, Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Hakan Gürsu ve ekibin projeleri ödüllendirildi. Ekibin üç tasarımı, **geridönüşüm, atık malzeme kullanımı ve sürdürülebilir enerji** gibi alanlarda yenilikçi yaklaşımları dolayısıyla ödüle layık görüldü. Grubun ödül aldığı, "Living Pots-Sürdürülebilir Yetiştirme Sistemi" projesinde, atık kereste kullanarak düşük karbon salımlı

ve tamamen geridönüşümlü yetiştirme üniteleri elde ediliyor. Ödül getiren ikinci tasarım olan, "Twist-Su Kaybetmeyen Kettle" projesi de kapalı su döngü sistemiyle buharlaşan suyu yoğunlaşma ile geri kazanıyor. Proje, tasarım, su ve enerji korunumu alanına getirdiği yeniliklerle ev aletleri kategorisinde ikincilik ödülü kazandı. "Surf-Sail42- Sörf ve Yelkenli" tasarımı ise, aynı anda iki kişinin sörf veya yelken yapabileceği yeni bir deniz aracı sınıfı yaratıyor. Ulaşım kategorisinde ikincilik ödülüne layık görülen tasarım, 4 metre 20 santimetrelık boyuyla eğitim amaçlı veya profesyonel kullanımda deniz sporlarını teşvik etmeyi hedefliyor.
<http://www.teknolojiqundem.com>

Buzul Erimesi İklimi Nasıl Değiştirir?

Grönland Adası ve Antarktika'daki büyük buz kütlelerinden eriyen tatlı suların okyanuslara ulaşması ciddi endişeler yaratıyor. Bristol Üniversitesi'nde yapılan bir araştırma son buzul çağından bu yana Güney Amerika'daki büyük bir gölden Pasifik Okyanusu'na karışan büyük miktardaki tatlı suyun akıntı rejimini önemli ölçüde değiştirdiğini ortaya koyuyor. Okyanusa karışan tatlı suyun tuzlu su üzerinde kalması, bölgesel olarak kışın daha az yağmur yağmasına, deniz ve hava sıcaklıklarının ise daha düşük seyretmesine sebep oluyor. Çalışmada okyanus-atmosfer iklim modeli denilen özel bir teknik kullanılmış.

CECHR @CECHR_UoD
<https://t.co/Bb4BvOYZOu>

Son dönemde maden projeleriyle gündeme gelen **Kaz Dağları**'nda altı maden projesinin "Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) Gerekli Değildir" kararı yargı tarafından iptal edildi.

Yaklaşık 400 **kelebek** türünün barındığı Türkiye'de bu çeşitliliğe bir yenisi daha eklendi. Kahramanmaraş'ta, kanadında bulunan birçok benekle fark edilen yeni bir kelebek türü keşfedildi. Latince adı **Polyommatus** olan ve Toroslar'da bulunan yeni çok gözlü kelebek türüne, keşfi yapan **Ali Bali**'nin adı verildi.

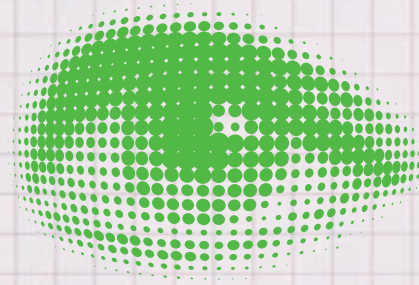
Balıkesir'de, Bandırma ilçesi Şirinçavuş Köyü sınırları içinde kurulmak istenen 1600Mw gücündeki kömüre dayalı **termik santral** projesinin Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreci, proje hakkında olumlu veya olumsuz karar alınmadan sonlandırıldı.

Arnavutluk'ta 10 yıl boyunca ağaç kesilmesini yasaklayan yasa tasarısı onaylandı. Yeni yasayı ihlal edenler 10 yıla kadar hapis cezasıyla karşı karşıya kalacak.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, **yüksek katlı binaların** yapımına silüet kriterleri getiren yönetmelik hazırlıyor. İnşa edilecek yüksek katlı binalar, bulunduğu şehrin tarihi dokusuna uygun olacak, ayrıca beton ve kullanılan çeliğin kalitesi de artırılacak.

Norveç Sağlık Bakanlığı hayvan hakları konusunda yeni bir genelge yayımladı. Buna göre, kurallara uymayanlara para cezaları verilecek ve haklarında dava açılabilir. Yayınlanan genelgedeki kurallara göre köpek sahipleri köpeklerini günde en az üç kez gezdirecek, kedi sahipleri kedilerini ensesinden tutarak kaldıramayacak.

GÖZÜMÜZDEN

KAÇMAYANLAR

Arnavutluk'ta ağaç kesene hapis cezası, yüksek katlı binaların yapımına silüet kriterleri, okyanuslardaki plastiklerin balıklarinkini aşan ağırlığı, Türkiye'nin sınıfta kalan çevre performansı...

 Gözde İVGİN

Arı sayısı azalıyor. Amerikan Çevre Koruma Ajansı (EPA) **neonikotinoid** adlı böcek ilaçlarının arıların ve diğer polen taşıyıcıların ölümünden büyük ölçüde sorumlu olduğunu sonunda kabul etti. Ajansın **bu konudaki değerlendirmesi** yıllardır bekleniyordu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Antalya'da 23 Nisan'da açılış yapılacak "Çiçek ve Çocuk" temalı botanik dalındaki Expo 2016 Antalya'nın düzenleneceği alana İzmir'den sökülerek getirilen **10**

asırlık zeytin ağacını, "İnşallah tutar" temennisi ile yeni yerine dikti. Ağaç, Türkiye'nin en yaşlı zeytin ağacı...

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sarıyer'deki 17.yy döneminden kalma **Rumeli Feneri Ceneviz Kalesi**'ni 20 yıllığına kiraya çıkardı. Restorasyonlar Dairesi'nin restorasyon yapma kararı aldığı 46 dönümlük kalede, ihaleyi alacak kiracı; restoran, kafeterya, müze, kütüphane, sanat merkezleri ve sergi salonları yapabilecek.

Urla'nın **Ovacık Köyü** yakınlarındaki **RES** direkleri için yapılan orman katliamı, yöre halkının tepkisi üzerine durdu. Yüzlerce ağacın kesildiği ormandaki diğer ağaçların kurtarılması için yöre köylüleri ve Uralılar ormanda nöbet tutmaya başladı.

2050 yılına kadar **okyanuslardaki plastiklerin** ağırlığı, balıkların yarattığı ağırlığı geçecek. Dünya Ekonomik Forumu'nda Yeni Plastik Ekonomisi üzerine Ellen MacArthur Vakfı'nın sunduğu raporda şu anda mevcut plastiğin %14'ünün geridönüşüme tabi tutulduğu belirtiliyor ve her yıl 8 milyon ton plastiğin okyanusa bırakıldığına dikkat çekiliyor. Rapora göre böyle devam ederse 2050'ye kadar plastiğin okyanustaki ağırlığı, balık ağırlığını geçecek.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, başta İstanbul, Ankara ve İzmir olmak üzere uygulamaya koyduğu düzenleme ile birlikte firmaların sokaktaki toplayıcılardan atık almasını yasakladı. Yeni düzenleme ile firmalar, sokakta kağıt toplayan **atık kağıt işçilerinden** atık alması durumunda 140 bin lira ceza ödeyecek. Ancak peş peşe toplantılar yapan Çevre Bakanlığı çözüm için adım attı. Lisanslı kurumlar toplayıcılardan alım yapabilecek, ancak bunu "ambalaj atığı olarak" göstermeyecekler.

Elazığ'ın Karakoçan ilçesinde nesli tükenme tehlikesi altında olan **su samuru** bulundu. Avlanması yasak olan su samuru, yapılan kontrollerin ardından doğaya bırakıldı.

İstanbul'da Ataköy sahilinde devam eden yapılaşma tehdidi şimdi de **Florya sahilinde** başladı. Atatürk Deniz Köşkü ile İBB Sosyal Tesisleri arasında kalan parseller için 2013 yılında başlayan plan değişikliği Büyükşehir Belediye Meclisi'nde onaylandı. Fonksiyonuna "Turistik Tesisler" alanı eklenmesiyle Florya sahili, Ataköy sahilinde yapılaşmaların sürdüğü plan ile aynı oldu.

Türkiye, Yale Üniversitesi **Dünya Çevre Performansı Endeksi**'nde iki yılda 33 basamak gerileyerek genel kategoride 99., Doğa ve Yaban Hayatı Koruma kategorisinde ise 180 ülke içinde 177. oldu.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun yaptığı araştırma çok çarpıcı bir gerçeği ortaya koydu. **Bursa** Sebze Meyve Komisyoncu İş Adamları Derneği Başkanı İsmail Aslım, Bursa'ya giren sebze meyvelerin %76'sının kaçak, kayıt dışı ve büyük çoğunluğunun hormonlu olduğunu açıkladı. Aslım'a göre, 2011'de hazırlanan 5957 sayılı Hal Yasası uygulanmalı. Yasayla, her malın tüketiciye ulaştığı noktada, nerede üretildiği, üretilirken kullanılan gübre, ilaç ve hangi yolu takip ederek son satış noktasına geldiğinin açık şekilde belirtilmesi isteniyor.

İzmit'te devam eden **tramvay projesi** güzergahı kapsamında bulunan ağaçların kesileceğini iddia eden bir grup "Ağaçlarıma, yaşam alanıma dokunma" yazılı dövizleriyle ağaçlara sarılarak eylemde bulundu. Polis ekiplerinin müdahalesi sonucu dokuz kişi gözaltına alınmasının ardından belediye ekipleri ağaçları budama ve sökme çalışmalarına

devam etti. Yaklaşık 100 ağacın sökülerek başka bir bölgeye dikileceği bildirildi.

Avrupa Birliği'nin "Avrupa kentlerinde yaşam kalitesi" araştırmasında İstanbul %65'lik memnuniyet oranıyla son sırada yer aldı. Toplam 83 şehirde gerçekleştirilen araştırmada İstanbul, kentten memnuniyetin %80'in altında kaldığı altı şehirden birisi oldu.

İtalya'nın Milano kentinde hava kirliliğinin önüne geçmek için uygulanan projelere bir yenisi daha eklendi. **Milano Belediyesi** şehir merkezindeki işyerlerine özel otomobil yerine bisikletle gelenlere para yardımı yapılacağını duyurdu. Açıklamaya göre işyerine dek kat edilecek kilometre başına 25 sent yardım yapılacak.

Antalya'da bulunan **Alara Vadisi** ve **Uçansu Şelalesi**'ni içine alan HES projesi, Antalya 2. İdare Mahkemesi'nin kararı ile durduruldu. Mahkeme, akademisyenler tarafından sunulan bilirkişi raporunun incelenmesinin ardından, tafelsi mümkün olmayan zararları yol açacağı tespiti ile HES projesinde yürütmeyi durdurma kararı aldı.

Yassıada'nın uçaktan çekilen fotoğrafları yayımlandı. 1. derece doğal ve tarihi sit, 3. derece arkeolojik sit alanı olan Yassıada'da otel ve kongre merkezi inşaatı tüm hızıyla sürüyor. Uçaktan çekilen fotoğrafta adadaki hemen tüm ağaçların kesildiği, dolgu yapılar ek inşaat alanları oluşturulduğu ve bazı tepelerin tıraşlandığı görülüyor. Başbakan Ahmet Davutoğlu, temel atma töreninde "İzleri silmeyeceğiz, aksine yaşatacağız. Tarihi doku itibarıyla Bizans'tan kalan kalıntılar da muhafaza edilecek ve tarihi dokuya zarar verilmeyecek" demişti.

Sular altında kalma tehlikesi daha da ciddileşen **Hasankeyf**, UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne aday gösterilmedi. UNESCO Dünya Mirası Merkezi Direktörü Mechtild Rössler, Türkiye'den böyle bir talep gelmediğini bildirdi. Türkiye'de Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın kabul edilmesiyle, tarihi Hasankeyf kentinin sular altında kalmasına yol açacak proje de yasalaşmış oldu.

Kaynaklar: Yeşil Gazete, Evrensel, Cumhuriyet, BBC Türkçe, Posta, Sol, Sabah, DHA, Radikal, Zete, Sözcü, BirGün, Zaman, T24, Dünya

Zehirsiz Ev

Yazar: Mercan Yurdakuler Uluengin
Yayınevi: Modus Kitap, Şubat 2016

Zehirsiz Ev, Mercan Yurdakuler Uluengin'in çabasıyla blog bir olarak başlamış, zamanla takipçilerin katılımıyla zenginleşip büyüyen bir oluşuma dönüşmüştü. Bu oluşumda **vazgeçebilecek hazır ürünleri**, ihtiyaç olmayan kimyasalları insanların hayatlarından çıkartarak doğal ve sağlıklı bir hayata kavuşmalarının küçük ama önemli ipuçları paylaşıyor. Uluengin, yerli ve yabancı pek çok

kitabı ve internet sitesini tarayarak ulaştığı verileri de bu ağa katarak, bilgiyi paylaşarak, etkileşime sokarak, bu yolda beraberce nasıl ilerleyebileceğimizi gösteriyor. Ve nihayet burada elde edilen kıymetli birikim, bir kitaba aktarıldı. Çamaşırdan bebek bakıma, kişisel bakımdan gıdaya uzanan zengin konu dağarcığıyla kitap, her an elinizin altında bulunacak bir kılavuz sunuyor. Bu kılavuzda bulaşık makinası için koku giderici, kediler için pire solüsyonu, ağız çalkalama suyu, güneş kremi gibi onlarca tarif yer alıyor.

Çevre Tarihinin Giriş

Yazar: J. Donald Hughes
Çevirmen: M. Fatih Çalışır
Yayınevi: İpek Üniversitesi Yayınları, Şubat 2016

Çevre tarihine meraklı öğrenciler ve araştırmacılar için rehber niteliğindeki bu kitap alanın öncü ve üretken isimlerinden J. Donald Hughes tarafından 2006'da hazırlanmıştır. Fatih Çalışır tarafından Türkçeye kazandırılan eser, sağladığı kapsamlı bakış açısı ve konuları ele alış şekliyle tam bir başucu kitabı niteliğinde. Kitapta "**çevre tarihi**" 10 bölümde anlatılıyor. Başlıklar çevre tarihinin tanımından başlayarak insanlığın geçmişten bugüne dünyanın farklı noktalarındaki ekosistemlerle ilişkilerinin gelişimine odaklanıyor. Daha modern dönemleri inceleyen bölümler nüfus artışı ve teknolojinin fiziksel sonuçlarını ve oluşan sorunlara insanların verdiği tepkileri araştırıyor. Bu çerçevede insanlık olarak teknoloji ve çevre arasında sürdürülebilir bir denge kurmak, ahlaki bir zorunluluk olarak tanımlanıyor.

Buzdağları: Bilimsel Açıklamaları ve Küresel Değişimle İlişkileri Icebergs: Their Science and Links to Global Change

Yazar: Grant R. Bigg
Yayınevi: Cambridge University Press,
Şubat 2016

İklim değişikliği deyince en somut örnek olarak gözümüzün önüne eriyen buzullar gelir. Peki bu ilişkinin bilimsel açıklaması nedir? Buzdağlarının dünya sistemiyle ilişkilerine dair kapsayıcı ve multidisipliner bir yaklaşımla hazırlanan bu kitap, ayrıca bu kütlelerin okyanus ve iklimle biyolojik ilişkisini, dünyanın tarihine dair yapılan

araştırmalarda ne tür kaynaklar sunduğunu aktarıyor. Dahası neden oldukları riskler ve fırsatlarla buzdağlarının sosyal ve kültürel etkileri de değerlendiriliyor. Son bölümünde söz konusu fırsat ve risklerin gelecekte nasıl şekilleneceğini araştıran kitap, arka plan bilgisi gerektirmediği için de ayrıntılı illüstrasyonları ve haritaları sayesinde rahatça okunabiliyor.

damla®

Doğal Kaynak Suyu

Gelecek için
bir damla fazlasını yaptık:
**Türkiye'de
bitkilerden üretilen
ilk su şişesi***

*%30'a yakını bitkilerden üretilen ve
%100 geri dönüştürülebilir şişe.

plantbottle™
bitkişişe™

Şekerbank

ENERJİYİ VE
EMEĞİ KORUYAN

eKO
KREDİ

*Doğa
için
güzel
haber*

Enerji verimliliği yatırımlarının finansmanında Türkiye'de öncü rol edinen Şekerbank, EKOkredi ile bugüne kadar 79 bine yakın bireysel müşteri, esnaf, çiftçi, işletme ve KOBİ'yi enerji tasarrufuyla tanıştırdı. EKOkredi ile 24,2 milyar kilovatsaat enerji tasarrufu sağlandı, 5,2 milyon ton karbon salımı engellendi, 109 bini aşkın konut yalıtımı desteklendi ve 201 milyon metreküp doğalgaz tasarrufu elde edildi. Şekerbank, EKOkredi ile emeği ve enerjisiyi koruyarak ülkemiz ekonomisine destek olmaya devam ediyor.